

YLILAUTA, ALIGERSANTTI SPURDO JA KUMPPANIT

- inttimeemit ja sotilashuumori ryhmäytymisen välineenä verkossa

Sanna Närä

Nykykulttuurin tutkimuksen maisterintutkielma

syksy 2019

Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitos

Jyväskylän yliopisto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Laitos – Department Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitos
Tekijä – Author Sanna Närä	
Työn nimi – Title Ylilauta, Aligersantti Spurdo ja kumppanit - inttimeemit ja sotilashuumori ryhmäytymisen välineenä verkossa	
Oppiaine – Subject Kulttuuriympäristön tutkimuksen maisteriohjelma (KUOMA), Nykykulttuurin tutkimus	Työn laji – Level Maisterintutkielma
Aika – Month and year Lokakuu 2019	Sivumäärä – Number of pages 86 sivua + liitteet 7 sivua
Tiivistelmä – Abstract <p>Sotilashuumoria on ollut olemassa oletettavasti yhtä kauan kuin on ollut sotia ja sotaväkeäkin. Suomessa sotilashuumorin perinteet kytkeytyvät vahvasti Puolustusvoimiin. Vaikka sota-ajan viihdykkeenä kiertäneet rintamalehdet pilapiirroksineen sekä sotilasvitsit kannattelivat perinteitä pitkään, on nykypäivän sotilashuumorin moderni koti jossain varuskuntien porttien ulkopuolella. Sotilashuumoriperinteitä toki ylläpidetään, mutta ne on päivitetty vauhdilla digiaikaan. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten varusmieshuumorin ilmentyminen inttimeemien käsittelevässä keskustelulangassa internetissä Ylilauta.org -foorumilla.</p> <p>Tutkimus toteutettiin monimenetelmällisenä laadullisena tapaustutkimuksena, jossa käytettiin netnografista tutkimusta. Tutkimuksen aineisto koostui Inttimeemit yms -keskustelulangan 142 vastauksesta vuodelta 2014 sekä niistä tekemistäni havaintomerkinnöistä. Aineisto kerättiin suoraan Ylilaudan verkkosivulta ja se analysoitiin osittain määrällisen analyysin keinoin. Analyysi sisälsi aineiston lähilukua, luokittelua, teemoitteluja ja netnografista havainnointia. Osalle aineistoa tein myös tilastollisesti kuvaavaa analyysia. Teoreettisena viitekehiksenä toimivat meemikäsitteen perusajatuksiin ja meemien luokitteluun nojaava meemiteoria sekä perinteinen kolmikantainen huumoriteoria, joiden lisäksi tulkitsin meemejä omakohtaisten varusmieskokemusten kautta netnografisella otteella.</p> <p>Tutkimus osoitti, että tämän päivän varusmiehiä ja reserviläisiä naurattaa verkossa kiertävät inttiuumorin kuvat: inttimeemit, joista välittyy sotilaskomiikan perintö. Lisäksi Ylilaudan keskustelulanka tarjoaa heille helposti saavutettavan ja lähestyttävän alustan julkaista ja jakaa meemejä, sillä se toimii anonyymisti. Tutkimuksen myötä selvisi, että inttimeemit leviävät laajasti myös muualla verkossa ja sen ulkopuolella. Edellä mainittu osoittaa niiden olevan hyviä meemejä, eli helposti samaistuttavia ja kopioitavia kulttuurillisia elementtejä. Lisäksi inttimeemien levittymisen osoittaa digitaalisen kulttuuriympäristön olevan yhtä alustaa laajempi käsite.</p> <p>Tutkimuksen perusteella voidaan päätellä, että inttimeemejä luodaan, kierrätetään ja tallennetaan, koska niistä välittyvällä yhteisellä huumorilla vahvistetaan ryhmäytymistä ja yhteenkuuluvuutta. Lisäksi meemikuvilla kommunikoidaan nykypäivän trendin mukaisesti: nopeasti ja tehokkaasti omia tunnetiloja ilmaisten. Tutkimus osoittaa Ylilaudan omaavan viriilin verkkokulttuurin, josta on mahdollista löytää samanhenkistä seuraa.</p>	
Asiasanat – Keywords digitaalinen kulttuuriympäristö, meemi, netnografia, sotilashuumori, varusmiespalvelus, verkkokulttuuri, Ylilauta	
Säilytyspaikka – Depository Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto (JYX)	
Muita tietoja – Additional information	

Sisällys

TAULUKKOLUETTELO	5
KUVIOLUETTELO	5
1 JOHDANTO JA TUTKIMUKSEN TAUSTA.....	7
1.1 Suomalaisen sotilashuumorin historiasta	8
1.2 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset.....	10
2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS.....	13
2.1 Meemiteoria	13
2.1.1 Meemien luokittelu.....	16
2.2 Huumoriteoria	18
3 KESKEISET KÄSITTEET	21
3.1 Meemi	21
3.1.1 Inttimeemi.....	23
3.1.2 Spurdo.....	24
3.1.3 Aligersantti Spurdo.....	25
3.2 Keskustelufoorumi	25
3.2.1 Kuvalauta.....	26
3.2.2 Ylilauta	26
3.2.3 Jonne.....	27
3.3 Kulttuuriympäristö	28
3.3.1 Kulttuuriosallistuminen ja verkkokulttuuri	29
3.3.2 Verkkoyhteisö.....	31
3.4 Varusmieshuumori	32
4 TUTKIMUSASETELMA JA MENETELMÄT	34
4.1 Verkkoyhteisön ytimeen netnografialla	35
4.1.1 Netnografinen tutkimusprosessi	37

4.2	Aineistonhankintamenetelmät.....	38
4.3	Aineiston kuvaus.....	40
4.4	Aineiston analyysimenetelmät.....	41
4.5	Eettiset kysymykset.....	42
5	ANALYYSIN TOTEUTUSTAPA.....	44
5.1	Muistiinpanot miellekarttaan.....	44
5.2	Verkkoaineistosta tekstiksi.....	45
5.3	Meemien yleispiirteet.....	46
5.4	Teema-analyysi.....	51
6	ANALYYSI.....	55
6.1	Neljä väittämää meemeistä.....	55
6.2	Ylilauta verkkokulttuurin ympäristönä.....	58
6.2.1	Avaimia teemojen tulkintaan.....	59
6.2.2	Hupaileva yhteisömme vs. muu maailma.....	61
6.2.3	Ihana, kamala varusmiespalvelus.....	63
6.3	Hillitön perseily ja tornarit - inttihuumorin rakennuspalikat.....	66
7	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	71
7.1	Lopuksi.....	77
	LÄHTEET.....	79
	LIITTEET.....	87
	Liite 1 Meemi - miellekartta.....	87
	Liite 2 Aineiston yhteismitallistamisen prosessi.....	88
	Liite 3 Aineiston meemit listattuna 12 meemin yleispiirteen perusteella (mukai- leppiniemi 2010, 60).....	89
	Liite 4 Aineiston 142 vastausta taulukoituna ja viidellä filterillä jaoteltuna.....	90
	Liite 5 Inttimeemit yms -keskustelulangan kaikki spurdohahmoja sisältävät meemit vuodelta 2014.....	91
	Liite 6 Inttimeemit Varusmiestoimikunnan toimistolta ja varusmiesten taukotilasta..	93

TAULUKKOLUETTELO

TAULUKKO 1 Teema-analyysin kuusi teemaa.....	53
--	----

KUVIOLUETTELO

KUVIO 1 Jääkiekon MM-kullan innoittama mimeettinen meemi Facebookissa: profiilikuva Suomi-Mörkö -kehyksellä. (Facebook / Mariella Lähteenmäki 2019.).....	17
KUVIO 2 Sarja mimeettisiä kuvamakroja – ylhäällä vasemmalla alkuperäinen ”One does not simply walk into Mordor” -internetmeemikuva. (Know Your Meme 2011.)	22
KUVIO 3 Internetmeemikuva ”spurdotalvi”, jossa inttimeemin peruselementit: spurdohahmo ja tyylitelty kieli. (Ylilauta 2014.).....	23
KUVIO 4 Meemikuva nettimeemeissä esiintyvän spurdohahmon ulkoasun oletetusta kehityksestä. Lähtökohtana pedo bear -meemihahmo. (Know Your Meme 2011.).....	24
KUVIO 5 Suomalaisten kulttuuriosallistuminen tietoverkoissa. (Tilastokeskus 2016.).....	31
KUVIO 6 Netnografian kirjoja kuvaava asteikko. (mukaillen Kozinets 2006b.).....	36
KUVIO 7 Inttimeemit yms -keskustelulankaan julkaistut vastaukset kuukausittain vuosina 2013–2018	39
KUVIO 8 Inttimeemit yms -keskustelulangassa vuonna 2014 julkaistut vastaukset tyypeittäin	41
KUVIO 9 Internetmeemikuva ”ahahaha”, jossa tyylitelty rage face -hahmo. (Ylilauta 2014.).....	48
KUVIO 10 Internetmeemikuvat ”seis” ja ”voitko kertoa mistä puhut” eivät ole varsinaisesti inttimeemejä, mutta niitä käytettiin keskustelun elävöittämiseen. (Ylilauta 2014.).....	49

KUVIO 11 Internetmeemivideo ”Skeletorin spasmit tanssiliikkeet” on animaatio, jossa hahmo ns. tanssii, eli toistaa loputtomasti yhtäaikaista käsien vatkausta ja leuan aukaisua. (Ylilauta 2014.).....	50
KUVIO 12 Internetmeemikuvat välittävät tunnetiloja tekstillä, ilmeellä ja eleillä. (Ylilauta 2014.).....	57
KUVIO 13 Internetmeemikuvat ”nuuskamuikkunen” ja ”metalgearsolid”. (Ylilauta 2014.)	58
KUVIO 14 Keskustelulankaan ilman saatesanoja jaettu inttimeemi ”banogset”. (Ylilauta 2014.).....	60
KUVIO 15 Keskustelulankaan jaettu meemikuva ”spurdo slap” saatesanoineen. (Ylilauta 2014.).....	60
KUVIO 16 Keskustelulankaan sattumanvaraisilla saatesanoilla jaettu sarjakuvamuotoinen inttimeemi ”psjk_comic_27”. (Ylilauta 2014.).....	63
KUVIO 17 Keskustelulankaan jaettu inttimeemi ”mahtikäsky” kommentoi saatesanoillaan TJ1-videota: ”Tirehtööri Tervon tivoli pyörii”. (Ylilauta 2014.)	65
KUVIO 18 Meemien havainnoinnin tuloksena koottu tärkeimpien termien sanapilvi.	69
KUVIO 19 Ajankohtaisella aiheella leikittelevä metamorfinen meemi.....	70

1 JOHDANTO JA TUTKIMUKSEN TAUSTA

Minulle tämä tutkimusaihe on varsin merkityksellinen ja henkilökohtainen, sillä suoritin naisten vapaaehtoisen asepalveluksen vuonna 2014. Törmäsin palvelusaikanani varusmieshuumoriin sekä varusmiehiä keskenään yhdistävänä että muusta yhteiskunnasta eriyttävänä elementtinä. Koin mielekkääksi, että eri taustoista tulevat varusmiehet löysivät yhteistä säveltä huumorin keinoin myös palveluksen vaikeimpina hetkinä. Samoilta asioilta nauraminen ja yhteisten kokemusten jakaminen toimivat myös ryhmäytymisen keinoina. Lisäksi kiinnitin huomiota huumorin vaivattomuuteen: sitä oli yllättävän helppoa luoda, löytää ja jakaa. Muistan, kun palvelusaikana ainakin Facebook ja WhatsApp -ryhmissä kiersi inttimeemejä, joita näytettiin ensin tupakavereille kasarmilla ja sitten kotona läheisille. Vaikka inttimeemit ovat suhteellisen uusi varusmieshuumorin ilmenemismuoto, huomasin niiden toimivan myös pidempään reservissä olleille. Tästä esimerkkinä isäni, lankoni ja varusmiespalveluksen aiemmin suorittaneet ystäväni, jotka samaistuivat näyttämieni meemien vitseihin yhtä lailla kuin suullisesti kertomiini inttijuttuihin. Oli yhtäältä mukava löytää yhteistä puhuttavaa ja naurunaihetta. Toisaalta havaitsin myös käänteisen reaktion, kun koitin selittää naispuolisille ystäväilleni, miksi joku tietty intin letkautus, meemi tai tapahtuma oli niin hauska. Tuossa varusmiespalveluksen käymättömien porukassa minä olin varusmieshuumorin sanansaattaja ja siksi tavallaan porukan ulkopuolinen.

Viimeinen kipinä juuri inttimeemeihin syventymiseen tutkimusaiheena tuli, kun sain tietää noin varusmiespalvelukseni jälkeen, että olin itse päätenyt meemikuvaksi. Palvelusaikana viereisen joukkueen herrat olivat siis tehneet valokuvastani meemin varusmiestuvan ilmoitustaululle. Kuvassa oli alun perin väännetty vitsiä sukunimestäni, mutta viimeisimmän tiedon mukaan ilmoitustaululla on ollut enää vain valokuvani ilman alkuperäistä tekstiä perustuvaa hupailua. Näin jälkikäteen ajatellen kyseessä oli varmasti kiusaamiseksi luokiteltava toiminta, joka koetettiin naamioida huumoriksi. Tästä päästään tutkimuskysymyksiäni äärelle, eli onko inttimeemeissä oikeasti kyse varusmieshuumorista ja sen perinteistä vai pelkän meemi- ja/tai nettikulttuurin muodosta.

Tutkielmani tulee vastaamaan tähän kysymykseen Ylilauta.org-keskustelufoorumista kerätyn tutkimusaineiston pohjalta. Heti johdannon jälkeen kerron tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusongelman. Lähden sitomaan tutkielmaani osaksi aiheesta jo olemassa olevaa akateemista tutkimusta 2. luvun teoriataustasta ja teoreettisesta viitekehyksestä käsin. Kolmannessa luvussa esittelen Ylilaudan paitsi digitaalisena kulttuuriympäristönä niin myös

modernin varusmieshuumorin tallennuspaikkana sekä inttimeemien ja niihin liittyvän keskustelun alustana. Avaan myös tutkielman kannalta tärkeimmät käsitteet alakäsitteineen sekä hieman terminologiaa luvussa 3. Luvussa 4 keskityn aineistoon ja sen analyysiin. Käsitteiden samassa luvussa myös aineiston rajausta ja analyysimetodeja sekä tutkimukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tutkimuksen toteutustapaa avaam tarkemmin luvussa 5, josta siirryn varsinaiseen analyysiin luvun 6 aikana. Viimeinen luku on varattu tulosten pohdintaan ja johtopäätöksiin.

1.1 Suomalaisen sotilashuumorin historiasta

Perehtyessäni tutkielman aiheeseen, törmäsin ongelmaan, ettei suomalaista sotilashuumorilla ole juurikaan tutkittu tai ainakaan siitä tehty akateemiset tutkimukset eivät ole helposti löydettävissä. Komiikkaa ja sen eri ilmenemismuotoja on tutkittu suhteellisen laajasti, mutta erityisesti suomalaiseen varusmiespalvelukseen ja siihen liittyvään sotilashuumorin keskittävää tutkimustietoa en löytänyt. Maanpuolustuskorkeakoulun tutkimustöistäkin vain muutama sivusi inttikaskuja, mutta niissäkään ei varsinaisesti keskitytty varusmieshuumorin. Lisäksi yksi Kadettikunnan jäsenlehti *Kylkiraudan* numeroista vuonna 1987 on omistettu sotilashuumorille mutta muutoin lähimpänä aihetta sivuavat sodanajan rintamalehtiin, sarjakuviin ja pilapiirroksiin liittyvät julkaisut (esim. Haiko 1987; Hänninen 2014; Pilke 2011 ja 2012).

Edellä kuvatusta päättelen, ettei varsinaista varusmiespalvelukseen liittyvää sotilashuumorintutkimusta ole tehty, joten rajaan sen laajemman tarkastelun pois myös tästä tutkielmasta. Kerron kuitenkin siihen liittyvät havaintoni yksinkertaistettuna tässä alaluvussa ja esittelen varsinaista huumoriteoriaa tarkemmin alaluvussa 2.2. Yleisesti ottaen huumorin monet ilmentyvät lämmittävät ihmisen keskushermostoa tuoden hyvänolon tunnetta ja lievittäen stressiä (mm. Kamppinen 2011), joten komiikalle on aina tarve. Kevyimmillään huumori linkittyy helposti koettaviin ja toistettaviin asioihin kuten vitseihin ja hokemiin sekä nykyään myös helposti kopioitaviin ja verkossa jaettaviin meemikuviin.

Suomalainen sotilashuumori on mielestäni merkittävä ja turhan vähän tutkittu huumorin osa-alue. Ajatustani tukee muun muassa *Kylkiraudan* entinen päätoimittaja Martti Sinerma (1987), joka nimeää yhdeksi sotilashuumorin tärkeimmäksi alueeksi nimenomaan sotilaiden omassa keskuudessa syntyneet ja heidän kertominaan kiertävät tarinat. Sinerma

tarkoittaa juuri sotilaskaskuja, joista parhaat ja sitä kautta hauskimmat liittyvät henkilöihin sekä tilannekomiikkaan (myös Pylkkänen 1987, 5) ja jotka ovat näkemyseni mukaan muovautuneet nykymaailmassa uuteen muotoon inttimeeiksi. Tässä tutkielmassa vastaan osittain myös Sinerman (1987) vetoomukseen: ”Älkäämme unohtako näitä tarinoita. Ne pitäisi aina tallentaa.” Inttimeemien kautta sotilaiden keskuudessa kerrotut huumoritarinat elävät yhä, kun niille on olemassa moderneja ja digitaalisia tallennuspaikkoja.

Sotilashuumoria yhtenä huumorin alalajina tai eräänlaisena osa-alueena voidaan luokitella monin tavoin. Tässä tutkielmassa tarkoitukseni ei ole keskittyä suomalaiseen sotilashuumoriin kokonaisuutena vaan teen tiukan rajauksen pelkästään suomalaiseen varusmiespalvelukseen liittyvään komiikkaan, eli inttihuumoriin ja vielä tarkemmin inttimeeihin, jotka yhdistävät inttikaskuja sekä inttihuumoria. Rajaan siis tarkoituksella tutkielmasta kokonaan pois sota-ajan huumorin, sillä vaikkakin sotavuosina ilmestyneitä pilalehtiä piirroksineen voisi ehkä pitää eräänlaisina meemikuvien esi-isinä, ei niiden käsitteleminen ole tässä nykykulttuurin tutkimuksen näkökulmasta relevanttia.

On muistettava, että sotilasorganisaationa Puolustusvoimat on instituutio, joka on pitänyt yli 100-vuotisen historiansa aikana kiinni tietyistä normeista, perinteistä ja tavoista, jotka puolestaan ovat muokanneet sen parissa palvelleille samantyyppisiä kokemuksia – osittain myös sen sisältämän pennalismen ja initiaation kautta. Sotilashuumorin kollektiivisia elementtejä ei siis käy kieltäminen. Kuitenkin kokemukseni mukaan meemikuvia tuotava ja jakava sukupolvi ei juuri ole kosketuksissa rintamalehtiin tai sodanajan pilapiirroshuumoriin, joten jos inttimeeimeissä ja sota-ajan sarjakuvien komiikassa on yhteneväisyyksiä, on se pikemminkin sattumaa kuin tarkoituksellista.

Nykykulttuurin näkökulmasta Ylilauta tarjoaa mainion digitaalisen alustan ja eräänlaisen modernin kulttuuriympäristön tämän päivän varusmieshuumoriperinteen jatkumiselle, joten pidän sen tutkimista tärkeänä. Ennen nettiä näitä varusmieshuumorin kukkia on kerrottu suusanallisesti (kts. myös Hoikkala, Salasuo & Ojajärvi 2009, 229 ja Pylkkänen 1987, 4) tai niitä on raapusteltu varuskuntien punkanpohjiin, satunnaisiin papereihin ja muistikirjoihin kunnes tallennus muuttui digitaaliseksi (esim. Siukonen 1998). Näissä vanhoissa kaskuissa, kuten myös nykyisissä inttimeeimeissä, on havaittavissa jatkumo ja tarkoitus: varusmiespalvelukseen liittyvät vitsit ja huumoritarinat on tarkoitettu tietyn piirin ymmärrettäviksi sekä sen yhteisöllisyyden vahvistajiksi reservissä yli sukupolvirajojen (myös Pylkkänen 1987).

Uskon tutkielmani osoittavan, että sotilashuumorin ja sitä kautta myös inttimeemien ymmärrys, eli niin sanottu vitsien tajuajien sisäpiiri, saavutetaan olemalla täysi-ikäistymisen myötä asevelvollinen ja suorittamalla varusmiespalvelus. Sanonta ”intti tekee pojista miehiä” pätee, ja sillä tarkoitetaan sekä sotilaskoulutuksen kasvatuksellista puolta että varusmiespalveluksen asemaa eräänlaisena initiaatoriittinä, jonka kautta saavutetaan täysivaltainen miesyhteisön jäsenyys (mm. Ahlbäck 2010; Hoikkala ym. 2009 sekä Leimu 1985, Ojajärven & Laukkasen 2015, 18 mukaan). Naiset ovat voineet vuodesta 1995 lähtien suorittaa vapaaehtoisen asepalveluksen ja tämän initiaation, joka avaa varusmieshuumorin salaisuudet sekä antaa ainakin osittaisen pääsyn miesyhteisöön. Näen tutkielmani myös keinona ymmärtää sotilashuumoria nyky muodossaan. Inttimeemeillä luodaan nyky sotilaiden eli varusmiesten huumorikertomusta ja kollektiivista tarinaa kulttuurimme sisällä, joten tavoitteeni on osin tuoda tämä näkyväksi. Tutkijana en varmastikaan olisi päätenyt tämän aiheen pariin, saati sitten ymmärtänyt sitä, ilman omaa asepalveluskokemusta. Toivon tutkielmani avaavan inttihuumoria, jos ei kaikille, niin ainakin nykyistä laajemmalle yleisölle.

1.2 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Tutkielmani rakentuu tutkimusongelmasta, jossa haluan saada selville, miten varusmieshuumorin ilmenee inttimeemejä käsittelevässä langassa Ylilauta.org -keskustelufoorumilla? Haen siihen ratkaisua neljällä tutkimuskysymyksellä:

1. Mistä varusmieshuumorin rakentuu?
2. Mitä varusmiespalvelukseen liittyvillä meemeillä kommentoidaan?
3. Millainen on meemeissä näkyvä varusmieshuumorin perinne?
4. Miten meemit ja niihin liittyvä nettikeskustelu tukevat ryhmäytymistä?

Pidän yhtäältä tutkielman tavoitteena syvemmän ymmärryksen saavuttamisen inttimeemeistä ilmiönä sekä Ylilaudasta tällaisen huumoriperinteen koonti- ja tallennuspaikkana. Toisaalta pyrkimyksenä on tuoda näkyväksi tällaista nykyaikaista, digitaalista ja aineetonta kulttuuriperintöä sekä sen merkitystä.

Meemitutkimus on ollut, ainakin Suomessa, suhteellisen vähäistä, mutta viime aikoina lisääntymään päin. Meemeistä ja meemikulttuurista löytyy kohtuullisesti artikkeleita, joista valtaosa on tuoreita (esim. Pilke 2016; Vainikka 2016 ja Wessman 2017). Myös

opinnäytetöiden aiheena meemit ovat alkaneet kiinnostaa tutkijoita enemmän. Ainakin pro gradu -tutkielmia löytyy useilta tieteenaloilta ja eri näkökulmista, kuten Ilona Nordlundin [suomen kieli] partiolaisten ryhmäidentiteetin rakentumisesta ScoutMeIn-meemisivulla käsittelevä tutkimus, Tiina Leppiniemen [journalistiikka ja viestintä] gradu meemeistä parodian tyypillisinä mediamuotoina 2010-luvulla, Anna Hietanevan [suomen kieli] tutkimus huumorin kielellisistä keinoista taidemeemeissä tai Tero Ahlgrenin [folkloristiikka] gradu suomenkielisistä Hitler-videomeemeistä nykyperinteen ja kerronnan muotoina. Inttimeemejä meemien alaryhmänä ei ole tutkittu, vaan tähän mennessä meemitutkimus on koskenut internetmeemin yleismääritelmää ja luokittelua, muita alaryhmiä tai nettimeemejä muussa kontekstissa kuin varusmieshuumorin ilmentäjinä. Koen, ettei inttimeemejä voi kuitenkaan pitää ohimenevänä muoti-ilmiönä, sillä ne ovat säilyttäneet suosionsa vuodesta toiseen ainakin oman kohderyhmänsä keskuudessa osana yhteisöllistä varusmiestarinaa. Aihe on siis yhä ajankohtainen eikä siitä ole vielä olemassa riittävästi tieteellistä tutkimusta.

Mikä on sitten muuttunut? Kollektiivinen armeijatarina on siirtynyt digitalisaation myötä digiaikaan. Myös Hoikkalan, Salasuon ja Ojajärven (2009) näkemys on, että aiemmin hyvinkin suljettu inttiarki näkyy tänä päivänä verkossa kaikille halukkaille, sillä kielloista tai rajoituksista huolimatta varusmiehet löytävät aina tapoja kertoa kuulumisiaan. Nykyisin internet mahdollistaa näiden tarinoiden sekä samalla sotilaskaskujen moninaisen tallentamisen ja säilymisen, mikä lisää myös digitaalisen varusmieshuumorin määrää. Muun muassa kaikenlaista varusmiespalvelukseen liittyvä niin sanottua häröilyä, kuten vitsejä ja meemejä, koostetaan erilaisille netin kuvalaudoille ja keskustelufoorumeille sekä jaetaan useissa suljetuissa sosiaalisen median ryhmissä. Ennen vastaavat jutut olisi jaettu pääasiassa pelkästään suullisena perintönä. (Hoikkala, Salasuo & Ojajärvi 2009, 227-229.) Jaetun materiaalin suosio ja näkyvyys on ajanut myös Puolustusvoimat (2018a) mukaan tuottamaan ja tallentamaan varusmiespalveluksesta kerrottavaa tarinaa laajentamalla digitaalisiin kanaviin. Päätelen koko ajan karttuvan digi-inttitarinan olevan yhtäältä merkki ennen vain aineettomana ja sanallisena esiintyneen varusmieskulttuurin perinteiden tallentamisen tarpeesta ja toisaalta myös Puolustusvoimien avoimuudesta asevelvollisuusasioissa.

Vaikka digitaalista varusmieshuumoria löytyy netistä runsaasti, ei sitä koskevia tutkimuksia tai tieteellisiä artikkeleita ole julkaistu. Moderniin inttihuumoriin liittyvää kirjallisuuttakaan ei varsinaisesti löydy, vaan kaikki vastaan tulleet aiemmat tutkimukset ovat liittyneet lähinnä yleisellä tasolla huumoriin tai sotilashuumoria pintapuolisesti kuten Samuli Karjulan kandidaatintutkielma vuodelta 2009, joka käsittelee varuskuntien kouluttajien

liikkuvia legendoja ja kaskuja puolustusvoimien organisaatiokulttuurin sekä yhteisökuvan ilmentäjinä. Inttimeemit yhdistää molemmat edellä mainitut kategoriat. Näkemykseni mukaan ne ovat yhtäältä suhteellisen tuore ilmiö ja toisaalta globaalisti hyvin rajattu nettimeemien osa-alue, joten vaikuttaa siltä, että edessäni on pioneeritutkimus. Koen silti merkitykselliseksi saada selville lisää näin mielenkiintoisesta ilmiöstä nykykulttuurin tutkimuksen näkökulmasta osana digitaalista kulttuuriympäristöä.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Koska pyrin selvittämään ilmiön, joka tässä tapauksessa on inttimeemit ja sen esiintymisympäristön vuorovaikutusta ja merkityksiä, kuuluu tutkielmani selkeästi empiirisen tutkimuksen piiriin ja noudatan laadullisen tutkimuksen strategiaa. Keskityn Ylilaudan yksittäiseen keskustelulankaan, joten kyseessä on vahvasti myös tapaustutkimus. Lähestyn Ylilaudassa kirjoittelevan yhteisön vuorovaikutusta myöhemmin myös eräänlaisen etnografisen tutkimuksen eli netnografian avulla, mikä tuo mukanaan laadullisen ja empiirisen tutkimuksen kentälle varsin luonteenomaista konkretiaa. (Lähdesmäki ym. 2009.) Ensin kuitenkin esittelen tutkielmani taustalla vaikuttavat kaksi keskeisintä teoriaa, joiden kautta tulkitseen ja analysoin tutkimani aineistoa. Niistä ensimmäinen ja tutkielman kannalta ehdottomasti tärkein avaa meemiä ja jälkimmäinen taustoittaa huumoria. Avaan tutkielmani keskeiset käsitteet vielä tarkemmin erillisessä luvussa 3.

2.1 Meemiteoria

Käyn meemin määritelmää ja sen luokittelua tarkemmin läpi seuraavassa luvussa, joten keskityn nyt pelkästään teorian käsittelyyn. Meemiteoriaa lähdän purkamaan sitä mielestäni eniten muokanneista meemikäsitteen perusajatuksista, jotka vanhimmasta uusimpaan kuuluvat seuraavasti:

1. meemit ovat geenien kaltaisia informaatioyksiköitä (Dawkins 1976)
2. meemit ovat ohjeita jäljittelylle (Blackmore 2000, 27–29)
3. meemit ovat itseään kopioivia informaation välittäjiä (Aunger 2002, 8–9).

Meemien ollessa kulttuurissamme, ja etenkin nykykulttuurissa, hyvin keskeisessä roolissa, on todettava, että niitä koskevaa teoriaa hiotaan ja hienosäädetään yhä kiihtyvää tahtia.

Vaikka kaiken lähtökohtana onkin meemikäsitteen ensimmäisenä lanseeranneen Richard Dawkinsin ajatus ja teoria, pidän keskimmäistä tulkintaa selkeimpänä: meemi on jäljittelemällä opittu asia, replikaattori, joka pyritään kopioimaan eteenpäin. Tiivistän kuitenkin päätelmiäni kaikista edellä mainituista meemikäsitteen perusajatuksista ja meemiteoriasta yleisesti ennen siirtymistä varsinaiseen tutkimukseen.

Dawkins rinnastaa meemien toimintaa ajatusten ja kulttuurin levittäjinä suhteessa biologisten organismien geeneihin ja evoluutioon. Hän kuvaa geenitutkimuksessa meemillä perimän toistumista ja jatkumista. Samaan tapaan kierrättäminen ja toistuminen ilmentyy kulttuurista sisältöä kuvattaessa (Dawkins 1976, 171–172). Mutta toisin kuin Kamppinen (2011), joka vertaa meemejä mielen viruksiin ja niiden siirtymistä virusinfektion leviämiseen (myös Brodie 2009, 15), on Dawkins (2014) myöhemmin rauhoitellut liian analogista tulkintaa: koska meemi voi olla lähes mitä vain ihmisen tuottamaa toimintaa, on meemi kulttuurisen siirtämisen tai kulttuurijäljittelyn perusyksikkö.

Toki yksittäisten meemien ohella toimivat myös meemipoolit, kuten aatteet ja uskonnot. Niiden vetoavuus syntyy meemiryppäistä, eli kombinaatiosta, jossa yksi vahva meemi levittää myös heikompia (Dawkins 1976; Augner 2002). Meemipooli tarvitsee toimiakseen myös sen levittäjän aktiivista omaa tulkintaa. Esimerkiksi uskonnollinen symboli kuten krusifiksi ei meeminä toimi ilman omakohtaisuutta, eli kyseisen uskonnon tuntemusta jollain tasolla. Edellä mainittu huomioiden inttimeemejä voi pitää sotilashuumorin perinteitä vaalivana meemipooli, sillä niiden toimivuus rakentuu usein omakohtaisuuteen, eli omiin varusmiespalvelukseen liittyviin muistoihin. Kuitenkin rajaan tutkielmasta meemipoolien syvällisemmän käsittelyn pois ja keskityn pelkästään inttimeemeihin nettimeemien alalajina sekä yksittäisinä meemikuvina, sillä haluan selvittää inttimeemin toimivuutta tai toimimattomuutta meeminä.

Blackmoren (2000) mukaan meemit ovat jäljittelyn ohjeita – kun ihminen imitoi toisia, häneen siirtyy samalla jotain imitaation kohteesta. Tämä epämääräinen ”jotain” ja ”jokin” voidaan jatkossa siirtää ja jakaa eteenpäin yhä uudelleen, jolloin se loppujen lopuksi alkaa toimia itsenäisesti. Tämä siirtyvä aines voi olla esimerkiksi idea, ohje tai käyttäytymismalli, mutta yleistäen sitä voi kutsua termillä meemi. Yksinkertaistettuna Blackmore (2000) mieltää ihmisorganismin olennoksi, jonka elämisen tarkoitus on kopioida sen sisältämät geenit ja meemit. Blackmoren ajatuksen mukaan ihmisten kulttuurin kukoistus, eli kielen ja sanoin kommunikointi mahdollistivat, meemien synnyn. Kirjoitustaidon kautta loimme keinon tallentaa ja jakaa kulttuuriamme. Sittemmin olemme luoneet tekniikan, jossa meemit toimivat ja melkein jopa elävät omaa elämäänsä

Augner (2002, 8) jakaa osittain samoja ajatuksia ja pitää meemejä kulttuurisina kopioitujina (kts. myös Kamppinen, 2011). Meemi on siis itsensä monistaja, jonka lisääntymiseen vaikuttaa yhtäältä meemin sisältö sekä meemin elatusalustan, ihmisen, ominaispiirteet ja ajattelumallit. Toisaalta vaikuttimena toimii meemin ekologinen ympäristö, eli millaisissa luonnonolosuhteissa ne toimivat tai millaisia kulttuurisia suodattimia niihin kohdistuu

(Kamppinen 2011). Kuitenkin augnerilaisen ajatusmallin mukaisesti heikompikin kulttuurinen replikaattori, eli meemi, voi säilyä osana kulttuuria, jos se omaksutaan ja sitä kehitetään jatkuvasti (vrt. Brodie 2009). Pohjimmiltaan meemit ovat kulttuurista tietoa, jota opitaan ja siirretään ylisukupolvisesti (Augner 2002). On kuitenkin muistettava, ettei sukupolvi-sanaa käytetä meemiteoriassa aina samaan tapaan kuin biologiassa, vaan sukupolvi voi olla meemin kannalta lyhyempikin ajanjakso, kuten vain siirtyminen formaatista toiseen.

Dawkins (1976) pitää menestyvien meemien oleellisimpina kriteereinä kolmea piirrettä: vetovoimaisuutta, lisääntymiskykyä ja pitkäikäisyyttä. Dawkins kuvaa esimerkiksi geenimme häviämistä jakautumisen myötä, mutta nostaa esille maailmankulttuuria muokanneita tuotoksia niitä pitkäikäisempinä. Meemiteoriasta löytyy siis evoluutiopsykologienkin taso: kun havaitaan, että jonkin jäljittely on yksilölle sosiaalisesti suotuisaa, sitä tehdään enemmän. Ihmisen voidaan siis ajatella toimivan eräänlaisena meemipetrimäljana eli meemien elatusalustana ja kopiokoneena (myös Kamppinen 2011). Darwinistisesti ajatellen: hyvä geeni saa elintilaa – toimiva idea tai meemi tulee toistetuksi. Ihminen tahtoo luontaisesti sosiaalisena ja kulttuurillisena toimijana jakaa meemejä mahdollisimman tehokkaasti ja laajasti. Nykyisin se tehdään moderneja viestintävälineitä ja teknologiaa hyödyntäen.

Netissä meemin elinaika vaihtelee suuresti ja siihen vaikuttaa eniten sen leviäminen, luonne ja muoto. Trendimeemit voivat olla hyvinkin lyhytkestoisia, kun taas toiset meemit jatkavat kierrossa vuodesta toiseen samoina tai uusina variaatioina. Lisäksi tietyt internetmeemit voivat nousta uudestaan pinnalle internetkulttuurin muodin mukana. Yksittäin menestyvien meemien piirteiden merkitys onkin säilynyt nykypäivään asti lähes ehdottomana niiden tarjotessa oivan lähtökohdan myös internetmeemien tutkimiseen (Knobel & Lankshear 2006). Etenkin nettimeemeissä on keskeisintä jäljittelyn huumori ja vetoavuus, kun taas liiallinen omaperäisyys syö meemin elinvoimaa (mm. Brodie 2009). Ihmisillä on paljon toissijaisia, mutta vahvoihin tunteisiin kytkeytyneitä tarpeita, joten menestyneimpiä ovat tietenkin meemit, jotka vetoavat näihin tunteisiin. Tunteilla pelaavilla meemeillä on etulyöntiasema ja ne tulevat todennäköisimmin kopioitumaan. (Brodie 2009, 79.) Internetmeemeistäkin pitkäikäisimpiä ovat yleensä ne, joista voi vaivattomasti tunnistaa ja kopioida olennainen. Nettimeemit käyttävät eritoten huumoria merkityksensä sekä rakenteensa levittämiseen (Knobel & Lankshear 2006). On huomioitavaa, että suurimman menestyksen tai jopa viraaliefektin saavuttavat nettimeemit sisältävät yleensä tietoisesti valittuja koomisia piirteitä.

2.1.1 Meemien luokittelu

Meemien tieteellistä luokittelua on tehty vuosien saatossa usealla eri tavalla, ja tutkielmaa varten valitsen niistä yhden. Perustan teoriapohjani brasilialaisen kieli- ja viestintätieteiden professori Raquel Recueron kolmijakoiseen luokitteluun. Tutustuin hänen meemitaksonomiaansa osana Jyväskylän yliopiston tietojenkäsittelytieteiden laitoksen järjestämää Viestintä ja vuorovaikutus sosiaalisessa mediassa -kurssia vuonna 2017. Pidin luokittelua onnistuneena sen selkeyden vuoksi ja itse sisäistin sen kautta helposti nykypäivän meemien luonteen erityisesti nettimeemien kohdalla. Recuero jakoi meemit karkeasti kolmeen päätyyppiin: täsmällisesti kopioituviin, jäljitteleviin ja muuntuviin.

Recuero (2007, 65–66) mukaan täsmällisesti kopioituvassa meemissä (engl. replicator, replikaattori) kulttuurisesta informaatiosta tuotetaan tarkka jäljitelmä. Valtaosa netissä uudelleenjaetusta sisällöstä on tätä päätyyppiä. Yksinkertaisimmillaan replikaattori on esimerkiksi emoji, retwiitti, linkki tai ketjukirje. Viimeksi mainittu replikaattorimeemi, ketjukirje, toimii sekä verkossa että verkon ulkopuolella. Muita verkon ulkopuolella leviäviä meemejä ovat muun muassa erilaiset hokemat, rallatukset ja lorut. Esimerkiksi pääsiäisen aikaan osana virpomisperinnettä toistettu loru on täsmällisesti kopioituva meemi, josta on toki olemassa muutamia eri versioita. Kuitenkin jokaista versiotakin kopioidaan virpoessa täsmällisesti, eli lorut toistetaan sanasta sanaan kopioiden.

Jäljittelevä (engl. mimetic) meemi rakentuu aiemman kulttuurisen sisällön matkimisesta siten, että alkuperäinen idea sekä muoto tai rakenne säilyvät, mutta jäljittelyn tulos on omakohtainen (Recuero 2007, 66–67). Tässä korostuu myös Blackmoren (2000) näkökulma, että meemit ovat jäljittelyn ohjeita. Jäljittelevä meemi siis muuntuu jokaisen sitä jakavan kohdalla, mutta sen tunnistaa silti saman meemin variaatioksi. Hyviä esimerkkejä tällaisista meemeistä ovat verkossa leviävät tietyille idealle perustuvat ja lähes sattuman kautta viraali-ilmiöiksi nousseet kulttuurimuodot (ks. esim. Saarikoski 2013, 148). Ne ilmenevät muun muassa Facebookin profiilikuviin liitettävissä olevina ja usein ajankohtaisiin teemoihin kytkeytyvinä kehyksinä (ks. kuvio 1 seuraavalla sivulla) tai SnapChatin sukupuolifilterillä käsiteltyinä kuvina (ks. esim. Welling 2019). Perusidealtaan mimeettinen meemi onkin hyvin henkilökohtaisella tasolla vetoava ja siksi siitä päätyy jaettavaksi meemin oma personoitu versio toisten tekemien sijaan. Verkkomaailman ulkopuolelta esimerkeinä jäljittelevistä meemeistä voisi mainita vaikka tunnetun merkkiäuton tai pyörän tuunaamisen omannäköiseksi tai jo vuosien ajan suosituimmista musiikkikappaleista löytyvän Millennial Whoop -melodian varioinnin uusiin lauluihin (ks. Annila 2016).



KUVIO 1 Jääkiekon MM-kullan innoittama mimeettinen meemi Facebookissa: profiilikuva Suomi-Mörkö -kehyksellä. (Facebook / Mariella Lähtenmäki 2019.)

Muuntuvia eli metamorfisia meemejä on Recueron (2007, 66) kuvauksen perusteella vaikein tunnistaa, niiden moninaisen ja mutkikkaan muunnosprosessin takia. Se on käsitteenäkin kaikista vaikein avata. Tämän meemityypin peruspilari on tarttuva idea, jonka jokainen muuttaa täysin omanlaisekseen meemiksi. Ulkoasu tai käsittelytapa vaihtelee, joten alkuperäinen meemi on pahimmillaan tunnistettavissa pelkän hennon vihjauksen kautta. Metamorfinen meemi ei siis noudata mitään normia tai ohjausta. Verkossa muuntuvia meemejä näkee usein nimenomaan ajankohtaisista aiheista, kun ihmiset haluavat ottaa osaa päivänpolttavaan keskusteluun jopa vailla mitään syvempää faktapohjaista osaamista kyseisestä aiheesta. Useissa tapauksissa aiheella ei edes ole muutoin merkitystä metamorfisen meemin tekijälle, vaan se luodaan sosiaalisen osallistumisen ja päivänpolttavuuden tai suosion saavuttamisen vuoksi.

Hyvä ja tuore metamorfisen meemin esimerkki on mediassa sekä laajasti verkossa käyty keskustelu siitä, millaisin termein poliitikkoja saa ruotia, ja onko oikein keskittyä naispoliitikkojen kohdalla vain ulkonäköön liittyviin ominaisuuksiin. Aihe ei ole varsinaisesti uusi, mutta keskustelu leimahti tuoreeltaan liekkiin (ks. esim. Twitter 2019; Ylen Aamu-tv 12.6.2019), kun Ilta-Sanomien toimittaja nimitti kolumnissaan vihreiden tuoretta ministeriä jääprinsessaksi (Varjus 2019). Tässä esimerkissä pidän alkuperäisenä meeminä juurikin ideaa ja keskustelua poliitikkoihin liitetystä terminologiasta sekä sen sukupuolittuneisuudesta, jolloin edellä mainittu jääprinsessa-keskustelu on kaikkine esiintymineen

täynnä siitä tehtyjä muuntuvia meemejä. Tyypillistä on, että metamorfiset meemit kytkeytyvätkin juuri päätöksentekoon ja politiikkaan, sillä taitavat meemien käyttäjät saavat niistä keppihevosiä omien agendojensa ajamiselle tai harhauttamiselle (Recuero 2007).

2.2 Huumoriteoria

Perinteisen huumoriteorian voidaan katsoa yksinkertaistetusti jakaantuvan kolmeen osaluueeseen: ylemmyys-, huojennus- sekä inkongruenssiteorioihin (mm. Atkinson 1993, 10–20; Järvelä ym. 2004, 8–9). Tieteen termipankki (2019b) avaa huumoria käsitteenä seuraavasti: ”kyky tajuta ja ilmaista huvittavat asiat – Huumorin keinoin on luotavissa vapautunut tunnelma esittämällä nurinkuriset, ristiriitaiset, jopa mielettömät asiat koomisina mutta samalla hyväksytään ne olennaiseksi osaksi ihmiselämää.” Edellä mainittuun määritelmään lisäisin vielä sen faktan, että huumori pohjautuu useimmiten sitä havainnoivan omiin kokemuksiin, empatiaan ja samaistumiseen – niin sanotusti vitsin tajuamiseen (myös Kähkönen 1987, 10; Pylkkänen 1987, 4).

Kerron seuraavaksi huumoriteorian kolmijaon pääpiirteet pintapuolisesti, jotta intti-huumorille löytyisi teoreettinen koti. Kolmijakoa tarkastellessa on hyvä pitää mielessä, että ylemmyys-, huojennus- ja inkongruenssiteorioissa esiintyvä koominen ivailu ei ole kaikkien eettisintä huumoria ja huumorin moraalipohjaa arvioitaessa sen kontekstin merkitys korostuu (ks. Hietalahti, 2018). Myös kriittisen huumori ja satiiri jää tässä perinteisen huumoriteorian jaottelussa hieman ulkokehälle. Huumorintutkija Hietalahti (2018) näkee kriittisen huumorin muun muassa valtarakenteita kyseenalaistavaksi ja tulkitsijan älykkyyttä haastavaksi vitsailuksi, joka ei rakennu pikanaurujen varaan. Tunnistan siis sen, että huumori pitää sisällään useita eri alalajeja. Rajaan tästä tutkielmasta kuitenkin pois syvällisemmän huumorintutkimuksen käsittelyn, sillä pääaineeni ollessa nykykulttuurin tutkimus kulttuuriympäristön tutkimuksen maisteriohjelmassa, on luontevaa keskittyä tulkitsemaan varusmieshuumorin ilmentymiä digitaalisissa julkaisukanavissa sekä niiden kommentointia, eikä niinkään syventyä huumorintutkimukseen.

Käsittelen ensiksi kolmikannan teorioista käytetyimpiä ja tunnetuimpia, joista ensimmäinen on filosofiasta, jo Platonin ja Aristoteleen ajatuksista jalostunut ylemmyysteoria, ja toinen freudilaista psykologiaa omaksuva huojennusteoria. Kumpikaan ei Knuuttilan (1992, 94) mukaan pysty yksin selittämään huumoria, mutta niiden yhdistämiselläkään ei

saavuteta kaikenkattavaa huumorin superteoriaa. Ylemmyysteoreettisen näkemyksen mukaan komiikka syntyy naurun kohteen yllätyksellisestä arvon alenemisesta, jolloin naurun suunta on ylhäältä alaspäin. Näin ollen ylemmydentuntona huumorissa voidaan pitää myös vahingonilon tunnetta. (Atkinson 1993, 11; Knuutila 1992, 107.)

Huumorin parantavasta voimasta puhuttaessa tarkoitetaan usein sen tapaa vapauttaa ylimääräistä energiaa saaden aikaan helpotuksen tunnetta sekä stressin vähenemistä. Tällöin on itseasiassa kyseessä huojennusteoriaan asettuva huumori, joka syntyy jonkin ahdistavana pidetyn asian muuttumisesta arkipäiväiseksi ja harmittomaksi. Naurua voidaan pitää merkinä psyykkisen energian emotionaalista vapautumisesta. (Knuutila 1992, 104.) Yksinkertaistettuna huojennusteorian mukaan huumorilla kevennetään muutoin vaikeasti käsiteltäviä asioita ja mahdollistetaan traumojen käsittelyä. Tätä tukee myös Pykkänen (1987, 6) näkemys: tiukat sotilastilanteet synnyttävät monenlaisia psykologisia patoutumia siviilielämää herkemmin, joten niiden purkamisen komiikan keinoin on oleellisenä osa sotilashuumoria.

Inkongruenssi- eli vastakohtateoria tarkastelee huumorin lähtökohtia, eli sitä, mikä on huumorin välttämätön ja riittävä ehto. Atkinsonin (1993, 15–17) näkemys on, että inkongruenssiteorian mukaan meitä naurattaa, kun sovitamme yllättäen yhteen toisiinsa sopimattomia elementtejä. Toisin sanoen huumori muodostuu odotetun ja odottamattoman yhdistymisestä ja sen ristiriidan huomaamisesta (ks. myös Järvelä ym. 2004, 8). Yleistäen voidaan todeta, että lähes kaikki humorististen tilanteiden ja tekstien sisältöä tarkastelevat tutkimukset jollain tapaa hyödyntävät inkongruenssin periaatetta. Kuitenkaan kaikki vastakohtat eivät meitä naurata, mikä johtaakin huumorin määrittelyn ongelmaan: ihmiset nauravat monille eri aiheille ja monissa erilaisissa tilanteissa (ks. myös Hietalahti, 2018). Ainoastaan nauru on yhteinen nimittäjä. Tämän luo haasteen vetää rajaa huumorin, koomisen ja vitsin määritelmässä ja luokittelussa. Tutkielman aiheeseen viitaten myös kaskun ja vitsin välinen ero on tunnistettava: kasku kytkeytyy vahvasti konkreettiseen ja yksinkertaiseen kun taas vitsi sisältää fantasiaa ja verbaalista leikittelyä (Tieteen termipankki 2019a).

Sivusin suomalaisen sotilashuumorin historiaa lyhyesti tutkielman johdannon aluvuussa 1.1 mutta totuus on, että sotilashuumorin historia ei ole lyhyt, vaan sitä on oletettavasti ollut olemassa yhtä kauan kuin on ollut sotia ja sotaväkeäkin. Näkemykseni mukaan sotilashuumorin synonyymi on Suomessa nykypäivänä varusmies- tai inttihuumori, sillä Suomen perustuslain (1999/731) 127 §:n mukainen maanpuolustusvelvollisuus hoidetaan pääsääntöisesti varusmiespalveluksen kautta, joten se on useimmille suomalaisille se ainoa todellinen kosketus sotilaan arkeen. Huumorin lajeista oletan aineiston sisältävän etenkin

parodiaa. Ymmärrän parodian tässä tutkielmassa Hosiaislouman (2003) määritelmää soveltaen ivamukaelmaksi, jossa leikkiä lasketaan liioittelemalla parodian kohteen ulkoisia ominaisuuksia tai henkeä [aineetonta olemusta], kuten ideoita tai puhetapaa. Parodian tarkoitus on saattaa kohde useimmiten naurunalaiseksi mutta ei aina ilkeyttään. Tarkoitan tässä muun muassa Pylkkäsen (1987, 6) esittämää näkemystä siitä, että sotilaskouluttajien, tai keiden vain esimiesten, olisi välillä ihan hyvä pilaillla omalla kustannuksellaan joukon yhteenkuuluvaisuuden tunteen ja me-hengen lisäämiseksi.

Huumoria määriteltäessä on nostettava esiin myös Henri Bergson ja hänen klassikko-teoksensa *Nauru*, joka on alun perin julkaistu ranskaksi vuonna 1900. Teoksessa esitellään naurun taustalla vaikuttavat kolme periaatetta. Bergsonin (2000) mukaan nauru liittyy ensiksikin aina inhimilliseen toimintaan, eikä sitä siis ole olemassa inhimillisten suhteiden ulkopuolella. Esimerkiksi maisema voi olla yksinään kaunis, viehättävä, merkityksetön tai ruma, mutta ei millään tapaa koominen ilman inhimillistämistä. Toiseksi huumori syntyy pikemminkin älyn kautta ja aina jollain tasolla hetkellisestä tunteettomuudesta. (Bergson 2000, 8–9.) Käytännössä et siis voi tuntea voimakasta sympatiaa tai muita lämpimiä tunteita naurusi kohdetta kohtaan naurun aikana. Kolmas periaate liittyy hauskuuden kollektiivisuuteen eli sen sosiaaliseen tasoon. Bergson (2000) kuvailee teoksessaan nauruun liittyvää älyjen yhteyttä ja toteaa naurun liikkuvan tiettyjen piirien sisällä. On varsin haastavaa nauttia komiikasta yksin ja erossa muista ihmisistä, sillä nauru ruokkii naurua. (Bergson 2000, 10–11.) Nykypäivä tämä piiri on vain laajentunut verkkokulttuurin myötä globaaliksi eli voit nauraa sisäpiirivitsin sisältävälle meemille yksin tietäen, että verkossa on muita, jotka tajuavat syyn naurullesi.

Tulen soveltamaan tässä luvussa avaamaani huumoriteoriaa aineistoni analyysissä ja otan huomioon erityisesti sen, millaista naurua Ylilaudan keskustelulangassa nauretaan ja keiden kanssa. Tarkkailen sekä naurun suuntaa että sitä, mille nauretaan. Koska Puolustusvoimat on hyvin hierarkkinen organisaatio ja tutkimuskohteena olevan keskustelulangan käynnistää pyyntö koota yhteen ”kaikki spurdoimmat ja huvittavimmat inttimeemit” (Ylilauta 2019) oletan aineistossa olevan väistämättä ainakin ylhäältä alas suuntautuvaa naurua. Myöhemmin luvussa 6.3 rakennan tässä esitetyn huumoriteorian kautta vastausta tutkimuskysymyksiini: millä tavoin varusmieshuumori ilmenee Ylilaudassa ja mistä huumori varsinaisesti rakentuu.

3 KESKEISET KÄSITTEET

Avaan tässä luvussa yksinomaan tutkielman kannalta keskeiset käsitteet, sillä perehdyin aiheeseen liittyvään teoriaan sekä aikaisempiin tutkimuksiin edellisessä luvussa. Tutkielman kannalta tärkeimpiä käsitteitä ovat: meemi, keskustelufoorumi, kulttuuriympäristö ja varusmieshuumori. Näiden käsitteiden merkitykset on hyvä ymmärtää ja niiden läpikäynti helpottaa tutkielman lukemista etenkin, jos nykykulttuurin tutkimus on tieteenlajina vieras. Käyn seuraavaksi lyhyesti läpi neljä edellä mainittua keskeisintä käsitettä ja niiden määrittelyn. Osaan käsitteistä liittyy alatermejä, joihin tutustumista suosittelen varsinkin niille lukijoille, joilla ei ole entuudestaan tarttumapintaa meemeihin tai verkkokulttuuriin.

3.1 Meemi

Sana on lähtöisin kreikankielisestä termistä mimeme: matkia, jäljitellä. Termin kehitti evoluutiobiologi Richard Dawkins vuonna 1976 kirjassaan *The Selfish Gene* (Geenin itsekkyyks) selittämään kulttuurin toistuvuutta, eli ihmisen sisäistä tarvetta kulttuuristen sisältöjen toistamiseen ja kierrättämiseen geenien tavoin. Täysin toista näkemystä on tuonut esiin muun muassa mediatutkija Limor Shifman (2014), joka korostaa meemien synnyssä ja kierrättämisessä ihmisen omaa aktiivista toimintaa, mitä pidän itsekkin tärkeänä.

Shifmanin mukaan meemit ovat käyttäjälähtöistä sisältöä, joka tulisi ymmärtää yksittäisten ideoiden sijaan ryhminä, jotka sisältävät useita yhteisiin normeihin rakentuvia digitaalisen sisällön yksiköitä. Nämä yksiköt tuotetaan tiedostaen ryhmän muiden yksiköiden olemassaolo. Ryhmän sisältämiä yksiköitä kopioidaan ja muunnellaan aina tekijänsä ja käyttäjänsä toimesta. (Shifman 2014, 41-56.) Tämä Shifman näkemys huomioiden netti-meemi perustuisi siis aina yhteiseen sisältöön, muotoon ja/tai asennoitumiseen. Linjaus on mielestäni turhan jyrkkä, sillä ainakin Ylilaudan verkkokulttuuri ymmärtää meemeiksi myös yksittäiset kuvat ja videot, vailla selkeää linkkiä aiempiin meemikuviin tai verkkokulttuuriin. Meemien ominaisuuksia Shifman (2014, 18) listaa kolme: yksilöltä yhteiskuntaan tapahtuva vaiheittainen kopioituminen, monistuksen ja imitoinnin kautta tapahtuva toisto sekä levittyminen kilpailun ja valinnan myötä. Tarvittaessa meemi on kannanotto. Internetmeemeissä tyypillisesti esiintyviä piirteitä on eroteltavissa kuusi, näitä ovat toiston

lisäksi keskittyminen: helposti ymmärrettävään, huumoriin, leikilliseen sisältöön, tavallisiin ihmisiin ja epäsovivaan maskuliinisuuteen (Shifman 2014, 86).

Edellä kuvattu määrittelyn ristiriita vahvistaa käsitystä siitä, ettei meemille ole olemassa täysin tyhjentävää määritelmää (myös Vainikka 2016, 61) saati yhtä kiistämätöntä teoreettista kotia, kuten ilmeni aiemmin luvussa 2.1. Kulttuurisena työkaluna meemi muo- vaantuu nimittäin aina tekijänsä perusteella, mikä johtaa myös määritelmän muuttumiseen sitä tutkivan henkilön näkökulman mukaan. Esimerkiksi nykypäivänä meemiksi mielletään erityisesti niin sanotut mimeettiset kuvamakrot eli alkuperäistä kulttuurituotetta jäljittelevät meemikuvat (ks. kuvio 2), joissa on jokin muuttumaton kuvaelementti sekä tekstiä, jolla meemi personoidaan tilanteeseen sopivaksi (Halmetoja 2015). Yleensä keskellä kuvaa on kulttuurisesti tunnistettava tai samaistuttava hahmo, kuten kuviossa 2 Taru Sormusten Her- rasta elokuvan Boromir, jonka yläpuolella on meemin perusideaan tai ohjeeseen viittaava lauseenalku. Kuvamakrot on helppo editoida vastaamaan tekijänsä tarpeita, sillä niihin lisä- tään vain tekstiä, jolloin lopullisessa meemissä hahmo ympärillään hauskan vitsin kertova, tai ohjeen antava, teksti. Mimeettiset kuvamakrot ovat esimerkki helposti kopioitavista jäl- jittelevistä meemeistä, joita käytetään usein verkkokeskusteluissa myös reaktioina muiden kommentteihin.



KUVIO 2 Sarja mimeettisiä kuvamakroja – ylhäällä vasemmalla alkuperäinen ”One does not simply walk into Mordor” -internetmeemikuva. (Know Your Meme 2011.)

Keskityn lopuksi meemi käsitteen tiiveimpään ja tätä päivää olevaan määrittelyyn. Kotimaisten kielten keskus (2018c) määrittelee meemin kulttuurigeeniksi sekä kulttuurissa ilmeneväksi piirteeksi, jonka katsotaan välittyvän yksilöltä tai yhteisöltä toiselle etenkin jäljittelyn kautta. Lisäksi meemillä tarkoitetaan sosiaalisessa mediassa jaettavaa viestiä, nettimeemiä, joka perustuu jonkin pysyvän idean muunteluun (Kotimaisten kielten keskus, 2018c). Tässä tutkielmassa meemillä viitataan digitaalisesti sosiaalisen median kanavilla jaettavaan hauskaan viestiin tai kuvamakroon, jonka sisältö voi olla tekstiä, kuvaa, videota tai niiden yhdistelmiä. Tarkastelun alla on erityisesti meemien alalaji: inttimeemit.

3.1.1 Inttimeemi

Inttimeemi on tyypillisesti verkosta löytyvä suomalaiseen varusmiespalvelukseen liittyviä koomisia ja humoristisia tilanteita tai asioita esittelevä digitaalinen piirros, sarjakuva, valokuva tai video, jonka yhteydessä esiintyy yleensä dialogia tai muuta tekstiä (ks. kuvio 3), mutta voi olla myös tekstitön. Inttimeemin pääosassa on usein varusmiehen pilakuvana pidetty Aligersantti Spurdo tai joku muu sotilaallisesti pukeutunut hahmo. Voi esiintyä myös oikeita varusmiehiä tai sotilaita tai muita animoituja tai piirrettyjä hahmoja, kuten

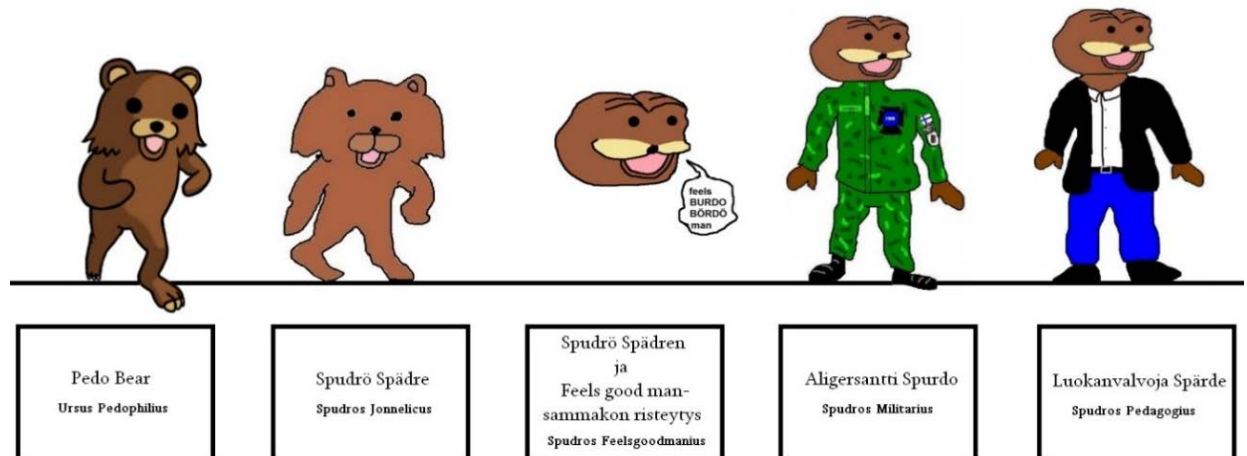


KUVIO 3 Internetmeemikuva ”spurdotalvi”, jossa inttimeemin peruselementit: spurdohahmo ja tyyllitelty kieli. (Ylilauta 2014.)

spurdoja, joista lisää seuraavassa alaluvussa. Inttimeemin tunnistaa parhaiten miljööstä tai hahmojen habituksesta ilmenevästä sotilaallisuudesta. Niiden huumori rakentuu varusmiespalveluksen arjesta tai muista sotilaallisista elementeistä. Inttimeemiin ja etenkin niiden spurdohahmoihin liittyy oleellisesti tietynlainen puhetapa ja/tai kieli, jonka tyypillisiä piirteitä ovat nuorisolangista tuttujen lyhenteiden ja termien käyttö sekä kirjoitetussa tekstissä ilmenevät kirjoitusvirheet ja kirjainten korvaaminen uusien äänteiden synnyttämiseksi (Meemi-info 2018a). Esimerkiksi p-kirjain korvataan b-kirjaimella, t-kirjain d-kirjaimella ja k-kirjain g-kirjaimella, jolloin kielellinen huumori korostuu. Tehokeinoina käytetään parodian elementtejä: toistoa ja liioittelua. Myös TJ1-videoita sekä TJ0-biisien musiikkivideoita, eli kotiuttamiseen liittyviä varusmiesten hupailuvideoita, voidaan pitää inttimeeminä.

3.1.2 Spurdo

Spurdo tai spurdo spärde on Kuvalauta-foorumilla vuonna 2008 alkunsa saanut pedo-bearista kehitetty eläimenkaltainen kalaa ja karhua yhdistävä Microsoft Paint -ohjelmalla huonosti piirretty meemihahmo (esim. Halmetoja 2015). Se kuvaa nettikulttuurissa persoonatonta ihmistä eli anonymiä (myös Vainikka 2016, 60). Kuvalaudan hajoamisen jälkeen spurdohahmo siirtyi Ylilauta-keskustelufoorumille, jossa siitä on tullut suosittu ”jonneiden” tunnus. (Urbaani sanakirja, 2016.) Spurdohahmo on lukuisine variaatioineen keskeinen meemi suomalaisessa verkkokulttuurissa (mm. Meemi.info 2018b). Siitä muokataan yhä uusia versioita, joissa säilyy hahmon tunnistettavuus: ruskea, karhumainen ja korvaton naama (ks. kuvio 4). Kuuluu myös inttimeemien peruskuvastoon.



KUVIO 4 Meemikuvan nettimeemeissä esiintyvän spurdohahmon ulkoasun oletetusta kehityksestä. Lähtökohtana pedo bear -meemihahmo. (Know Your Meme 2011.)

3.1.3 Aligersantti Spurdo

Aligersantti Spurdo on vuonna 2011 spurdosta omaksi alalajikseen kehittynyt inttimee-meissä esiintyvä sotilashahmo (ks. kuvio 4), jota pidetään Meemi-infon (2018a) mukaan yhdistelmänä ”spurdoilua ja inttijonneilua”. Hahmoon liitetään tunnusomaisesti :D -hymion sekä varusmiespalveluksesta tutun puhetavan tai sotilasslangin liioiteltu käyttö. Aligersantti Spurdo on sotilasarvoltaan alikersantti ja hänet erotti alun perin muista inttimeemien maastopukuisista spurdohahmoista juurikin rintaan piirretyistä arvomerkeistä ja/tai AUK-rististä, mutta nykyisin termillä tarkoitetaan yleisesti kaikkia sotilasarvoisia spurdohahmoja. Muillekin inttimeemien spurdohahmoille annetaan nimiä, mutta ne vaihtelevat tekijänsä mukaan. Näiden muiden hahmojen nimeämisen yhtenevä logiikka on sotilaiden moniosaiset sukunimet (ks. kuvio 3) ja vertaisen kutsuminen etunimellä kuten Mage tai Viljami. Nimeämisen pääasiallinen tarkoitus on ylläpitää hahmon nimettömyyttä ja samais-tuttavuutta.

3.2 Keskustelufoorumi

Keskustelufoorumit tai -laudat (engl. message boards) ovat internetsivustoja, joissa käyttäjät voivat kommunikoida toistensa kanssa erilaisista aiheesta viestein eli postauksin. Pohjimmiltaan termillä tarkoitetaan verkossa olevaa yhteisöpalvelua, joka mahdollistaa useiden ihmisten lähettämien, yhteen koottujen tekstien lukemisen ja niihin vastaamisen (ks. esim. Arpo 2005, 20). Internetin keskustelufoorumeista voidaan käyttää rinnakkain myös termejä keskusteluryhmä, -palsta, -alue tai -kanava.

Foorumeilla keskustelu suuntautuu luontaisesti jonkun tietyn aiheen ympärille, sillä niiden käyttäjät voivat yleensä aloittaa määrättömästi uusia keskusteluja. Keskustelun aloittavalle käyttäjälle tai toisin sanoen alkuperäiselle postajaalle (lyhenne AP) vastaamalla syntyy keskusteluketjuja eli lankoja. Useimmat keskustelufoorumit mahdollistavat muiden käyttäjien viestien lukemisen ilman aktiivista osallistumista ja joihinkin voi kirjoittaa täysin anonymisti rekisteröimättä nimimerkkiä tai jättämättä mitään tietoista tunnistetta kuten sähköpostiosoitetta. Yhtä lailla keskustelufoorumi voi olla myös täysin suljettu ja keskittyä vain hyvin rajattuihin aiheisiin. Suosituimmilla foorumeilla vierailee paljon taustalla

pysytteleviä kävijöitä, jotka osallistuvat harvoin itse vuorovaikutukseen ja tyytyvät vain lukemaan muiden viestejä. Tässä tutkielmassa käytän keskustelupitoisista internetsivustoista termiä keskustelufoorumi, koska koen sen olevan selkein ja kuvaavin termi.

3.2.1 Kuvalauta

Kuvalaudaksi kutsutaan keskustelufoorumi, jossa keskiöön on noussut kuvien käyttäminen käyttäjien välisessä kommunikaatiossa ja tekstin tukena. Ensimmäisenä kuvalautana voidaan pitää Yhdysvalloissa vuonna 2003 perustettua 4chan -verkkosivustoa, joten siitä tehtyjä kopioita nimitetään yleisesti kuvalaudoiksi (Knuttila, 2011). Kuvalaudoille tyypillistä on, etteivät niille päätyvät kuvat ole yleensä julkaisijan itsensä tekemiä, vaan kuvia jaetaan ja linkitetään muualta internetistä. Kuvalautojen voidaankin katsoa toimivan monien internetissä kiertävien meemien kasvualustoina sekä syntypaikkoina. Niitä yhdistää tavallisiin keskustelufoorumeihin verrattuna tietynlainen kaoottisuus. 4chania mukaillen kuvalaudoilla toimivat anonyymit käyttäjät täysin mielivaltaisia aiheita käsittelevissä langoissa lähes täysin ilman keskustelua rajaavia sääntöjä (Knuttila 2011).

3.2.2 Ylilauta

”Sananvapauden puolestapuhuja” julistaa Ylilauta.org, tutkielman kohteena oleva vuonna 2011 perustettu anonyymiyttä ja yksityisyyttä kunnioittava Suomen suurin keskustelufoorumi. Se sisältää yhteensä 49 erilaista keskustelualuetta, jotka jakautuvat omiin alakategorioidihinsa. Ylilaudalla on yli 3,5 miljoonaa kuukausittaista kävijää. Kävijät lähettävät yhteensä noin 1,5 miljoonaa viestiä ja lukevat keskustelulankoja lähes 30 miljoonaa kertaa per kuukausi. (Ylilauta 2019.)

Ylilauta voidaan mieltää sekä keskustelufoorumiksi että kuvalaudaksi riippuen siitä, mitä sen lankoja ja aihealueita selaa. Ylilaudalla toimii selkeä anonyymi verkkoyhteisö, jonka jäsenet ovat anonyymejä eivätkä siis lähtökohtaisesti tunne toisiaan internetin ulkopuolella. Aiemmin esimerkiksi Uotila on selvittänyt maisterintutkielmassaan (2011) juuri-kin Ylilaudan anonyymiä verkkokulttuuria ominaispiirteineen. Silti on huomioitava, että Uotila rajasi omasta tutkielmastaan meemit täysin pois pitäen niitä lähinnä vain anonyymien

verkkokulttuurin yksittäisinä tuotoksina, joten vaikka tutkielman kohde on näennäisesti sama, ei tutkimuksissa ole paljoakaan yhteneväisyyttä.

Ylilaudalle voi rekisteröityä, mutta sitä ei vaadita. Rekisteröity tili ei myöskään luo muille käyttäjille näkyviä ja tunnistettavia profiileita, kuten monilla muilla keskusteluforumilla, vaan kaikki julkaistut vastaukset näkyvät anonyymeinä. Rekisteröinti on vain keskustelulankojen lukemista helpottava toiminto, jonka kautta keskusteluja voi merkitä muistiin (myös Uotila 2011, 43). Käyttäjä ei siis jätä toiminnastaan tunnistettavaa jälkeä, vaan käyttäjän kirjoittamiin vastauksiin jää nimimerkiksi alati vaihtuva kahdeksan numeron sarja Nro-etuliitteellä, kuten Nro. 12345978. Numero toimii samalla vastauksen yksilöllivänä tunnuksena yhdessä julkaisuajankohdan (pp.kk.vvvv klo hh:mm) kanssa. Tutkielmani keskittyy Ylilaudan yksittäiseen Sota ja armeija -keskustelualueen alla olevaan Inttimeemit yms -keskustelulankaan, joka oli aktiivinen lokakuusta 2013 toukokuuhun 2018.

3.2.3 Jonne

Kotimaisten kielten keskuksen (2018a) mukaan jonne on kyseistä termiä käyttävän mielestä naivisti tai nolosti käyttäytyvä teini-ikäinen poika. Termillä kuvataan siis tietynlaisia ja tietynikäisiä nuoria negatiivisessa mielessä. Urbaani sanakirja (2010) näkee jonnen tarkoittavan tilanteen mukaan esimerkiksi kouluikäisiä nuoria, kaikkia 1990-luvulla syntyneitä tai vaikka vain lapsellisesti käyttäytyviä. Stereotyyppinen jonne on mopoista kiinnostunut teinipoika, joka juo energiajuomia, pukeutuu tietyllä tavalla ja käyttäytyy muutenkin ikäryhmälleen tyypillisesti. Samoilla linjoilla on myös Honkanen (2019), jonka mielestä jonne on miespuolinen ala- tai yläkouluikäinen nuorukainen, jonka käytös tavalla tai toisella rikkoo hyvän maun rajoja.

Ylilaudan kaltaisten keskusteluforumien käyttäjiksi, eli nyymeiksi, mielletään usein juuri jonnet. Varsinkin, jos käyttäjä on viestiensä perusteella keskusteluforumilla uusi. Muun muassa Uotila esittää maisterintutkielmassaan (2011, 11) suomalaisesta mediasta poimitun määritelmän Ylilaudan käyttäjäkunnasta, joka siis koostuisi 15–25-vuotiaista pojista. Samalla Uotila toteaa, etteivät kyseiset tiedotusvälineet perusta väitettään ikähaarukasta tai sukupuolesta mihinkään tutkimukseen tai sivuston statistiikkaan, vaan pikemminkin yleiseen olettamukseen. Olettamus on helppo tehdä, kun selaa Ylilaudalla olevia keskusteluja: kieliasu, slangi ja keskustelun taso antaa rivien välistä ymmärtää, että kyseessä olisi nuorten miesten hupailusivusto.

Juuri anonymiteetti mahdollistaa kaikenikäisten nyymien alatyylisiä ilmauksia sisältävän kirjoittelun, eli Ylilaudan todellista käyttäjäkuntaa on mahdotonta selvittää (myös Uotila 2011, 11). Edellä mainitut seikat huomioiden käytän tarvittaessa termiä jonne osasta Ylilaudan käyttäjistä ja jätän tarkemman käyttäjämääritelmän huomiotta havainnoidessani tutkimuskohdetta.

3.3 Kulttuuriympäristö

Kulttuuriympäristö määritellään ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta syntyneeksi ympäristöksi, joka sisältää moninaisia ajallisia sekä tilallisia kerroksia. Osa siitä voi olla suojeltua tai muuten erityisen arvokkaaksi määriteltyä, mutta se on aina hyvinvoinnin ja kestävän kehityksen voimavara. Kulttuuriympäristö on itsessään mittaamattoman arvokas kansallinen omaisuus sekä mielekäs elin- ja toimintaympäristö, joka on kaikkialla ympärillämme. Se voi olla myös aineeton ja koostua tarinoista, myyttisistä ympäristökokemuksista tai muistoista. (Jyväskylän yliopisto 2019.)

Erilaiset ympäristöt, niin luonnon- kuin kulttuuriympäristöt, pyrkivät haastamaan kulttuurisia malleja, estäen niiden esiintymisen, muuntaen niiden ominaisuuksia, tai tuho-ten ne kokonaan (Kamppinen 2011, 34). Osittain samoilla linjoilla ovat myös aluekehitys- viranomaiset (Hämeen liitto 2018; Varsinais-Suomen liitto 2018), joiden mukaan kulttuuriympäristön tunnistaa siinä näkyvästä ihmisen toiminnan jäljestä: kulttuuriympäristö muo-vaantuu aina ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta. Olen viranomaisten kanssa samaa mieltä ihmisen toiminnan panoksesta kulttuuriympäristöä määriteltäessä, mutta en silti rajaisi sitä perinteiseen tapaan pelkästään luonnoksi tai fyysiseksi ympäristöksi. Nimittäin digitaalisessa kulttuuriympäristössä ihmiset voivat olla keskenään vuorovaikutuksessa sekä tekniikan kautta että sen kanssa tai sitten digitaalista kulttuuriympäristöä on mahdollista vain havainnoida, ilman varsinaista vuorovaikutusta. Se on alati ihmisen toiminnan muok-kaamaa.

Haastan tässä tutkielmassa laajentamaan kulttuuriympäristön määritelmää sekä sen arvottamista. Sillä vaikka kulttuuriympäristön arvon katsotaankin yleensä perustuvan sen ajalliseen ja alueelliseen kerrostuneisuuteen, joka esimerkiksi Hämeen liiton (2018) verkkosivun mukaan ”ilmentää kulttuurin vaiheita sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksen muutoksia” (ks. myös Varsinais-Suomen liitto 2018), on mielestäni myös aineettomassa

kuten juuri digitaalisessa kulttuuriympäristössä havaittavissa vastaavaa kerrostuneisuutta. Jos tarkastelee esimerkiksi juuri keskusteluforumin kaltaista paikkaa, niin se muovaantuu ja kerrostuu sekä käyttäjiensä toimesta että keskustelua hallinnoivien ylläpitäjien kautta. Vastauksissa olevat kuvat tai linkit voivat muuttua ajan kuluessa toimimattomiksi, kokonaiset keskustelulangat voivat hautaantua uusien alle tai sitten niitä voidaan poistaa ylläpidon toimesta.

Tämän tutkielman kohteena ei ole käsin kosketeltava fyysinen elinympäristö, vaan digitaalinen toimintaympäristö, josta käytän tässä tutkielmassa termiä digitaalinen kulttuuriympäristö. Muita valideja termejä voisivat olla digitaalitetodellisuus tai postlokaalinen kulttuuriympäristö (esim. Sarmela 2013). Sarmelan (2013, 11) mukaan digitaalitekniikka, kuten tietokoneet ja mobiililaitteet, luovat postlokaalisen kulttuurin tekemällä koko maailmasta rakenteiltaan yhtenäisen ja globaalin toimintaympäristön. Ihmisen suhde ympäristöönsä on jatkuvassa muutoksessa, mikä johtaa myös erilaisten arvojen painottamiseen kulttuuriympäristön arvostusta mitattaessa (Jyväskylän yliopisto 2019). Osittain syynä on juuri toimintaympäristömme muutos globaaliin suuntaan.

Olen valinnut tähän tutkielmaan kulttuuriympäristöksi internetissä toimivan suomalaisen Ylilauta.org -keskusteluforumin. Lähtökohtaisesti Ylilaudan tyylliset keskustelu- ja kuvaforumit eivät ole kaikista korkeakulttuurisimpia ympäristöjä, sillä niiden käyttäjäkunta toimii anonymiteetin suojista, mikä laskee yleisesti siellä esiintyvän vuorovaikutuksen tasoa lisäten levottomuutta ja ääri-ilmiöitä, kuten häiriköintiä. Mikäli ympäristön arvostuksen määrittävät sitä käyttävät, sen lähellä olevat ja/tai sen läheiseksi kokevat ihmiset, niin Ylilauta on eittämättä sen käyttäjäyhteisölle arvokas. Korostan kuitenkin, ettei tutkielman tarkoitus ole määrittellä Ylilautaa digitaalisena kulttuuriympäristönä jälkimmäisen näennäisen arvokkuuden kautta, vaan nostaa se esiin vain yhtenä aineettoman ja tässä tapauksessa digitaalisen varusmieshuumorikulttuurin luonnollisena ilmenemisympäristönä sekä tallennuspaikkana.

3.3.1 Kulttuuriosallistuminen ja verkkokulttuuri

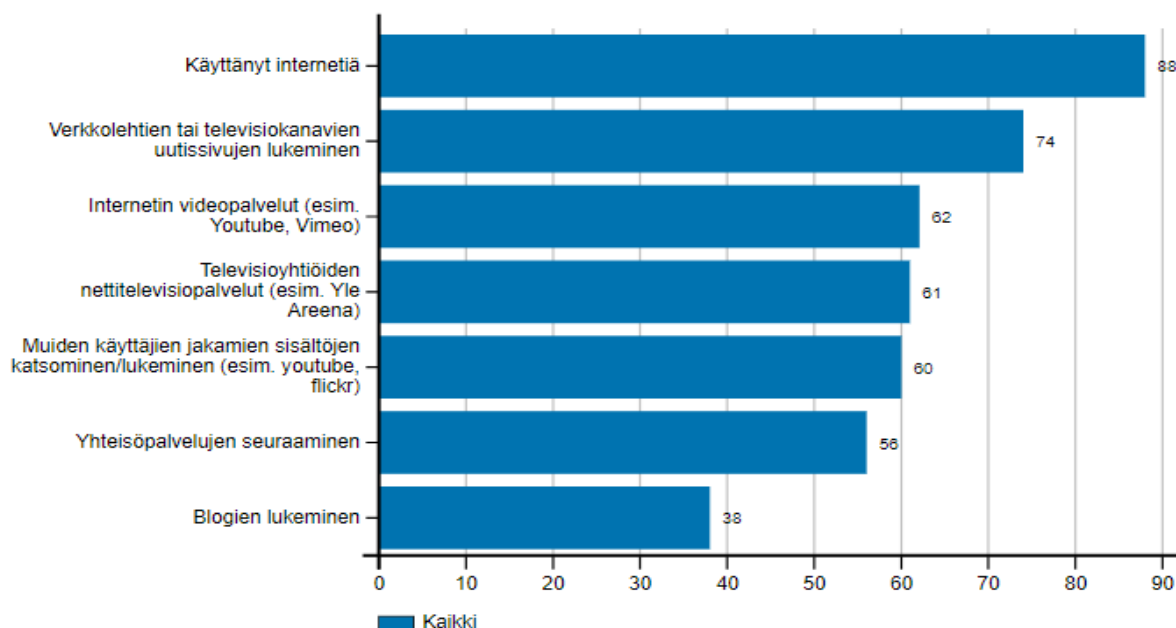
Koska kulttuuri mielletään yhteisön tai koko ihmiskunnan henkisten ja aineellisten saavutusten kokonaisuudeksi (Kotimaisten kielten keskus, 2018b), yksinkertaistettuna verkkokulttuuri on tämän kokonaisuuden ilmentymä verkossa (online). Verkkokulttuuri on synty-

nyt tietotekniikan kehittymisen myötä. Digitalisaation kautta verkosta on tullut monipuolinen mutta kaikkea muuta kuin staattinen alusta kulttuurillemme. Verkossa esiintyvä kulttuuri on hyvin osallistavaa ja sen vuoksi jatkuvassa muutostilassa. Se on lisäksi lähes aina saatavilla ja muokattavissa, mutta se on kuitenkin monella tapaa rajoitettua. Käyttämämme verkkoa ja sovelluksia hallinnoidaan eikä verkkokulttuurin mahdollistava tekniikka ole vielä kaikkien saatavilla. Kuitenkin on varsin loogista, että verkkoelämä ja -kulttuuri muokkaavat myös tapaa, jolla elämme, ilmaisemme itseämme ja koemme verkon ulkopuolistakin (offline) maailmaa. Siksi käsitteenä verkkokulttuurin määrittely on varsin haasteellista. Yleensä verkkokulttuurilla kuitenkin viitataan verkossa ilmeneviin kulttuurin muotoihin, joten itsekin käytän termiä kuvaamaan ihmisten toimintaa netissä.

Kulttuuriosallistuminen puolestaan mielletään yleensä hyvin fyysiseksi toiminnaksi: kulttuuritapahtumiin kuten taidenäyttelyihin osallistumiseksi tai taiteen tekemiseksi. Kuitenkin yhtä lailla kulttuuriosallistumisena voidaan pitää myös netissä toimivaan verkkokulttuuriin osallistumista, joko aktiivisena tuottajana tai passiivisena katsojana ja/tai sen levittäjänä (esim. Virolainen 2015, 12–13). Vaikka digitaalinen ympäristö voidaan mieltää rajattomaksi osallistumispaikaksi, jossa ihmiset kokevat olevansa kaikkialla yhtäaikaan läsnä sekä pystyvänsä tietoverkkojen ja -tekniikan avulla tarkkailemaan maailmanlaajuisesti kaikkea (esim. Sarmela 2013), keskiössä on silti yhteys. Digiympäristössä vuorovaikutus on muun muassa virtuaalista, persoonatonta tai jopa anonyymiä sekä pääsääntöisesti väliaikaista tai sattumanvaraista. Tällainen levoton kulttuuriosallistuminen on johtanut myös digitaalisten kulttuurisisältöjen pirstaloitumiseen sekä yhä yksilöllisempään viihteen ja kulttuurin käyttöön, johon kaivataan vastareaktionä uutta yhteisöllisyyttä (Riihinen 2019). On havaittavissa, että verkon yli leviävä digitaalinen kulttuuriympäristö voi olla nykyihmiselle kulttuuriympäristönä jopa merkityksellisempi kuin se paikka, missä hän kulloinkin elää. (Sarmela 2013, 255–256.)

Ympäristöön halutaan myös vaikuttaa ja digitaalinen kulttuuriosallistuminen onkin suomalaisten keskuudessa paitsi monimuotoista niin myös varsin aktiivista. Nostan esimerkkinä suomalaisten innokkuudesta digitaaliseen kulttuuriosallistumiseen tilaston Tilastokeskuksen (2016) Findikaattori-palvelusta, josta käy ilmi lukuina muun muassa yhteisöpalvelujen seuraamisen suosio (ks. kuvio 5 seuraavalla sivulla). Tuore tilasto ilmestyy lokakuun lopussa 2019, mutta jo olemassa olevan tilastodatan perusteella saa hyvän perustan digitaalisen kulttuuriympäristön arkipäiväistymisestä ja laajentumisesta koko suomalaisen väestön normaaliksi kulttuuriosallistumisen paikaksi.

Internetin käyttö kulttuuritarkoituksiin (% 16-89-vuotiaista) 2016
käyttäjää viimeisten kolmen kuukauden aikana keväällä



KUVIO 5 Suomalaisen kulttuuriosallistuminen tietoverkoissa. (Tilastokeskus 2016.)

Tilastokeskuksen (2016) mukaan yhteisöpalveluita oli seurannut 56 prosenttia 16–89-vuotiaista suomalaisista tutkimusta edeltäneiden kolmen kuukauden aikana, kun taas nuorten, eli 16–24-vuotiaiden, ikäryhmässä yhteisöpalveluja seuranneiden osuus oli 89 prosenttia. Keskustelufoorumeillakin on ollut Tilastokeskuksen tulosten valossa havaittavissa monitaistoista kulttuuriosallistumista, jota myös inttimeemien levittäminen ja niiden kommentointi Ylilaudalla mielestäni on.

3.3.2 Verkkoyhteisö

Tänä päivänä verkon eri yhteisöpalvelut mahdollistavat samanhenkisen seuran löytymisen poistumatta kotoa. Pitää kuitenkin muistaa, ettei yhteisöpalveluista muodostu välittömästi verkkoyhteisöjä, sillä ne syntyvät samaan tapaan kuin perinteiset verkon ulkopuolellakin olevat yhteisötkin: riittävän pitkään jatkuneesta vuorovaikutuksesta (esim. Kosonen, 2005). Verkkoyhteisöjen määrittelyssä sovelletaan usein yhteisöllisyyden tutkijan Jenny Preecen luonnehdintaa vuodelta 2000, kuten tekee myös Kosonen (2005) joka kuvaa yhteisön rakentuvan neljän peruspiirteen kautta. Niitä ovat: ihmiset, yhteiset tarpeet, toimintatavat ja tietotekniikka.

Kozinets (2010, 63–64) tekee vielä Preeceä tarkemman erottelun verkkoyhteisöjen (engl. online communities) ja verkkoon vietyjen yhteisöjen (engl. communities online) välillä: ensimmäinen on verkossa syntynyt ja lähinnä vain siellä toimiva yhteisö, kun taas jälkimmäinen yhteisö on selvästi verkon ulkopuolella mutta kommunikoi myös verkossa. Ylilaudan Inttimeemit yms -lanka on ollut aktiivisena vuodesta 2013 lähtien, joten edellä esitetyn määritelmän perusteella siellä toimii oma verkkoyhteisönsä. Väitän näin, vaikka anonymitetin takia on mahdotonta vahvistaa, että keskustelijat pysyisivät samoina vuodesta toiseen. Kuitenkin heillä on selvästi yhteiset tarpeet, toimintatavat sekä tietotekniikka, joten yhteisö on olemassa, vaikka siihen kuuluvat ihmiset vaihtuisivatkin. Viittaan tässä tutkielmassa Ylilaudan käyttäjäkuntaan termillä verkkoyhteisö.

3.4 Varusmieshuumori

Tässä tutkielmassa olen käyttänyt varusmieshuumorin määrittelyn apuna Seppo Knuuttilan väitöskirjan ajatuksia vuodelta 1992, koska pidän sitä suomalaisen huumorintutkimuksen perusteoksena. Sama teos on helpottanut tutkielmani teoriapohjan muodostamista, sillä huumori jaottelu ja määrittely kulkee teorian kautta (ks. luku 2.2). Varusmieshuumorin sijoittaisin Knuuttilan ajatusten pohjalta parodian alle, sillä se ilmenee useimmiten vitseinä ja kaskuina, lauluina sekä pilapiirroksina, joita tavallaan on valtaosa inttimeemeistäkin. Kuitenkin isoin osa siitä, mikä intissä naurattaa, löytyy varusmiehen palvelusenaikaisen elämän tahattomasta komiikasta ja tilannekomiikasta (ks. myös Kähkönen 1987, 9 ja Pylkkänen 1987, 5). Perustana väitteelle ovat omat kokemukseni varusmiespalvelusaikana sekä yleiset havaintoni varusmiesten toiminnasta. Kokemukseni mukaan palvelusaikainen hauskuus ja koominen tilanne rakentuvat useimmiten eräänlaisesta tapakulttuurin valtaisasta muutoksesta tai kulttuurishokista, eli siitä ristiriidasta, mitä siviilimaailman ja palvelusenaikaisen sotilasmaailman yhteentörmäys tuottaa.

Komiikka voi rakentua ilmeistä, eleistä tai vain ulkoisesta habituksesta vailla minikäänlaista suunniteltua hauskan efektiä, kun taas huumori on pikemminkin mielentila ja suhtautumistapa komiikkaan. Huumoria viljellään tarkoituksenmukaisesti, kun taas komiikka voi ilmentyä täysin tahattomasti. (Knuuttila 1992, 94–95.) Varusmiesten väliseen huumoriin on kuulunut lisäksi oma kieli ja slangi (ks. myös Kähkönen 1987, 10) sekä erilaiset tahalliset pilat ja jekut. Varsinkin kotiuttamispäivänä vielä palvelukseen jääville oli

tapana tehdä kiusaa, mutta nykyisin Puolustusvoimien tiukentunut linja kaikenlaiseen simuttamiseen ja kiusaamiseen on kitkenyt niin sanotut TJO-pilat lähes kokonaan.

Varusmieshuumorista löytää piirteitä kaikista kolmesta huumoriteorian peruspilarista. Siinä paljon ylemmysteorian kanssa yhteen käyviä piirteitä, sillä usein vitsi syntyy juuri ylemmän sotilashenkilön yllätyksellisestä arvon alenemisesta tai vahingonilosta. Ylemmysteorian mukainen huumori tulee olemaan aina kiinteä osa varusmieshuumoria, sillä siitä pitää huolen sotilaiden keskuudessa vallitseva pennalismi. Toisaalta varusmieshuumori sotilas- ja inttikaskuineen sisältää myös aimoannoksen sekä huojennus- että inkongruenssiteorioiden alle luokiteltavaa huumoria. Kokemukseni mukaan suuri osa varusmiespalveluksen aikana viljelystä spontaanista huumorista ja komiikasta nousee juuri niinä hetkinä, kun palveluksessa on raskainta. Mikään ei nostata mieltä raskaalla marssilla tai tylsällä oppitunnilla yhtä paljon kuin sopivasti ajoitettu huumori tai komiikka. Samoilla linjoilla oli jo vuonna 1987 Kylkiraudan päätoimittaja:

Huumori lievitti sisäistä pelkoa, joka ei välttämättä aina näkynyt ulospäin. Huumori sotilaskoulutuksessa on yksi menestyksekkäimmistä aseista. Varusmiehille se on usein jännityksen lievittäjänä. Huumorilla esimies saa koulutettavat puolelleen. - Toisaalta huumori on kaksiteräinen miekka, sillä voidaan helposti hetkessä tuhota kuukausienkin työ. (Sinerma 1987, 3.)

Tällä hetkellä internetiä voi pitää yhtenä kollektiivisen varusmiestarinan ja -huumorin levittämisen päämuodoista. Sieltä löytyy lukuisia tarinankerronnan muotoja, joten nykyisin lähes kaikkea varusmiespalvelukseen liittyvää on mahdollista seurata verkossa, jos on siitä kiinnostunut. (Hoikkala, Salasuo & Ojajärvi 2009.) Palvelusajan mystiikka on lähes täysin kadonnut kännyköiden yleistyttyä myös varusmiesten koulutusvälineinä. Ja vaikka siviili-maailmasta pystyykin kokemaan monipuolista varusmiestarinaa, on ulkopuolisen vaikea ymmärtää inttihuumoria, sillä se puhuttelee vain rajattua kohderyhmää (ks. esim. Heiskanen 2018). Edellä mainituista syistä ja selkeyden vuoksi käytän jatkossa termiä varusmieshuumori, tai sen synonyymiä inttihuumori, kuvaamaan kaikkea verkossa esiintyvää sotilas-huumoria sen alalajeineen ja ilmentymineen.

4 TUTKIMUSASETELMA JA MENETELMÄT

Tutkielmani on monimenetelmäinen, sillä tämä tutkimus lähti liikkeelle yhtäältä käytännöstä sekä induktiivisen päättelyn logiikasta ja toisaalta teoriasta. Olin havainnoinut oman varusmiespalvelukseni aikana että:

1. ne sisältävät spurdohahmoja
2. varusmiehet käyttävät niitä korvaamaan suullista inttihuumoria
3. niitä jaetaan sosiaalisen median kanavilla etenkin varusmiesaikana.

Koostin edellä mainituista kolmesta havainnoista muutaman karkean yleistyksen, joita halusin testata tutkielmani edetessä. Alkutilanteeni yleistyksen olivat: kaikki inttimeemit sisältävät spurdohahmoja, niitä käytetään korvaamaan suullista inttihuumoria nuorille ominaisessa ympäristössä, eli somekanavilla. Edellä mainittujen lisäksi inttimeemejä jaetaan pääasiassa intin aikana sekä varusmiesten kesken että julkisesti.

Tutkimuksen toisena lähtökohtana on teoria. Alan laajentamaan ja ennustamaan havaintoja yleisistä meemeihin ja huumoriin liittyvistä tiedoista teorioiksi deduktiivisen päättelyn keinoin. Ensimmäinen teoriani lähtee tiedosta, että huumori ja nauru ovat tärkeitä selviytymiskeinoja, kun elämäntilanteet ja olosuhteet muuttuvat äkisti. Lisäksi nauru yhdistää ihmisiä, lisää myönteistä vuorovaikutusta sekä vaikuttaa terveyteen positiivisesti. (Suomen mielenterveysseura 2017.) Yleisesti tiedetään myös, että varusmiespalvelus on monelle nuorelle iso muutos elämässä, jopa shokki, sillä intin toiminta- ja elinympäristö ovat täysin poikkeavat normaaliin arkeen verrattuna (esim. Ojajärvi & Laukkanen 2015, 25; Puolustusvoimat 2017). Joten edellä mainituista voidaan loogisesti päätellä huumorin ja naurun olevan yksi keino selvitä suuresta elämänmuutoksesta: varusmiespalveluksesta.

Toista teoriaani pohjustan määrällisellä tutkimustiedolla. Digitaalisen elämäntavan tutkimuksen (DNA 2017) mukaan nuorten keskuudessa suosituin sosiaalisen median kanava on WhatsApp, jota käyttää 83 prosenttia 15–24 -vuotiaista. Keskustelupalstoja käyttää 15 prosenttia nuorista ja 18 prosenttia 25–34 -vuotiaista vähintään kerran päivässä. Tämän lisäksi tiedossa on, että varusmiespalvelusta suorittavat ovat 18–29 -vuotiaita (Puolustusvoimat 2018b, 12). Tästä voidaan päätellä, että varusmiespalvelusta suorittavat käyttävät netin keskustelupalstoja jopa suhteellisen aktiivisesti, joten niitä voidaan siis pitää tämän päivän varusmiehille ominaisena digitaalisena kulttuuriympäristönä.

Yhteenvedon edellä mainituista teorioista esitän, että inttimeemit ja niitä koskeva Ylilaudan keskustelu ovat osa intti- ja varusmieshuumoriperinteen jatkumoa. Edellä mainittu hypoteesi pohjautuu paitsi omaan oletukseeni ja niistä muodostuneisiin deduktioihin, niin myös aiheesta käymiini keskusteluihin varusmieskouluttajien ja upseerien kanssa [kävin inttimeemeihin ja -huumoriin liittyviä keskusteluja työskennellessäni Puolustusvoimien eri joukko-osastoissa joulukuun 2015 ja kesäkuun 2019 välillä]. Lisään tutkimukseni luotettavuutta perehtymällä Ylilaudan keskusteluun myös netnografisella otteella.

4.1 Verkko yhteisön ytimeen netnografialla

Netnografia on metodi, joka on tarkoitettu juuri verkossa toteutettavaan kulttuurin tai yhteisön tutkimiseen ja jossa myös tutkija itse osallistuu tutkimuskohteensa vuorovaikutukseen (Kozinets 2002; 2006a; 2010 ja Kananen 2014). Sen ansioina voidaan pitää nopeutta ja joustavuutta aineistonkeruussa verrattuna moneen muuhun tutkimusmenetelmään. Lisäksi netnografiassa tutkijan on mahdollista tarvittaessa vaihdella rooliaan vaivattomasti osallistumisen ja havainnoinnin välillä. (Kozinets 2002, 63.) Metodin vuonna 1995 kehittänyt Robert Kozinets (2010, 74) on pitänyt netnografian perusedellytyksenä osallistuvaa havainnointia, sillä vain passiivisella havainnoinnilla tehty tutkimus jää turhan kaksiulotteiseksi tai pintapuoliseksi (2006a, 282; myös Kananen 2014, 97). Ei siis riitä, että tutkija tarkkailee ja havainnoi tutkimuskohdetta tuomatta itseään esiin ja tai osaksi tutkimaansa yhteisöä. Päätin silti tehdä tutkimusta Ylilaudan keskustelulangassa havainnoiden ja ottamatta siihen osaa. Perustelen päätöstäni tarkemmin seuraavaksi.

Käytän siis yhtenä tutkimusmenetelmänä eräänlaista soveltavaa netnografiaa. Huomasin nimittäin siihen paneutuessa, että verkko yhteisöjä ja -kulttuureita tutkitaan yhä enemmän netnografiaa soveltaen ja pelkkään havainnointiin keskittyen. Tällöin kyse on yleensä tutkijan osallistumattomuudesta tai eräänlaisesta epäosallistuvasta netnografiasta (engl. non-participant netnography). Haasteena on oikeiden tutkimusotteiden yhdistäminen netnografiaan sekä netnografian eri muotojen tunnistaminen.

Pahimmillaan Kozinets (2006a) on kärjistänyt epäosallistuvan tutkimusotteen pelkäksi helpoksi kulttuurisen datan koodaamiseksi tai tiedonlouhinnaksi (engl. data mining), jotka haitallisimmillaan estävät tutkijaa eläytymästä tutkimuskohteeseensa ja saavuttamasta todellista kulttuurista ymmärtämistä. On ymmärrettävä, ettei pelkän verkosta löytyvän aineiston koostaminen yksin riitä, vaan tutkijalla tulee olla päämääränä tuottaa sen

Minun on etenkin tutkielmani analyysivaiheessa huomioitava omat inttimeemejä koskevat asennoitumiseni ja ajatukseni sekä sovellettava omia kokemuksiani niin asevelvollisena kuin digitaalisen kulttuuriympäristön käyttäjänä. Olen jo valmiiksi syvällä aiheeni sisällä, joten lähdän tekemään tutkielmaani inttimeemien ja keskusteluforumeiden käyttäjäkulttuurin sisäpiiristä. Metodina netnografia edellyttää juuri tällaista lähestymiskultuuria, joka antaa varsinaisen tutkielman aineiston määrittellä, mihin suuntaan tulkintaa viehdään. Tutkielmani on tässäkin suhteessa netnografista ja osallistuvaa: vaikka en ottanutkaan suoraan osaa Ylilaudan keskustelulankaan, pystyin samaistuman ja ymmärtämään sen kulttuuria. Olin siis tutkielmani kohdetta tarkastellessani tavallaan Kozinetsin pelkäämä vaaniija (engl. lurker), mutta todellisuudessa Ylilaudan kaltaisilla forumeilla lurkkereiksi mielletään yhtä lailla yhteisön jäsenet eli käyttäjät, jotka ovat aktiivisia seuraajia mutta passiivisia sisällöntuottajia (esim. Kozinets 2010, 34 ja Uotila 2013, 41). Tarkoitus ei ole niinkään vaania, vaan seurata sivusta muiden keskusteluja ja tuntea samaistumisen kautta yhteenkuuluvuutta.

4.1.1 Netnografinen tutkimusprosessi

Koska valitsemallani tutkimusmenetelmällä kootun aineiston ja sen analyysin tulee tarjota vastauksia esittämiini tutkimuskysymyksiin (Kozinets 2010, 42), käyn seuraavaksi läpi tutkielmaani kannattelevan metodin perusteita. Kozinets mieltää netnografian etenevän viisivaiheisen tutkimusprosessin mukaisesti. Ensimmäisenä vaiheena voidaan pitää tutkimuksen rajausta ja suunnittelua, sillä kaikki lähtee tutkimusongelman ja -kysymysten muovaamisesta tutkimusmetodi huomioiden. Kozinets (2010, 81) suosittelee hakemaan vastauksia kysymysasetteluilla: mitä, millainen ja miten. Olen pohjustanut tutkielmani lähtökohtia johdannossa ja luvussa 1.2. Tutkimuskysymykseni asettuvat netnografiseen malliin.

Prosessin toinen vaihe keskittyy tutkimuskohteen valintaan internetistä. Samalla tutkija pyrkii kokoamaan ennakkotietoja kohteestaan ennen havainnoinnin aloittamista. Tutkielmani johdanto ja toinen luku taustoittavat tutkimuskohteeni valintaa ja antavat kattavan kuvan ennakkotiedoistani. Varsinaista kenttätyövaihetta, eli tutkimuskohteessa olemista on suotavaa valmistella teoreettisesti (Kozinets 2010, 59). Kävin tämä silmällä pitäen läpi aiempia tutkimuksia ja kirjallisuutta, joiden pohjalta luvussa kolme kokosin tutkielmani teoreettisen viitekehyksen. Meemi- ja huumoriteoria yhdessä keskeisten käsitteiden

määrittelyn kanssa antavat selkeän kuvan siitä, miten näen tutkielmani kohteen, Ylilauta - keskustelufoorumin ja toimintani siellä tutkijan sekä käyttäjän roolissa.

Varsinainen etnografinen tutkimus käynnistyy kenttätyövaiheesta, jonka Kozinets (2010, 61) nostaa prosessin kolmanneksi vaiheeksi sisääntulon korostaen siinä aitoa sitoutumista ja uppoutumista tutkimuskohteeseen [immersiota] sekä tiedonkeruuta. Pysin hakeamaan mahdollisimman immerssiivista kokemusta Ylilaudasta selailemalla sitä tavallisen käyttäjän tapaan aktiivisesti sekä mobiililaitteella että tietokoneella ja toimimalla siellä rekisteröitymättä. Tutkijana huomioin sisääntulovaiheessa myös netnografisen tutkimuksen eettiset lähtökohdat, joista lisää jäljempänä omassa alaluvussa.

Netnografian neljäs vaihe sisältää yhtäaikaaisesti havainnointia ja toistuvaa tulkin-
taa. Aineistonkeruu kulkee limittäin tiedon jäsentelyn ja analysoinnin kanssa, joten tutkielman teoreettinen viitekehys sisältää siksi vähemmän valmiita teorioita itse tutkimuskoh-
teesta (Kozinets 2010, 61). Tutkijana pystyin uppoutumaan hyvinkin syvälle inttimeejä käsittelevän langan luomaan käyttäjäyhteisöön ja sen toimintatapoihin vain seuraamalla keskustelua ja peilaamalla siihen omaa varusmiesaikaani sekä tietämystäni nettikulttuurista. Tein havaintoja etenkin varusmieshuumorin ilmentymisestä, ja kun kirjoitin niitä muistiin, muodostui samanaikaisesti analyysiä kyseisen seikan merkityksestä tutkielmani. Reflektointi sekä havainnoinnin ja analyysin syklisyys viittaavat juuri Kozinetsin (2010, 61) netnografisen tutkimusprosessin neljänteen vaiheeseen. Jäljellä onkin enää vaiheista viides ja viimeinen: havainnoinnin puhtaaksikirjoittaminen ja tulosten raportointi, eli johtopäätösvaihe. Käsittelem näitä kahta viimeistä netnografisen tutkimusprosessin vaihetta tarkemmin tutkielmani viimeisissä kahdessa luvussa. Samalla esittelen havainnointini tuloksia sekä niistä tekemiäni johtopäätöksiä.

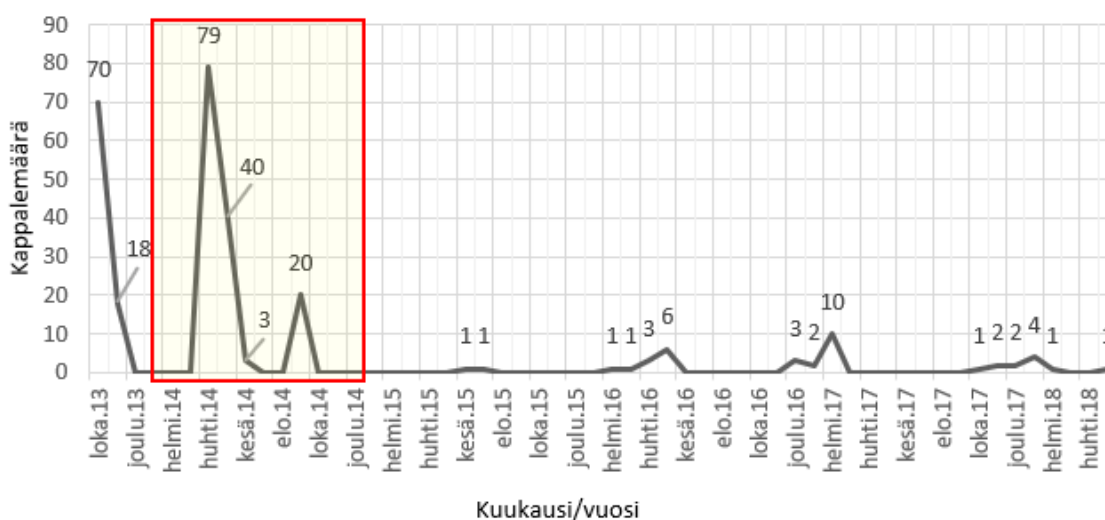
4.2 Aineistonhankintamenetelmät

Laadulliseen tutkimukseen, johon myös netnografia kuuluu, on oma tiedonkeruumenetelmänsä. Kananen (2014, 101) pitää netnografisessa tiedonkeruussa ensisijaisina menetelminä haastatteluja, havainnointia sekä ensikäden dokumenttiaineistoja, kuten verkosta löytyviä blogeja. Tutkija kerää ensisijaisen aineiston aina nimenomaan tutkimustaan varten. Aikataulusyistä en tehnyt tutkielmaani varten haastatteluja, vaan tässä tutkielmassa näiksi Kananen mainitsemiksi primaarimetodeiksi nousevat oma havainnointini sekä Ylilaudan

käyttäjien vastaukset Inttimeemit yms -keskustelulangasta. Nämä aineistot yhdessä muodostavat tutkimukseni empiriaosan.

Sekundaarista eli toissijaista tiedonkeruuta ovat tutkittavaan ilmiöön liittyvät jo olemassa olevat historialliset dokumentit kuten kirjat, tutkimukset ja tilastot, jotka muodostavat tutkimuksen teoreettisen osuuden (Kananen 2014, 101–102). Peilaan sekundaarisia metodeja tutkielmani teoriaosassa, sillä tutustuin keräämäni tutkimusaineiston ohella tutkielmassani esiintyviin käsitteisiin ja ilmiöihin sekä tutkimusstrategiaan muun muassa kirjallisuuden kautta. Selvitin myös aiheeseen liittyviä aikaisempia tutkimuksia ja sovelsin aiempaa meemeistä oppimaani tietoutta ilmiön selkeyttämiseksi.

Postauksien määrä kuukausittain vuosina 2013–2018 (N=269)



KUVIO 7 Inttimeemit yms -keskustelulankaan julkaistut vastaukset kuukausittain vuosina 2013–2018

Rajaan tutkielman kohteen sisältämästä aineistosta pois kaiken muun paitsi Sota ja armeija -keskustelun Inttimeemit yms -lankan. Kyseinen keskustelulanka oli tutkielmani kannalta sopivin, sillä sinne johti muun muassa Google-haun ”inttimeemi” ensimmäinen hakutulos ja hakusanaparin ”Aligersantti Spurdo” ensimmäinen Ylilautaa koskeva hakutulos. Lisäksi olin selannut lankaa inttimeemikuvien takia myös varusmiesaikani jo vuonna 2014. Kokosin aineiston sen sisältämisestä valmiista dokumenteista, joita olivat käytännössä keskustelulangan 56 kuukauden aikana kerryttämät 269 vastausta, jotka olen kerännyt diagrammiksi kuvioon 7. Lankaan oli 16.10.2013 ja 22.5.2018 välisenä aikana kertynyt yhteensä 84 kuvaa tai videota sisältävää vastausta ja 185 tekstivastausta. Koostaesani aineistoa huomasin keskustelun olleen hyvin kausittaista eli langassa oli 35 hiljaista, niin sanottua nollavastauksen kuukautta ja 21 aktiivista kuukautta, jolloin vastauksia oli

julkaistu yksi tai useampi. Kahlattuani aineiston läpi, havaitsin vastauksia olevan kuitenkin sen verran paljon ja hajautetusti, ettei tutkimusongelman ratkaisemisen kannalta tuntunut relevantilta tehdä koko langan kattavaa kokonaistutkimusta, vaan valitsin analysoitavaksi vain osan. Tutkimusaineiston rajaus näkyy punaisella kuviossa 7.

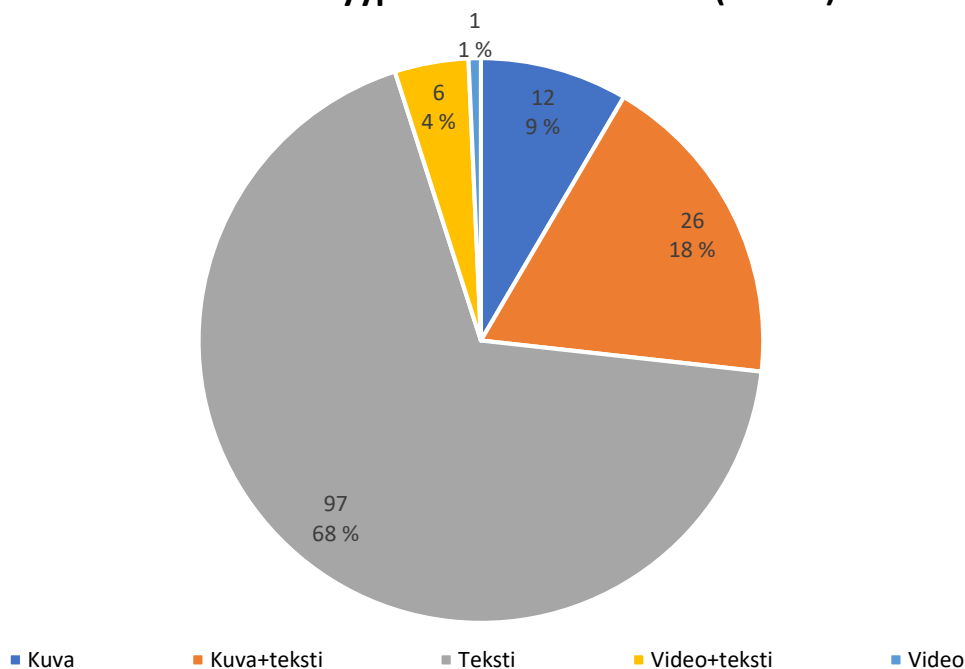
4.3 Aineiston kuvaus

Tein aineiston rajauksen harkinnanvaraisesti pitäen koko ajan mielessä tutkimusongelmani ratkaisemisen. Siispä valitsin lopulliseksi tutkimusaineistoksi vastaukset keskustelun aktiivisimmalta vuodelta 2014, jolloin julkaistiin 142 vastausta neljässä kuukaudessa: huhti-kesäkuun aikana ja syyskuussa (ks. kuvio 7). Vuosi 2014 on myös sama vuosi, jona suoritin oman varusmiespalvelukseni, joten aineiston kulttuurinen ymmärtäminen ja netnografinen ote tulivat luonnollisesti mukaan havainnointiini. Tutkielmassa havaintoyksikkönä toimii siis aina yhden postajaan julkaisema yksittäinen vastaus, ja koska kyseessä on soveltava netnografinen tutkimus, oli aineiston hankintamenetelmänä pääasiassa havainnointi ja siihen perustuva rajaus.

Tutkittavan aineiston tarkka määrä oli lopulta 142 vastausta. Vaikka olisi ollut ehkä helpointa jakaa materiaali karkeasti kahteen päätyyppiin meemeihin ja tekstiin, päätin jaotella lankaan julkaistut vastaukset viiteen päätyyppiin niissä olevan sisällön tai toisin sanoen formaatin mukaisesti: kuva, kuva+teksti, teksti, video+teksti ja video. Tyyppien esiintymistiheys käy ilmi seuraavalla sivulla olevasta kuvion 8 ympyrädiagrammista. Tällä tavoin sain materiaalin monimuotoisuudesta yhdellä silmäyksellä kattavan käsityksen. Jaotteluni tuki aiempaa päätöstäni luokitella Ylilauta keskusteluforumiksi eikä pelkäksi kuvalaudaksi. Myöhemmin tekemäni tarkempi luokittelu auttoi myös jäsentämään varusmieshuumorin ilmentymiä keskustelulangassa muutoinkin kuin vain meemien kautta, joita oli aineistossa 45 kappaletta.

Kuvaksi luokittelin kuvamuodossa, eli JPEG-formaatissa jaetun meemin, vaikka siinä itsessään olisikin tekstiä. Edellä mainittu huomioiden esimerkiksi luokittelin sarjakuvameemin puhakuplineen kuvaksi. Kuva+teksti kategorian vastauksissa oli meemikuvan lisäksi kirjoitettua tekstiä, joka oli joko postajaan itsensä kirjoittamaa uutta sisältöä tai aiemman vastauksen siteeraus. Tekstinä pidin pelkkää tekstiä sekä tekstipohjaisia hymiöitä sisältävää vastausta, jossa postaja itse kirjoitti uutta sisältöä tai siteerasi aiempaa vastausta. Tekstivastausten osuus oli selkeästi merkittävin: 68 prosenttia kaikista vastauksista,

Vastaukset tyypeittäin vuonna 2014 (N=142)



KUVIO 8 Inttimeemit yms -keskustelulangassa vuonna 2014 julkaistut vastaukset tyypeittäin (ks. kuvio 8, harmaa alue). Videoksi luokittelin liikkuvaa kuvaa sisältävät meemit. Liikkuva kuva oli joko vastaukseen upotettu alun perin YouTubeista tai muista verkon video-palveluista jaettu video tai sitten animoitu GIF-tiedosto, jossa itsessään saattoi olla myös tekstiä. Kategoria video+teksti yhdisti edellä määritellyn liikkuvan kuvan meemin sekä postajaan itsensä kirjoittamaa tai aiempaa vastausta siteeraavaa tekstiä. Jo aineiston kuvauksen perusteella voi todeta, ettei inttimeemejä käsittelevä keskustelulanka painotu varsinaisesti meemikuviin ja -videoihin, niiden muodostaessa yhteensä vain 32 prosenttia vastauksista langan aktiivisimpana vuotena (ks. kuvio 8). Lanka sisältää siis paljon muunkinlaista kyseiselle verkkokulttuurille ominaista kanssakäymistä.

4.4 Aineiston analyysimenetelmät

Aion saavuttaa tutkittavan ilmiön ja sille luonnollisen esiintymisympäristön ymmärryksen laadullisten analyysimenetelmien avulla. Sitä varten kahlasin ensin digitaalisen aineistoni useampaan kertaan läpi osoitteessa ylilauta.org/sota/22719062, jonka jälkeen otin siitä kuvakaappauksia. Segmentoin, taulukoin ja koodasin keskustelulangan kaikki 142 vastausta vuodelta 2014 ja liitän tutkielmaan niistä koostamani Excelin (ks. liite 4). Koodausvaiheen

periaatteita varten jätin esimerkin työskentelymallistani liitteeseen 2 ja kuvaan tarkemmin työskentelyni vaiheita luvussa 5.2. Analyysini perustuu osin perinteiseen sisältöanalyysiin, joka sisälsi aineiston lähilukua ja netnografista havainnointia. Lisäksi pyrin jäsentämään ilmiön merkitystä ympäristössään teema-analyysin avulla aiempi teoria huomioiden.

Tahdoin löytää Inttimeemit yms -langan vastauksista laajempia teemoja, joten päädyin lähestymään aineistoani teorian kautta. Teorialähtöinen sisältöanalyysi lähtee liikkeelle analyysirungon laatimisesta, joten koetin löytää valmista ja jo toimivaksi havaittua runkoa. Päätin hankkia vastauksia osaan tutkimuskysymyksiäni Tiina Leppiniemen pro graduaan varten vuonna 2010 rakentamalla 12 kohdan luokituksella, jolla hän selvitti meemeistä ja niiden sisältämästä parodiasta samankaltaisuuksia. Leppiniemi (2010, 36) keräsi aineistonsa netistä ja yhdeksi aineistonkeruupaikaksi hän mainitsee Ylilaudan, joten halusin testata luokittelun toimivuutta saman lähteen aineistoon. Aiheeni ainutlaatuisuuden vuoksi valmis analyysirunko oikein yksin istunut tutkielmaani, vaan tuotin tuloksia myös aineistolähtöisen analyysin kautta. Toteutinkin muun analyysin omalla rungollani, jonka hahmotin lähiluvun ja aineiston tiiviin netnografisen havainnoinnin tuloksena. Tulosten selkeyttämiseksi tein työn edetessä myös aineistolle määrällistä sisältöanalyysiä tukemaan raportointia. Kuvailen teemarungot täsmällisemmin analyysiä käsittelevässä luvussa kuusi.

4.5 Eettiset kysymykset

Eettiset kysymykset ovat osa tieteen tekoa ja toki myös netnografiaa tutkimusmetodinä käyttävät tutkijat ovat velvoitettuja arvioimaan tutkimuksensa etiikkaa ja noudattamaan eettisiä suuntaviivoja. Tutkijan tuleekin kiinnittää erityistä huomiota tutkittavien oikeuksien ja yksityisyyden kunnioittamiseen. Tämä tarkoittaa käytännössä toimimista tavalla, joka ei vahingoita tutkimuskohdetta. Hyvän tutkimuksen perustana on eittämättä kunnioitus ja rehellisyys tutkittavia ja tiedeyhteisöä kohtaan.

Yleensä eettisiin kysymyksiin törmätään ennemmin tai myöhemmin, kun tutkimuskohteena on verkossa käyty keskustelu ja sen synnyttämät ilmiöt. Kozinetsin (2010, 56) näkemys on, että netnografia pohjautuu usein täysin julkiseen tietoon, joka on verkossa esillä kaikille. Aineisto ei siis tarvitse juurikaan muokkausta ja saman materiaalin äärelle voi päätyä kuka vaan. Tämä julkisuusperiaate herättää tutkija kysymään: onko verkossa

kaikki rajoittamaton sisältö julkista ja saako sitä tutkia? Monesti netnografiassa hyödynnetään tietoa, jota ei ole annettu alun perin tutkimustarkoituksessa (Kozinets 2002, 65.) Pysin tutkijana parantamaan tutkimukseni luotettavuutta myös olemalla itsekriittinen. Pidän huolen tutkielman rehellisyydestä kertomalla sen tavoitteet, tutkimusmenetelmät sekä tulokset avoimesti. Avaan aineistonkeruun ja tutkimusprosessiani tutkielman edetessä sekä pyrin perustelemaan näkökulmiani ja valintojani kattavasti. Lisäksi huomioin aiemman tutkimuksen ja teorian oikealla viittaustekniikalla.

Aineistoni kannalta eettiseen pohdintaan helpon ratkaisun tarjoaa valitsemani aineistonkeruupaikka Ylilauta (2019), joka kuvaa itseään seuraavasti: ”Ylilauta on anonyymi ja yksityisyttäsi kunnioittava keskustelufoorumi. – Viestien lähettäminen on täysin anonyymiä, se ei vaadi rekisteröitymistä tai edes nimimerkin käyttämistä.” Ylilaudalta poimituista ja tässä tutkimuskohteena olevista viesteistä ei pysty päättämään niiden lähettäjän, eli postiajan, henkilöllisyyttä, joten tutkittavien yksityisyys on taattu. Kuitenkin eettiset kysymykset koskevat sekä aineiston keruuta että sen osien julkaisua. Kozinets (2010, 140; 142) peräänkuuluttaa julkisen ja yksityisyyden määrittelyä, sillä internet ei ole yksi yksittäinen paikka tai teksti, joten se ei voi olla aidosti julkinen, saati yksityinen. Olen varmistanut Ylilaudan (2019) säännöistä, että siellä julkaistua sisältöä saa käyttää vapaasti akateemisiin tutkimuksiin. Lisäksi säännöissä todetaan yksiselitteisesti, että julkaisemalla tiedoston Ylilaudalle käyttäjä luovuttaa sen ”vapaaseen ei-kaupalliseen jakeluun” (Ylilauta 2019). Tekijänoikeus on toinen asia mikä liittyy vahvasti meemeihin ja tähän tutkielmaan, onneksi Euroopan Unionin tekijänoikeusdirektiivi sallii jatkossakin meemit siteerausnoikeuden, kritiikin, arvostelun, karikatyyrien ja parodioinnin oikeudella (Euroopan komission edustusto Suomessa 2019). Tutkimusetiikan kanssa en koe siis olevan ongelmaa, kun keräämäni aineiston: viestien, meemikuvien ja videoiden käyttö tutkielman kaltaiseen ei-kaupalliseen toimintaan on huomioitu jo tutkimuskohteen säännöissä eikä meemien kopioimista rajoita tekijänoikeus.

5 ANALYYSIN TOTEUTUSTAPA

Sisällönanalyysin muotoja on kolme: tutkimusta voi tehdä joko aineistolähtöisesti, teoria-ohjaavasti tai teorialähtöisesti. Muodot eroavat toisistaan yhtäältä siinä, mihin analyysi ja tulosten raportointi perustuu: pelkästään aineistoon vai valmiiseen viitekehykseen, kuten teoriaan tai käsitejärjestelmään. Toisaalta erona on myös tapa, miten tutkija järjestää aineiston hankinnan. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 80–84.) Tutkielmani aineisto koostui sekä meemeistä että niihin liittyvistä kommentteista Ylilaudassa. Koska halusin ymmärtää paremmin sekä inttimeemejä ilmiönä että myös Ylilautaa huumoriperinteen koonti- ja tallennusympäristönä, käytin aineiston analyysimenetelmänä sekä aineistolähtöistä että teoriaohjaavaa sisällönanalyysia. Aineiston eri muodot vaativat erilaista luokittelua, jotta niistä sai vastaukset kaikkiin tutkimuskysymyksiini. Osan luokittelusta perustin aiempaan viitekehykseen, eli Leppiniemen (2010) maisterintutkielmassaan käyttämään luokitteluun, ja loput luokittelumallit syntyivät aineistosta käsin teoriaohjaavasti.

Tarkastelin tutkielmani tekstiaineistoa sisällönanalyysille tyypilliseen tapaan eritellen ja tiivistäen sekä etsien eroja ja yhtäläisyyksiä. Sisältökeskeisen analyysin yhteydessä korostuu usein myös sisällön erittely, joka ei kuitenkaan ole synonyymi sisällönanalyysille. Tuomi ja Sarajärvi (2018, 90) pitävät sisällön erittelyä kvantitatiivisena dokumenttien analyysinä, jossa kuvataan määrällisesti jotakin aineiston sisältöä, kun taas sisällönanalyysilla pyritään tekstisisällön sanalliseen kuvailuun. Sisällönanalyysi voi siis sisältää sekä laadullista että määrällistä aineistoanalyysia, kuten tässä tutkielmassa. Kaikki lähtee kuitenkin liikkeelle aineiston pelkistämisestä.

5.1 Muistiinpanot miellekarttaan

Tahdoin testata jo tutkielman teon varhaisessa vaiheessa aihepiirini ymmärrystä ja omia ennakkokäsityksiäni siitä, joten laadin avukseni meemejä koskevan miellekartan, joka löytyy tutkielman liitteenä 1. Miellekarttani rakentui meemi-käsitteen ja ”Alikersantti Spurdo valmistamassa sissimuonaa” -inttimeemin ympärille ja huomasin palaavani sen pariin muun muassa aina silloin, kun minun piti avata tutkimusaiheittani muille. Tällaisesta käsitettä havainnollistavasta kuvasta käytetään rinnakkain useita termejä: käsitekartta, miellekartta, ajatuskartta ja ajatusrunko. Miellekarttaa pidetään usein arkisempänä sen ollessa,

riippuen lukijan näkökulmaista, tulkittavissa monin tavoin. Tarkasti rakennettu käsitekartta on puolestaan lähes yksiselitteinen ja siksi usein tutkimuksissa käytetty havainnollistamismuoto. Pertti Siekkinen Jyväskylän yliopiston Tietotekniikan tutkimusinstituutista on kirjoittanut vuonna 1997 artikkelin ”Käsitekartan tekemisestä ja sen tietokonesovelluksista”, jonka pohjalta hahmotin miellekartan tekoa ja opin soveltamaan sitä myöhemmin myös osana tutkielmani analyysiprosessia, sen antaessa nopeallakin silmäilyllä käsityksen meemien teoreettisesta viitekehystä.

Siekkisen (1997) mukaan miellekartassa kuvataan yleensä käsitteiden välisiä suhteita käsite-etikettien, linkkiviivojen ja/tai linkkisanojen avulla. Lisäksi kartalle on ominaista, että siinä esitetään yksi keskus käsite, joka jakaantuu useamman eri tason käsitelohkoihin eli polkuihin. Näin syntyy puumainen rakenne, jossa polkujen keskinäisten suhteiden kuvaaminen on mahdollista niiden välille vedettävien linkkiviivoilla ja/tai -sanojen avulla. Yleensä itse linkkiviiva, tai siihen liitetty kirjallinen tieto, kuvaa sitä, mikä polkujen välinen suhde on. (Siekkinen 1997.) Työkaluna miellekartan tekeminen on suositeltavaa, sillä se muun muassa pakottaa jäsentämään omaa ajattelua ja nivomaan sen yhteen aiemmin opitun kanssa (Siekkinen 1997). Siihen peilaten miellekartta auttoi minua jäsentämään meemin käsitettä ja myös hahmottamaan sen suhdetta varsinaiseen tutkimusainestooni, eli netti- ja inttimeemeihin. Tämä puolestaan helpotti tutkimusaiheeni käsitteellistä analyysyä ja antoi suuntaa havainnoinnilleni. Yhteenvetona todettakoon, että miellekartta toimi minulla Siekkisen (1997) havainnollistamalla tavalla, eli prosessikirjoittamisen muotona, jossa jäsensin omaa ajattelua miellekarttaa hyödyntäen ja tein muistiinpanoja - se auttoi tuottamaan analyysyä.

5.2 Verkkoaineistosta tekstiksi

Sisällönanalyysi keskittyy tarkastelemaan tekstimuotoisia tai sellaiseksi muunnettuja aineistoja. Sisällönanalyysin avulla tutkittavasta ilmiöstä pyritään laatimaan kuvaus kiteytyssä ja yleisessä muodossa siten, että saavutetut tulokset on mahdollista sitoa ilmiön laajempaan kontekstiin sekä aiheen muihin tutkimustuloksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 88.) Tutkielmani aineisto ei ollut pelkästään tekstimuotoista, joten aloitin aineiston yhteismallistamisen, jonka vaiheet avaamiseksi ja ne käyvät ilmi myös liitteestä 2. Alkuun kopioin Inttimeemit yms -langan vastaukset verkkosivulta tekstinkäsittelyohjelmaan, johon

kopioitu aineistomassa oli mahdollista liittää kuvat poistavalla ”Säilytä vain teksti (T)” -toiminnolla. Sitten rajasin aineiston luvussa 4.3 esitetyllä tavalla kattamaan vain vuoden 2014 vastaukset. Tässä vaiheessa minulla oli käsissäni yhä jonkin verran turhaa tietoa sisältävä, vaikkakin riittävän rajattu, aineisto, joka odotti editointia.

Tavoitteenani oli poistaa aineistosta kaikki varsinaiseen vastaukseen liittymätön epäoleellinen teksti, joka kopioitui selaimesta tekstinkäsittelyohjelmaan. Näitä tekstejä olivat vastauksen aiemmin luvussa 3.2.2 kuvaamani yksilöivät tunnukset: kirjoittajan anonyymi nimimerkki ja tieto julkaisuajankohdasta. Niiden lisäksi poistin vastauksista viittauslinkit sekä aiempiin postauksiin että sitä seuranneisiin postauksiin, niiden ollessa pelkästään kahdella pienemmyysmerkillä (>>) korostettuja anonyymejä nimimerkkejä, eli numerosarjoja. Editoinnin loppuvaiheessa vertasin tekstipohjaista aineistoani alkuperäiseen verkosta löytyvään keskustelulankaan ja lisäsin pelkästään kuvan tai videon sisältäneet vastaukset kronologisesti oikeisiin väleihin vastausketjussa. Tässä vaiheessa siis joko nimesin itse kuvan tai videon sen sisältöä tiivistävällä termillä tai sitten käytin kyseisen kuvan tai videon olevassa olevaa nimeä.

Muodostin jokaisesta vastauksesta oman segmenttinsä, jonka merkitsin tekstinkäsittelyohjelmassa kappalemerkillä (§) ja muutin taulukkomuotoon. Siirsin tekstitaulukon erilliseen taulukkolaskentaohjelmaan, jossa numeroin vastaukset ja aloitin aineiston koodaamisen. Koodausvaiheessa muodostin tutkimusongelma ja -kysymykset mielessäni viisi filteriä sisällölle. Ensimmäinen filteri pyrki huomioimaan vastaustyyppit (ks. luku 4.3), kun taas toinen keskittyi vastauksen sisällön yleisluokitteluun ja kolmas vastauksen sävyyn. Neljänneksi näkökulmaksi nostin vastauksiin liittyvän toiminnan ja viimeisenä, eli viidentenä huomioin niiden sisältämän teeman. Taulukkolaskentaohjelmassa koodasin myös väreillä vastausten suhteita, eli samalla värillä olevat vastaukset linkittyivät toisiinsa niiden ollessa esimerkiksi reaktioita tai kommentteja toisilleen. Kerron lisää koodauksen myöstä syntyneiden filtereiden logiikasta teemoittelua käsittelevässä luvussa 5.4.

5.3 Meemien yleispiirteet

Tutkimusongelmani liittyy voimakkaasti meemeihin, mutta aineistoni koostuu valtaosin niitä kommentoivista teksteistä. Tutkimusongelmaan vastaaminen vaati kuitenkin sekä meemeihin perehtymistä omana kokonaisuutena että osana Ylilaudassa käytyä keskustelua.

Siksi lähdin liikkeelle meemeistä. Analysoin kaikki Inttimeemit yms -langan 45 meemiä käymällä ne läpi yksitellen ja kirjaamalla ylös jokaisen havaintoni ja ajatukseni mahdollisimman spontaanisti. Tavoitteenani oli saada talteen mahdollisimman paljon materiaalia myös omaa analyysi- ja teemarunkoa silmällä pitäen. Tässä vaiheessa analyysimenetelmäni on teoriaohjautunut, sillä havainnointiani ohjasi luonnollisesti meemeistä ja huumorista aiemmin tuotettu tieto sekä teoreettinen viitekehys, joihin olin tutkielmaani varten perehtynyt. Eniten huomioitani ja näkökulmaani havainnointiin ohjasi oma harjaantuneisuuteni: huumorintajuni ja kokemukseni varusmiespalveluksesta. Tämä netnografinen ote kannattaa muistaa analyysin yhteenvetoa ja johtopäätöksiä lukiessa.

Havaitsin meemikuvien huumorin jakaantuvan selkeästi kahteen päätyyppiin: yhtäältä oli meemit, joissa ilmeni inttihuumoria ja jotka sisälsivät selkeän viittauksen varusmiehiin tai sotilaisiin, ja sitten oli meemi- ja verkkokulttuurista huumorinsa ottavat meemit, joita olivat käytännössä kaikki loput. Tämän lisäksi varsinaisen teorianlähtöisen sisällönanalyysin runkona toimi Leppiniemen (2010, 60) malli, jossa esitettiin 12 kohdan lista meemien yleispiirteistä. Sovelsin sitä aineistoni 45 meemiin, joista etsin samankaltaisuuksia teorian ja aineiston perusteella. Luokat olivat alun perin siis Leppiniemen mallin mukaisesti: Ajankohtaisuus, Epärealistisuus, Lioittelu, Puhekielisyys, Samastuminen, Stereotypia, Tunnetta kuvaava ilme tai asenne, Tunnettu henkilö, Viittaus tunnettuun sanontaan tai tuotteeseen, Viittaus Suomeen/suomalaisuuteen/suomalaiseen kulttuuriin, Yhdistää kuvaa ja tekstiä ja Yhdistää toisiinsa liittymättömät asiat. Luokat esiintymistiheyksineen on esitelty yksityiskohtaisesti liitteenä 3 olevassa taulukossa.

Kun sain taulukoitua meemit yleispiirteiden perusteella, koin tarpeelliseksi rajata pois ne piirteet, joita ilmeni alle seitsemässä meemissä, sillä erot eivät olleet analyysini kohteena (ks. liite 3). Pois jäivät seuraavat Leppiniemen listauksen luokat: Ajankohtaisuus, Epärealistisuus, Yhdistää toisiinsa liittymättömät asiat ja Viittaus Suomeen/suomalaisuuteen/suomalaiseen kulttuuriin. Eritoten viimeksi mainitun yleispiirteen tunnistaminen oli haasteellista, sillä periaatteessa kaikki varusmiespalvelukseen kytköksissä olevat meemit liittyvät suomalaisuuteen, sillä onhan kyseessä Suomalaisen asevelvollisuuden suorittaminen. Kuitenkin tulkitsin tässä kontekstissa yleispiirteen määritelmän täyttyvän vain, jos meemissä viitataan varusmiespalveluksen lisäksi tai sen sijasta muuhun perisuomalaiseen seikkaan. Näin rajaten sain aineistosta esiin lopulliset kahdeksan Leppiniemen (2010, 60–63) esittämän mallin mukaista meemin yleispiirteen luokkaa. Lista seuraavaksi nämä tutkimusaineistoni meemeissä eniten esiintyneet yleispiirteet Leppiniemen analyysirunkoa mukailen, mutta paremmin tähän tutkielmaan räätälöimilläni kuvauksilla.

Liioittelu. Asioiden humoristinen dramatisointi oli meemeissä usein toistuva piirre, jota käytettiin 28 meemissä 45:stä. Esimerkiksi useissa inttispuhdohahmoja sisältävissä meemeissä varusmiesten tyhmyyttä ja kyvyttömyyttä liioiteltiin kuvaamalla hahmot muun muassa väärissä varusteissa, nenä räkää valuen tai kypärä silmillä (ks. esim. kuvio 3). Myös naurua kuvaavissa ja Rage Comics -nettisarjakuvista lainattuja naamoja soveltaen käytävissä meemeissä liioiteltiin nauruilmeen tai virneen määrää, joko vain lisäämällä nauravia naamoja tai kirjoitetun naurun ”ahahaha” kirjainten määrää (ks. kuvio 9).



KUVIO 9 Internetmeemikuva ”ahahaha”, jossa tyylitelty rage face -hahmo. (Ylilauta 2014.)

Puhekielisyys. Puhekieltä käytettiin kirjakielen sijaan 22 meemin tekstissä tai puheessa. Etenkin nuorison puhetapa sekä sotilasslangi korostuivat. Käytännössä kaikki inttispuhdohahmoja ja tekstiä sisältäneet meemit olivat puhekielisiä (esim. ks. kuvio 3). Puhekielisyys ja arjesta tuttu puhetapa ovat myös Leppiniemen (2010, 61) listaama keino vahvistaa katsojan samaistumista meemeihin.

Samastuminen. Kahdessakymmenessä meemissä oli havaittavissa tehokeinona selkeästi samaistumista. Esimerkiksi inttispuhdohahmoja sisältävät meemit kertovat yleensä inttiarkeen liittyvän tarinansa puhekielisesti, kuten edellä mainitsin, ja yksikön ensimmäisessä persoonassa, eli minämuodossa. Tämä oli suuri ero inttiin liittymättömiin meemeihin verrattuna. Nimittäin niissä ei ollut havaittavissa lainkaan edellä mainitun määrittelyn mukaista samaistumista ja minämuodon käyttöä. Samaistumisen kaltaiseksi tehokeinoksi voidaan tietyn ehdoin tulkita myös yksikön toisen persoonan käyttöä katsojan herättämiseksi, mutta näitäkään meemejä ei ollut montaa (ks. liite 3). Aineiston yhteen meemikuvaan liittyi käsky ”seis” sekä katsojaa kohti osoitettu käsiele ja siihen julkaistiin noin 10 minuutin viiveellä vastaukseksi kysyvä meemikuva (ks. kuvio 10 seuraavalla sivulla). Molempiin edellä mainituista meemeistä liittyy siis sinämuotoinen puhuttelu.

Stereotypia. Stereotypialla leikeltiin 24 meemissä. Esimerkiksi kantahenkilökuntaan kuuluvia sotilaita, eli skappareita, meemeissä esittävät inttispuhdohahmot on piirretty tiukan ja kiukkuisen näköiseksi, mikä on yksi varusmieskouluttajia koskevista yleistyksistä. Edellä mainittuja piirteitä sekä skappareiden tyytymättömyyttä varusmiehiin korostetaan myös tekstin avulla voimasanoja viljellen. Vastaavasti meemeissä korostuu varusmiesten, etenkin alokkaiden, osaamattomuus ja tietämättömyys stereotyyppioina. Alokas puhuttelee väärin, kyselee itsestäänselvyyksinä pidetyistä asioista, vaarantaa toimintaa sekä omaa yleensä halventavan nimen kuten ”alogas gillevalle viis-vee” (ks. esim. kuvio 3).



KUVIO 10 Internetmeemikuvat ”seis” ja ”voitko kertoa mistä puhut” eivät ole varsinaisesti intti-meemejä, mutta niitä käytettiin keskustelun elävöittämiseen. (Ylilauta 2014.)

Tunnetta kuvaava ilme tai asenne. Yleisin aineistosta löytyvä meemipiirre oli kuvasta tai videosta välittyvä tunnetilaa kuvaava ilme tai asenne, jolla useimmiten yhdessä tekstin kanssa rakennettiin merkitystä meemin tulkit-sijalle. Meemeistä 42 pyrki vaikuttamaan tunteisiin. Jo aiempien meemipiirteiden kuvauksen yhteydessä on tullut ilmi meemihahmojen ulkoasun merkitys, joten on loogista, että myös ilmeillä rakennetaan tunnelatausta. Tunteisiin vetoaminen välittyi myös niin sanotuista normaaleista meemeistä, jotka eivät suoraan linkittyneet varusmiespalvelukseen tai sotilaisiin. Muun muassa Skeletorin spasमित tanssiliikkeet -meemissä riemua ilmennettiin Masters of The Universe -sarjasta tutun Skeletorin raivokkaalla tanssilla (ks. kuvio 11 seuraavalla sivulla). Koska määritelmässä on mukana tunnetta kuvaava asenne, voi myös naama peruslukemilla oleva hahmo välittää tulkit-sijalle emotion, mutta silloin tulee ymmärtää myös konteksti. Täysi ilmeettömyyskin voi olla voimakas tunne. Silti 45 meemistä kolme ei kuvannut mielestäni millään tavalla ilmettä tai asennetta. Näistä kaksi olivat meemikuvia ja yksi oli TJ1-video ”Tirehtööri Ter-von tivoli pyörii”, jossa esiintyi niin moni sotilashenkilö sen verran kaukana kamerasta,

ettei tunne ollut pääteltävissä, vaan meemi oli vain yleistasolla huvittava video. Kahdessa muussa kuvassa oli pelkästään geneerisesti kuvattuja inttispuhdohahmoja, muun muassa Aligersantti Spurdo, joiden ulkoasu tai yhdessä tekstin kautta muodostettu tarina ei herätä arkipäiväisyydellään erityistä tunnereaktiota. Vaikka näistä toinen oli tarinallinen ja sisälsi vitsin, ei hauskaa kuvattu ilmeellä tai asenteella.



KUVIO 11 Internetmeemivideo ”Skeletorin spasमित tanssiliikkeet” on animaatio, jossa hahmo ns. tanssii, eli toistaa loputtomasti yhtäaikaista käsien vatkausta ja leuan aukaisua. (Ylilauta 2014.)

Tunnettu henkilö. Rajasin tunnetun henkilönkäsitteen koskemaan vain oikeita ihmisiä, eli fiktiivisen maailman hahmot, kuten sarjakuvien tai videopelien hahmot eivät riittäneet tähän kategoriaan. Loppujen lopuksi tällä rajauksella vain kahdeksassa meemissä oli käytetty tunnettua henkilöä. Suomalaisista Pertti ”Spede” Pasanen esiintyi kolmessa eri meemikuvassa ja jääkiekkovaikuttajat Hannu Aravirta ja Ville Peltonen kumpikin vain yhdessä. Ulkomaisista Adolf Hitler, Benito Mussolini ja Anders Behring Breivik päätyivät kukin yhteen meemiin.

Viittaus tunnettuun sanontaan tai tuotteeseen. Pidättäydyn Leppiniemen (2010, 62) kuvauksessa, eli viittausta haetaan johonkin yleisesti Suomessa tunnettuun sanontaan, teokseen tai sovellukseen. Aineistosta kahdessatoista meemissä viitattiin edellä mainitulla tavalla tunnettuun ja yleensä kohteena oli tuote tai teos. Viittaus liittyi yleensä televisio-ohjelmaan (ks. esim. kuvio 11) tai tunnettuun tuotteeseen tai teokseen, kuten Pedo Bear -hahmoon, Muumeihin, Toy Story -elokuvaan tai Metal Gear Solid -pelisarjaan. Nämä kaikki viittaukset olivat helppo tunnistaa etenkin, jos tuntee entuudestaan netti- ja populaarikulttuuria.

Yhdistää kuvaa ja tekstiä. Toiseksi eniten samankaltaisuutta löytyi meemien muodosta. Kaikkiaan 30 meemissä on käytetty kuvan ja tekstin yhdistelmää. Kuvien määrä kuitenkin

vaihtelee yksittäisestä kuvasta sarjakuvaan ja tekstin määrä yhdestä sanasta kokonaisuun dialogeihin. Tässä vaiheessa on syytä selkeyttää mikä ero on tällä meemipiirteiden luokittelulla ja jo aikaisemmin aineiston kuvauksessa (ks. luku 4.3) tekemälläni jaottelulla: tässä analyysissä aineistona ovat vain vastauksista poimitut meemit, jotka ovat itsessään kuva- tai videomuodossa ja sisältävät tekstiä, kun taas aineiston kuvauksessa meemi on itsessään joko kuva tai video vaikka se sisältäisi tekstiä.

Lopuksi on syytä muistaa myös Shifmanin (2014, 86) listaamat kuusi nettimeemin yleispiirrettä ja verrata niitä Leppiniemen luetteloon. Kaikista aineiston 45 meemistä löytyy yksi tai useampi myös Shifmanin listalta (ks. kuku 3.1), niiden ollessa yksinkertaisia, hauskoja, tunteisiin vetoavia ja samaistuttavia. Lisäksi meemeissä käytettiin tehokeinona toistoa, niissä esiintyi usein tavallisia ihmisiä tai niiden ilmentymiä [spurdohahmot]. Monessa meemissä ilmeni myös miehisyyden kyseenalaistaminen tai siihen liittyvä ristiriita, mikä on linjassa sen yleisuskomuksen kanssa, että varusmiespalvelus on eräänlainen nuorten miesten aikuistumisriitti. Näihin meemien yleispiirteiden listaan lisäisin myös Vainikan (2016, 62) korostamat ominaisuudet, joita ovat: tunteiden ilmaisu, ruman estetiikka, karnevalisointi, yllätyksellisyys sekä merkitysten sotkeminen. Näistä piirteistä kaksi ensin mainittua löytyi valtaosasta meemejä, sillä meemit ilmaisivat vahvasti tunteita ja useimmat niistä näyttivät kömpelösti piirretyiltä. Tulen käsittelemään omissa luvuissaan tarkemmin tämän analyysin tuloksia ja johtopäätöksiä siitä, mikä Inttimeemit yms -langalla julkaistuja meemejä yhdistää.

5.4 Teema-analyysi

Sisällönanalyysi antaa mahdollisuuden hyödyntää saman aineiston analyysissä niin sisällön laadullista analyysia kuin sisällön määrällistä erittelyäkin. Sanallisesti kuvatun aineiston analyysiä voi jatkaa tuottamalla siitä myös määrällisiä tuloksia esimerkiksi taulukoimalla (Braun & Clarke 2006, 79). Olen selventänyt tutkimusaineistoni yhteismitallistamista jo luvussa 5.2 (ks. myös liite 2). Tarkastelin tekstimuotoista aineistoani laadullisen sisällönanalyysin mukaisesti pirstomalla sitä aluksi pienempiin osiin, käsitteellistämällä nämä osat ja lopuksi uudelleenjärjestämällä ne uusiksi kokonaisuuksiksi aihepiireittäin. Analysoin kerättyä aineistoa teemoittelun avulla.

Teema-analyysi tarjoaa teoreettisesti joustavan tavan analysoida laadullista aineistoa ja se auttaa löytämään käytännön tutkimusongelman kannalta relevanttia tietoa (Braun &

Clarke 2006, 86–87). Valitsin teemoittelun osaksi analyysiä, koska en sisäistänyt vielä aineistoa kerätessäni, miten paljon Inttimeemit yms -langan vastauksissa oli oikeasti tutkielmalleni tarpeellista tietoa. Hyvin aineistolähtöisenä menetelmänä teema-analyysi toimi minulle myös siksi, ettei sen käyttöä rajoita tutkittavan aineiston määrä. Teema-analyysin valintaa tuntui puoltavan myös miellekarttani (liite 1), jossa netttimeemin ympärille oli kehkeytnyt varsin rönsyilevä käsitepuu.

Päätin aineiston rajauksesta, kun tutustuin siihen lukemalla vastaukset useaan kertaan läpi ensin alkuperäisessä ympäristössään ja sitten tekstimuotoon muutettuna sekä taulukko-ohjelmassa (liite 4). Edellä mainitun rajauksen kautta määritellyn ensimmäinen filtlerin, sisältötyypin, kriteerit esittelin jo luvussa 4.3 – se perustuu vastauksen alkuperäiseen muotoon. Tekstimuotoista aineistoa kahlatessani tein muistiinpanoja vastauksista ja huomasin niiden olevan joko keskustelulangan aiempia vastauksia kommentoivia tai niihin reagoivia. Ylläluuta keskustelufoorumina ei tarjoa Facebookin tyylistä tykkäys- tai reagointimahdollisuutta suoraan vastaukseen, joten varsin loogisesti reaktioista muodostuu omat vastauksensa. Muodostin tästä toisen filtlerin: sisällön luokittelu. Sen jälkeen keskityin haarukoimaan vastausten sävyä, jonka havaitsin olevan luonnollisesti joko positiivinen, negatiivinen tai neutraali. Sisällön sävystä muodostui kolmas filteri.

Kolmannessa vaiheessa kaipasin konkretiaa, joten tulostin aineistoni, leikkasin vastaukset omiksi liuskoikseen ja aloitin syy-seuraussuhteiden etsinnän. Niputin vastauksia erilaisten kriteerien perusteella ja havaitsin, että koska langan luoja, oli toivonut lankaan postattavan inttimeemejä, oli moni nimenomaan vastannut AP:n toiveeseen. Silti inttimeemit kirvoittivat enenemissä määrin myös inttiajan muistelemiseen liittyviä vastauksia, joissa osassa ei ollut lainkaan meemiä. Monet jättivät inttimeemit ja inttiajan muistelemisen täysin pois postauksistaan keskittyen vain vastaamaan aikaisempiin viesteihin. Toiset keskittyivät tukemaan vastauksiensa vaikuttavuutta liittämällä niihin muita kuin inttiaiheisiä meemejä. Ketjuun oli eksynyt myös muutama melko sattumanvaraiselta tuntuva yleiskommentti. Neljänneksi filteriksi muodostui siis edellä mainitut seikat huomioiden vastaukseen liittyvä toiminta, joiksi luokittelin: yleiskommentin, inttiajan muistelun, vastauksen edelliselle tai kaksi viimeksi mainittua yhdistävän toiminnon: inttiajan muistelu+vastaus edelliselle.

Viimeisen vaiheen alussa koostin aineistosta, siitä ilmenevät samankaltaisuudet huomioiden, seitsemän alustavaa teemaa, jotka muodostavat myös viidennen filtlerin. Seuraavaksi tarkistin, että teemat todella kuvastavat aineistoa ja käyvät järkeen luokittelemalla

tekstimuotoiset vastaukset niihin. Tässä vaiheessa huomasin, ettei yksi teemoista oikein resonoikaan sisältöihin, joten kavensin teemojen määrän kuuteen ja taulukoin ne esiintymistiheyksineen sekä tarkemman kuvauksen kera (ks. taulukko 1). Hienosäädin loput teemat, määrittelin ja numeroin ne sekä annoin teemoille niitä kuvaavat nimet. Lisäksi etsin aineistosta mahdollisimman havainnollisia ja Ylilaudalla käytyä keskustelua edustavia näytteitä.

TAULUKKO 1 Teema-analyysin kuusi teemaa.

	Teema	N / %	Kuvaus
1.	Minunpa aikanani intissä	13 kpl / 9,15 %	omakohtaisen inttikokemuksen jakaminen; inttiajan muistelu katkeruudella, negatiivisesti tai ylimielisesti
2.	Aika kultaa inttimuistot	29 kpl / 20,42 %	omakohtaisen inttikokemuksen jakaminen; inttiajan muistelu huumorilla, lämmöllä tai kaihoten
3.	Vastaus aiempaan postaukseen	40 kpl / 28,17 %	kommentti tai reaktio aiemmin julkaistuun postaukseen
4.	Negatiivinen yhteisöllisyys	33 kpl / 23,24 %	muiden keskustelijoiden nimittely; ilkeily, kritiikki tai näsäviisastelu toisia keskustelijoita kohtaan
5.	Positiivinen yhteisöllisyys	14 kpl / 9,86 %	muiden keskustelijoiden kehuminen; toveruus, tuki tai ystävällisyys toisia keskustelijoita kohtaan
6.	Inttimeemi	13 kpl / 9,15 %	vastaus AP:n kehotukseen, inttimeemin jako ilman selkeää omakohtaisuutta
		142 kpl / 100%	

Kuvailen aineiston pohjalta kuusi pääteemaa, jotka on taulukoitu yhdessä esiintymistiheydensä kanssa taulukkoon 1. Lopulliset teemat olivat: minunpa aikanani intissä, aika kultaa inttimuistot, vastaus aiempaan postaukseen, negatiivinen yhteisöllisyys, positiivinen yhteisöllisyys ja inttimeemi. Jokaisen teeman kuvauksessa on lueteltuna sen tärkeimmät tunnuspiirteet. Huomioin toki, että osa aineistosta olisi sopinut useampaankin teemaan, varsinkin kun niitä luokittelee edellä mainitut muut filterit huomioiden. Tein kuitenkin linjauksen, että teeman ratkaisee se, mitä vastauksen sisältö on ensisijaisesti. Esimerkiksi teeman valitsemisen prosessista nostan myös liitteestä 4 löytyvän tekstimuotoisen [filteri 1] vastauksen numero 131:

”Tätä tapahtuu myös niinisälössä AUKissa perjantaisin aamulla kun skapparit eivät ole vielä paikalla.”

jonka luokittelin sisältönsä perusteella olevan kommentointia [filteri 2], jonka sävy on neutraali [filteri 3]. Toimintana siinä muistellaan inttiaikaa sekä vastataan edelliselle [filteri 4], mutta se ei silti osu ensimmäisen tai toisen teeman alle, vaan se kuuluu mielestäni teemaan kolme: vastaus aiempaan postaukseen [filteri 5]. Perusteluna on se, että inttiajan

muistelu ole kovin omakohtaista eikä sävyltään selvästi joko positiivista tai negatiivista, joten kyseessä on loppujen lopuksi vain vastaus aiempaan postaukseen.

Tutkiessani kerättyä aineistoa syvennyin vielä kertaalleen siihen, millaisia yleistee-
moja esiintyy useassa eri vastauksessa. Tässä kohtaa havaitsin aineistossani olevan neljä
vastausta, jotka linkittyvät ylläpidon langasta poistamaan viestiin, joka sisälsi inttityty-ni-
misen JPEG-tiedoston. Vastaukset 138–141 olivat kaikki negatiivissävyisiä reaktioita pois-
tettuun kuvaan. Harkitsin kyseisten vastausten rajaamista tutkimusaineiston ulkopuolelle,
mutta katsoin niiden määrän olevan niin vähäinen, etteivät ne vaikuta tutkimustuloksiini.
Lisäksi Ylilaudan kulttuuriin kuuluu vahvasti myös tietynlainen epämääräinen käyttäyty-
minen ja trollaus (ks. esim. Vainikka 2016, 64 ja Uotila 2013, 56). Lopulta päädyin tulok-
seen, että yllä esitetyt kuusi teemaa ovat aineistokokonaisuuteni kannalta merkittävimmät
aihepiirit. En valinnut teemoja ennakkoon, vaan ne muotoutuivat aidosti kerätyn aineiston
kautta ja sitä havainnoimalla. Tulen selventämään tutkimustuloksia ja johtopäätöksiä kos-
kevissa luvuissa tarkemmin, millaisia vastauksia teemat sisältöineen antoivat tutkimuson-
gelmaani.

6 ANALYYSI

Tutkielmani pohjautuu yhtäältä omien kokemuksieni pohjalta tekemiini kolmeen induktioon, jotka esittelin luvun 4 alussa. Niistä yleistäen esitin, että kaikki inttimeemit sisältävät spurdohahmoja ja niitä käytetään korvaamaan suusanallista inttihumoria sosiaalisen median kanavilla. Lisäksi ehdotin yleistyksenä, että inttimeemejä jaettaisiin varusmiespalveluksen aikana palvelustaan suorittavien toimesta sekä varusmiesten kesken että julkisesti. Toisaalta tutkielman lähtökohtana toimi teoriani siitä, että inttimeemit ja niitä koskeva Ylilaudan keskustelu ovat intti- ja varusmieshuumoriperinteen jatkumo.

Tässä luvussa esittelen, millaisia tuloksia tekemäni teorianlähtöinen sisällönanalyysi ja teema-analyysi tuotti. Tavoitteeni on tehdä analyysini tulosten perusteella mahdollisimman selkeitä johtopäätöksiä siitä, miten varusmieshuumori ilmenee Ylilaudan inttimeemejä käsittelevässä keskustelulangassa. Samalla tarkoitus on peilata edellisessä luvussa mainittuja tutkimuksen lähtökohtia analyysini tuloksiin. Vaikka teinkin analyysin yhteydessä myös määrällistä luokittelua, ei tarkoitus ole tulkita tuloksiani yksiselitteisesti kvantitatiivisen tutkimuksen menetelmillä, vaan tavoitteena on kokonaisvaltainen ymmärrys tutkimastani ilmiöstä. Edellä mainittu huomioiden koen tutkimuksen luotettavuuden lisääntyneen, kun lähestyin tutkimuskohdetta erilaisin menetelmin enkä vain yhdellä asetelmalla.

6.1 Neljä väittämää meemeistä

Jotta päätelmäni olisivat mahdollisimman selkeät, olen jalostanut teorialähtöisen sisällönanalyysin tuloksista neljä niin kutsuttua teesiä, jotka pohjaan kuuteen luvussa 5.3 esiteltyyn listaukseen meemin yleispiirteistä (ks. liite 3). Tavoitteena on selkeyttää käsitystä siitä, millaisia Ylilaudan keskustelulangassa jaetut meemit tyypillisesti ovat.

Meemit pyrkivät vaikuttamaan katsojaansa. Tutkimani 45 meemiä osoittivat todeksi jo tutkielman alussa (ks. luku 2.1) kuvatut väittämät meemien sisältämän huumorin ja vetoavuuden merkityksestä niiden elinvoimaan. Myös tässä aineistossa meemien perustehtävä on puhutella katsojaansa sekä varmistaa sitä kautta kopioituminen ja leviäminen. Kaikki Inttimeemit yms -lankaan jaetut meemit luottavat siihen, että katsojat ymmärtävät niiden sisältämän parodian ja samaistuvat niihin. Selkeästi eniten oli meemejä, jotka pyrkivät herättä-

mään tunteita samaistumisen keinoin. Käytännössä lähes jokainen meemi rakensi merkitystä ilmaisemalla jonkun tunnetilan joko pelkillä kuvilla, jolloin pääosassa ovat ilmeet (ks. esim. kuvio 11), tai yhdistäen kuvaa ja tekstiä, jolloin meemistä välittyy ensisijaisesti asenne (ks. esim. kuvio 3 ja kuvio 9). Ne muutamat meemit, joista tunnetila ei välittynyt selkeästi sisälsivät vastaavasti jonkun muun samaistuttavan elementin, kuten puhekielisyyden, minämuotoisen puhuttelun tai stereotyyppisen yleistyksen, joiden kautta saadaan yhteys katsojaan. Meemikuvan ”varustehuoltoa piilossa” (Ylilauta 14.4.2014) dialogi toimii mallina samaistuttavuuden hakemisesta tekstin puhekielisyydellä ja minämuodolla:

- Leboo zen-do leboo :-DD Suoridamme nyd varusdehuollon, gäydändöhän on dunnedusti ”mitä nobeammin sidä nobeammin :--DD” joten hommiin mars-mars :-DDD
- Minne muumimuki-teline-korpela oigee meni?
- Hihih tsih :--DD heheh oon maailman ovelin jädgä :---DD bogemonid dulille :--D

Meemit ampuvat yli. Koska aineistoni meemeistä 28 käyttää liioittelua tehostamaan huumoriaan, on se selkeästi suosituin parodisen muuntelun keino. Jo aiemmassa kappaleessa mainittua erilaisilla stereotyyppioilla leikittelyä esiintyy 24 meemissä, mikä on lähes yhtä korkea esiintymistiheys kuin liioittelulla. muun muassa ”spurdotalvi” -meemikuva (ks. kuvio 3) pilkkaa alokkaan kyvyttömyyttä liioittelemalla alokkaan huonoa varautumista hiihtomarssiin: sukset ei luista, sauvat ovat eri paria, vesi on jäätynyt pulloon, kypärä on silmillä ja nenä valuu räkää. Alokasta verrataan myös nimen perusteella älykkyydeltään ja kyvyiltään viisivuotiaan lapsen tasoiseksi. Tyhmä alokas on myös yleinen stereotypia. ”skeletorin spasmitet tanssiliikkeet” -meemivideossa (ks. kuvio 11) puolestaan liioitellaan reaktiota, ja tässä tapauksessa riehaantumisen tasoa, gif-animaation muodostamalla yli-innokkaalla tanssiliikkeellä. Myös useissa meemeissä esiintyvää sotilasslangia liioitellaan, kuten edellisen kappaleen dialogiesimerkistä käy ilmi.

Meemikuvat ovat suosituimpia. Videomeemejä oli aineistossa vain seitsemän ja niistä ainostaan kaksi oli inttiäiheisiä TJ1-videoita loppujen ollessa meemikuvastolle tyypillisiä gif-animaatioita (esim. kuvio 11). koko aineistosta 38 meemiä oli kuvamuotoisia ja niistä 35 sisälsi piirrettyjä elementtejä (esim. kuvio 3 ja kuvio 9). Valtaosa meemeistä yhdisti kuvaa ja tekstiä. Toki eroja oli havaittavissa kuvien yhteydessä olevan tekstin määrässä, joka vaihteli yhdestä sanan huudahduksista (esim. kuvio 9) kokonaiseen lauseeseen tai virkkeisiin (kuten kuvio 3). Kuvia oli yksittäisistä useampaa kuvaa yhdistäviin sarjakuviin. Yllättävää oli, että varsinaista kuvamanipulaatiota oli tehty vain kolmeen meemiin ja niissäkin oli lähinnä yhdistelty piirrosolemtejä oikeisiin valokuviin. Valtaosa tämän aineiston meemeistä on siis jotain muuta kuin helposti muunneltavia mimeettisiä meemejä tai kuva-

makroja (vrt. kuvio 2). Inttihumoria sisältävät meemit kategorisoisin muuntuviksi eli metamorfisiksi meemeiksi. Niiden alkuperäinen peruspilari tai tarttuva idea on yhtäältä varusmiespalvelus ja toisaalta spurdo. Niistä on muodostettu laajalla skaalalla erilaisia uusia meemejä. Tätä käsitystäni metamorfisista meemeistä puoltaa myös se fakta, että useat meemikuvat oli postaajansa mukaan tehty varta vasten tähän keskustelulankaan jaettavaksi, kuten ”soggairdi”-meemikuvan saateteksti kertoo:

”Innostuin taas viettämään yli 90 tuntia paintissa. Toivottavasti kukaan ei suutu kun värkkään näitä uusia kuvia.”

Verkkokulttuurin huumoria ilmentävät meemit olivat useimmiten puolestaan replikaatto-reita, eli muualta kopioituja meemikuvia, joita ei ole edes yritetty muokata millään tavoilla. Muun muassa Ville Peltosen naamaa esittävä ”dons sedel” -meemikuva (ks. kuvio 12, alarivin vasen) oli sellaisenaan löydettävissä Ylilaudalta eri keskustelulangoista.

Meemit heijastavat vallitsevaa populaarikulttuuria. Aineiston meemeistä kahdeksan rakensi koomisuutta tunnettujen henkilöiden kasvoilla, mutta niistä vain muutaman voi sanoa kohdentaneen osittaista ivaa kyseiseen henkilöön. Suomessa yleisesti tunnettua massakulttuurin teoksia kuten elokuvia, sarjakuvia, pelejä tai tv-sarjoja käytettiin puolestaan huumorin tehokeinona 12 meemissä. Poikkeuksellisesti meemin pilkka ei yleensä kohdistunut siinä esiintyvään tunnettuun teokseen tai henkilöön, vaan niitä käytettiin useimmiten vain apukeinoina vitsailla muista aiheista tai välittämään postauksen tekijän tunnetilaa.



KUVIO 12 Internetmeemikuvat välittävät tunnetiloja tekstillä, ilmeellä ja eleillä. (Ylilauta 2014.)

Tyypillisimmillään meemit toimivat niin kutsutun ilmeeni kun -meemin tavoin (ks. kuvio 12, yläriivi). Eli mitä kirjavimmat tunnetilat kuvataan meemissä esiintyvän hahmon ilmeen kautta. Perinteisessä Ilmeeni kun -meemeissä on aina tekstifraasi: ”Ilmeeni kun” tai ”Ilmeesi kun”, jota meemin tekijä sitten täydentää omalla lisäyksellään. Tämän tutkielman aineiston meemeissä ei ollut perinteistä johdattelufraasia, mutta ilmeen kuvaaminen oli selkeästi meemien päätehtävä (ks. kuvio 12, alarivi).



KUVIO 13 Internetmeemikuvat ”nuuskamuikkunen” ja ”metalgearsolid”. (Ylilauta 2014.)

Toisena esimerkkinä tunnettujen teosten hyödyntämisestä oman reaktion tai tunnetilan välittäjänä nostan Muumilaakson tarinoita tv-sarjan Nuuskamuikkusesta sekä Metal Gear Solid -pelisarjan ja Solid Snake -hahmosta tehdyt meemit, jotka ilmentävät sotilaallista käden lippaan vetämistä (ks. kuvio 13). Toisin sanoen niiden postajaat osoittavat hahmojen välityksellä aitoa kunnioitusta ja puhuttelevat meemin lukijaa.

6.2 Ylilauta verkkokulttuurin ympäristönä

On pidettävä mielessä, että nettimeemit edellyttävät aina erityistä medialukutaitoa ja se taito hankitaan verkkoyhteisöissä (Wessman 2017). Hankalinta meemien medialukutaidon kehittämisessä onkin Wessmanin (2017) mukaan se, että kuuluakseen verkkoyhteisöön meemejä on osattava sekä tulkita että luoda ja oikein tulkitseminen vaatii kaikkien meemin intertekstuaalisten viittausten ymmärtämisen. Vainikka (2016, 66) ehdotti meemien tulkitintaan viittä filteriä: kontekstia, tunnerekisteriä, muotoa, tavoitteita ja rakennusaineita. Koska aineistoni käsittää sekä meemikuvat että niistä käydyn keskustelun, ja käsittelin edellisessä alaluvussa jo meemejä Leppiniemen mallin kautta, sovellan Vainikan metodia osaksi tätä teema-analyysin tulosten esittelyä ja lähden siitä liikkeelle.

Tulkinnan avauduttua Vainikan menetelmällä keskityn purkamaan koko aineiston kattavia teemoja, joita nousi teema-analyysini (ks. luku 5.4 ja liite 4) pohjalta kuusi kappaletta (ks. taulukko 1). Koska niistä välittyi heti alkuun keskustelulangan kahtiajako inttiin liittyvien ja inttiin liittymättömien vastausten välille, niin varsinaisten teemojen tulosten esittelyssä lähdin liikkeelle keskustelulangan yhteisöllisyydestä alaluvussa 6.2.2, jonka jälkeen paneudun varusmiespalvelusta käsitteleviin teemoihin alaluvussa 6.2.3.

6.2.1 Avaimia teemojen tulkintaan

Käyn seuraavaksi läpi Vainikan metodin kohta kohdalta ja annan konkreettisia esimerkkejä, joita nousi aineistostani. On selvää, että kaikkien vastauksen konteksti on ollut Ylilaudan inttimeejiä käsittelevässä keskustelulangassa, jossa tarkoituksena oli jakaa huvia ja hauskoja inttimeejiä (ks. luku 4.2). Vastausten tunnerekisteri oli kolmijakoinen, mikä nousi esiin myös teema-analyysiin luomani kolmannen filterin myötä (ks. luku 5.4). Filterin kautta katsottuna vastaukset olivat joko neutraaleja toteamuksia:

”Sopii silti teemaltaan lankaan.”

tai sitten ne ilmensivät selkeästi positiivisia tai negatiivisia tunteita.

Positiivisista tuntemuksista vastaukset ilmensivät yhteisöllisyyteen liittyen kiitosta, toveruutta, tukea ja ystävällisyyttä:

”Kiitän sinua täydestä sydämestäni Spol-kuvasta, kuin suoraan omasta elämästäni!”

sekä varusmiespalvelukseen liittyen huumoria, lämpöä ja kaihoa:

”inttisydämeni sykkii :DD”.

Negatiivisista tuntemuksista vastaukset heijastelivat ilkeyttä, arvostelua, mollausta ja näkkyä yhteisöllisyyteen liittyen:

”nyt on niin saatanan autistista settiä että oikein myötähävetää”

sekä varusmiespalvelukseen liittyen katkeruutta, kielteisyyttä, koppavuutta ja leuhkuutta:

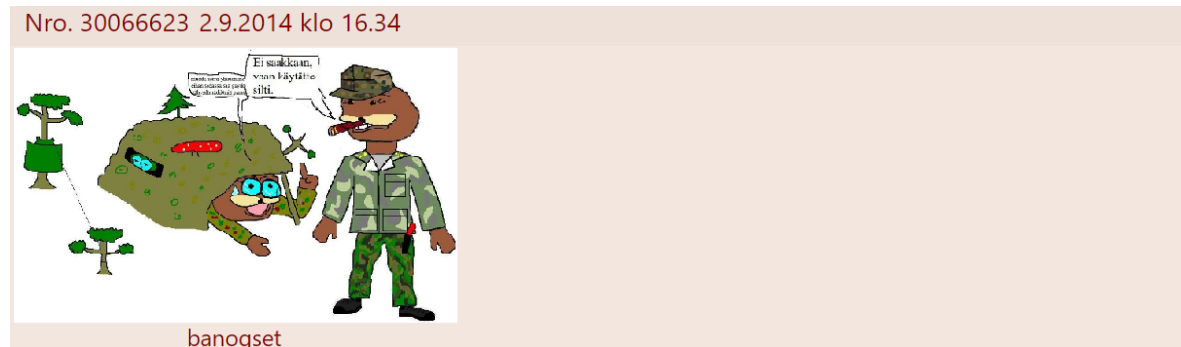
”Jaah kyllä meillä oli tapana spesifioida varustus M05 Palveluspuku”.

Vaikka alkuun Ylilaudalle postatut vastaukset vaikuttivat olevan sattumanvaraisia, paljasti lähiluku niiden taustalta loogisia syitä.

Nämä löytämäni tavoitteet vastauksille kävivät niin ikään ilmi teema-analyysin (luku 5.4) neljännen filterin kautta. Vastauksilla haettuja tavoitteita oli havaittavissa yhteensä

viisi. Niistä kaksi liittyi selkeästi varusmiespalvelukseen ja ne olivat AP:n pyyntöön vastaaminen kirjaimellisesti postaamalla inttimeemejä (ks. esim. kuvio 4 ja kuvio 14) sekä omakohtaisen inttikokemuksen jakaminen:

”Vielä pahempaa oli kun ennen leiriä oli aamuvastaanotto yksikössä ja varmaan 30 miehen jono jatkuu portaisiin asti. Hävetti ihan vitusti seistä siinä jonossa aina kun joku kapiainen käveli ohi :DD Loppujen lopuksi kun tulin veksistä takaisin niin vapautuksen oli saanut ehkä 5 tyyppiä minun lisäksi :D”.



KUVIO 14 Keskustelulankaan ilman saatesanoja jaettu inttimeemi ”banogset”. (Ylilauta 2014.)



KUVIO 15 Keskustelulankaan jaettu meemikuva ”spurdo slap” saatesanoineen. (Ylilauta 2014.)

Loput kolme vastausten tavoitteista liittyvät yhteisöllisyyteen niiden ollessa trollaus ja/tai muiden keskustelijoiden ivaaminen (ks. kuvio 15), muiden keskustelijoiden tukeminen ja/tai kiittäminen (ks. kuvio 13) sekä aiemman vastauksen kommentointi ilmeeni kun - tyyppisellä meemillä (ks. kuvio 12) tai vain sanallisesti:

”Bendele :D Dännehän hyögädään :DD huutonaurua, 10/5”.

Kaikkien vastausten rakennusaineina olivat inttimeistot ja/tai spurdohahmot (ks. esim. kuvio 3 ja kuvio 14) sekä meemi- ja verkkokulttuurin kuvasto (ks. esim. kuvio 9 ja kuvio 15).

6.2.2 Hupaileva yhteisömme vs. muu maailma

Esitän seuraavaksi teema-analyysini (taulukko 1) yhteisöllisyyteen painottuvia tuloksia, joista välittyy kuva nimenomaan Ylilaudan keskustelulangan verkkokulttuurista ja sille ominaisista toimintatavoista. Wessmanin (2017) esiin nostama kielenkäytön kyky sekä erottaa että yhdistää, näkyi voimakkaasti aineiston teemoittelun tuloksissa. Kielelliset vi-vahteet ja näennäiset ristiriidat nousivat sekä tekstistä että meemikuvista, mutta niistä muo-toutui yhteisöllisyyttä tukeva voima.

Negatiivinen ja positiivinen yhteisöllisyys. Meemit sekä niihin liittyvä keskustelu tukivat ryhmäytymistä, sillä ne loivat lankaan vahvaan ”me vastaan muut” -luokitteluun perustu-van ryhmäidentiteetin, johon ulkopuolisen on vaikeaa päästä mukaan (ks. esim. Wessman 2017). Tämä ilmeni aineistostani varsin selvästi, mutta ennen varsinaisia esimerkkejä on muistettava myös tausta eli se, että ympäristönä Ylilauta ruokkii kaikenlaista huonoa käy-töstä ja kiusantekoa, jonka mahdollistaa riittävä anonymiteettitaso ja langan vastausten jul-kisuus. Tässä tapauksessa voisi puhua sosiokulttuurisesta verkkohäiriköinnistä eli trollauk-sesta.

Tulosten selkeyttämiseksi niputin teemat neljä ja viisi yhteen, sillä niistä kumpikin käsittelee Inttimeemit yms -keskustelulangan peruspilarina toimivaa yhteisöllisyyttä ja osallistumista mutta vain päinvastaisista näkökulmista, sillä teemojen vastaukset joko lyttä-sivät tai puolustivat hyvin voimakkaasti toisten käyttäjien postauksia tai itse käyttäjiä. Li-säksi merkittävää oli se, ettei teemojen vastauksissa ollut tilaa neutraaleille näkökannoille, vaan keskustelu polarisoitui hyvin nopeasti. Tämä on tyypillistä mustavalkoisesta ”me ja ne” -ajattelusta kumpuavalle anonyymille verkkokulttuurille (ks. myös Uotila 2013). Muun muassa inttispurdohahmoja käyttänyt ja useampia henkilökohtaisia inttikokemuksiaan ja-kaneen postajaan meemikuvat kirvoittivat vahvoja mielipiteitä sekä puolesta:

”Älä välitä noista ylemmistä postajista. Tämähän on vallan mainio.”
 ”Samaa mieltä, hyvin kuvaa inttiarkea”

että vastaan:

” 0/5 yritit liikaa.”
 ” Ei viddu viljami :-DD Et saanu kuntsaria, tossahan on 10 taulussa. Sitä paitsi sain kuvastasi syövän.”

Negatiiviset kommentit eivät ole yllätys, sillä koko lanka perustui pyynnölle postata intti-meemejä eli toisin sanoen AP houkutteli yleisöä osallistumaan ja myötävaikuttamaan kes-kusteluun. Trollauksen mahdollisuutta lisäsi myös se, että aiheena intti/varusmiespalvelus, herättää potentiaalisesti aatteellista ristiriitaa ja siitä on helppoa vitsailla.

Me ja ne -ajattelun kautta rakentui postaaajia yhdistävä ryhmäidentiteetti, joka liikkui kahdella tasolla: vastakkain olivat intin suorittaneet ja sitä kautta todistetusti aikuiset postaaajat sekä epäiltävästi intin käymättömät jonnet.

”Voi vitun tohelo ja torvelo, taulussa 10 osumaa, millä vitun logiikalla tuossa on kaikki osumat? pitäisi olla vähintään 11 osumaa kuntsariin&ATT merkkiin, 12 on täydet osumat. Vitun viljami ole edes armeijaa käynyt”.

Toinen vastakkainasettelun taso muodostui Ylilaudan natiivien, eli sen verkkokulttuuria oikein tulkitsevien ja kriteerit täyttäviä meemejä tekevien postaaajien [tai siis sellaisena itseään pitävien] sekä Ylilaudan verkkokulttuuria ymmärtämättömien tai väärin tulkitsevien [yleensä jonneiksi mustamaalattujen] postaaajien välille, kuten käy jälleen ilmi useampia oletettavasti saman tekijän meemikuvia arvostelevasta vastauksesta:

”nuo ovatkin jonku yksittäisen autistin tekeleitä, alkuperäiset inttispuurdomieemit olivat sentään oivaltavia ja hauskoja”.

Kuvalautojen käyttäjäyhteisö tuntee viimeksi mainitun parhaiten vastakkainasetteluna vanha- ja uushomojen välillä, sillä uushomo on henkilö, joka on tullut juuri laudalle kun taas vanhahomo on kolunnut kuvalautoja jo vuosia (ks. kuvio 15 ja esim. Uotila 2013, 61).

Yhteenvetona negatiivisen ja positiivisen yhteisöllisyyden teemoista voisi sanoa, että niihin lukeutuvat vastaukset, olivatpa ne sitten kumpaa ääripäätä tahansa, tukevat ryhmäytymistä, sillä ne herättävät voimakkaita tunteita ja saavat postaaajat osallistumaan keskusteluun. Kuten muistamme verkkoyhteisöä käsitteenä avaavasta luvusta 3.3.2, yhteisön muodostuminen vaatii tarpeeksi pitkäkestoista vuorovaikutusta.

Vastaus aiempaan postaukseen. Teema sisälsi yksinkertaisuudessaan vastaukset, joissa kommentoitiin aiemmin julkaistua postausta tai vain reagoitiin siihen. Erona kahteen edellisessä kappaleessa puituun yhteisöllisyyden teemaan, tähän luokittelemani vastaukset olivat pääasiassa kysymyksiä tai sävyltään neutraaleja lausahduksia:

”Mikä tässä videossa oikein nostaisi paskamyrskyn?”

”Ei ilmettä koska tauolla lisätään vaatetta. T. Eri”

ja niiden tavoitteena oli ennen kaikkea kertoa postaaajan oma tunnetila ”ilmeeni kun” tyyppisillä meemikuvilla (ks. esim. kuvio 12, alarivi) tai sitten kommentoida tahallisesti provosoimatta aiempaa meemikuvaa tai tarjota siihen sopivaa vaihtoehtoista repliikkiä:

”Tää ei saatana TAASKAAN mennyt niin kuin piti”

”Näsäviisas pioneerikorpraali, oikein!”

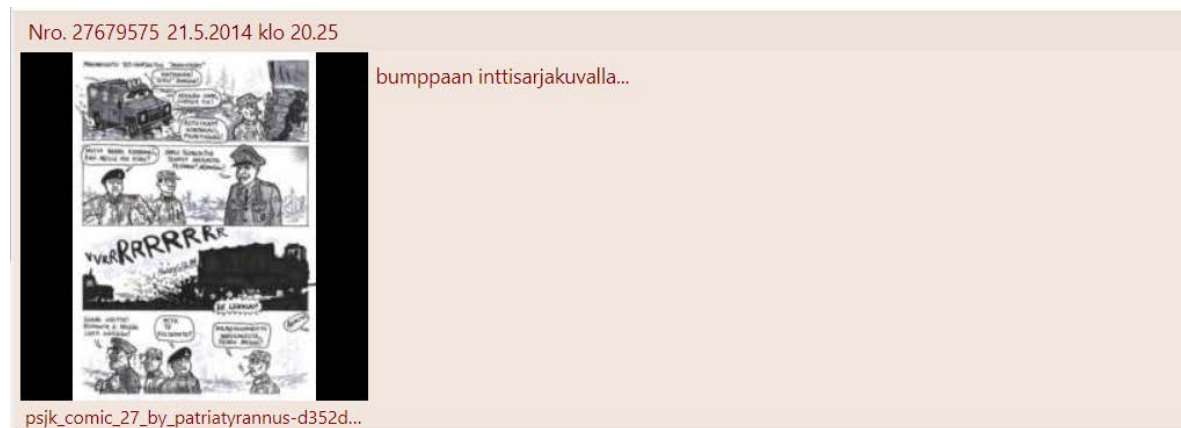
[uusi repliikki meemikuvan hahmolle]

[kommentilla tuettiin aiempaa inttitarinaa]

Teeman vastauksista ilmeni ryhmäytymistä nopeuttavat keinot, joita olivat verkkokulttuurille ominaisen kielen sekä netiketin hallitseminen. Eli tässä tapauksessa Ylilautaan liittyvien kirjoittamattomien sääntöjen tunteminen.

6.2.3 Ihana, kamala varusmiespalvelus

” Jos koko palvelus olisi muistilla, kuin joku elokuva.. Tällaisia kuvia saisi tehtyä miljoonia :D”
maailalle yksi Inttimeemit yms -langan postaaajista. Hän viittaa suoraan varusmiespalveluksen liittyviin tarinoihin ja niiden taltioimiseen inttimeemien muodossa AP:n pyynnön mukaisesti. Vastauksesta välittyy voimakas positiivinen tunnelataus sekä selkeä viittaus kollektiiviseen inttitarinaan: langan meemeihin samaistutaan ja niissä kuvattu huumori ymmärretään. Silti teema-analyysin tulokset kertovat yksiselitteisesti vain sen, että varusmiespalvelus herättää tunteita. Totta on, että lanka kirjoitti omien inttimuistojen jakamiseen, mutta ei varusmiespalvelusaika, kuten ei elämä yleensääkään, ollut täynnä pelkästään positiivisia kokemuksia. Esittelen seuraavaksi teema-analyysini tuloksia ja lähdän liikkeelle teemoista neutraalimmasta ja selkeimmästä.



KUVIO 16 Keskustelulankaan sattumanvaraisilla saatesanoilla jaettu sarjakuvamuotoinen inttimeemi ”psjk_comic_27”. (Ylilauta 2014.)

Inttimeemi. Teemoistani yksiselitteisin käsitti postaaajan mielestä kaikkein spurdoimman ja huvittavimman inttimeemin jakamisen lankaan, eli tähän teemaan lukeutuneet vastaukset olivat yksinomaan AP:n kehotuksen mukaista toimintaa. Vastauksissa jaettiin inttimeemi joko täysin ilman saatesanoja (ks. esim. kuvio 14) tai sitten sellaisten saatesanojen kera, joista ei käynyt yksiselitteisesti ilmi postaaajan tunnesidettä meemiin tai varusmiespalveluk-

seen (ks. kuvio 16). Kuitenkin AP:n pyyntö sisälsi kolme kriteereitä, joten niitä noudattaakseen postaja on täytynyt pitää jakamaansa meemiä ainakin omasta mielestään erittäin hauskana ja spurdona sekä ennen kaikkea inttimeeminä. Näistä viimeksi mainitun kriteerin täyttäminen on vaatinut postajalta kokemusta varusmiespalveluksesta tai muuta vankkaa intti- tai meemitietoutta, jotka yhdistettynä huvittavaan on edellyttänyt myös varusmieshuumorin ymmärtämistä jollain tasolla.

Edellä mainittu huomioiden Inttimeemit -teemaan kuuluminen ei poissulje sitä mahdollisuutta, etteikö meemiä olisi voitu jakaa juuri siksi, että siihen samaistuttiin. On myös mahdollista, että jaettu meemi on ollut juuri postajan itsensä tekemä ja siksi hyvin henkilökohtainen, mutta tämän teeman vastauksista se ei käynyt kiistatta ilmi. Useimmissa meemeissä oli erikseen maininta tekijästä, kuten Sterkka_pete ja Patriatyrannus, tai meemin aiemmasta julkaisupaikasta, esimerkiksi Naurunappula ja Riemurasia. Kuitenkin teeman vastaukset omassa kontekstissaan puoltavat käsitystä siitä, että niitä jakaneet postajat olisivat varusmiespalveluksensa suorittaneita.

Minunpa aikani intissä. Teeman nimikin kertoo, että tähän kuuluvat vastaukset sisälsivät lapsellisen asenteen – omakohtainen inttikokemus jaettiin usein sitä ylistäen ja muiden kokemuksia vähätellen, kuten ”spurdotalvi” -meemiin (kuvio 3) liittyvässä vastauksessa:

”2010-luku hiihtää kypärä päässä. Ei vittu saatana. Kuinka vaikeaa on tajuta jumlainen kombo: boxerit+poolo+”lumipuku”+sissipipo??? Testattu toimivaksi -34c lämpötilassa. Sitten muutaman päivän päästä perillä laittaa lisää päälle jos paleltaa.”

Varusmiespalveluksen kritisointi nousi teeman vastauksista. Mutta kritiikki ei kohdistunut itse asevelvollisuuteen, eli kukaan ei ollut selkeästi pasifisti tai siviilipalveluksen kannattaja. Kritiikin keskiössä olivat pikemminkin palvelusajan sisäiset ilmiöt, esimerkiksi kanta-henkilökunnan käytös ja palvelusohjesäännöt sekä erityisesti varuskuntasairaalan [veksin] toiminta ja lääkintämiehet:

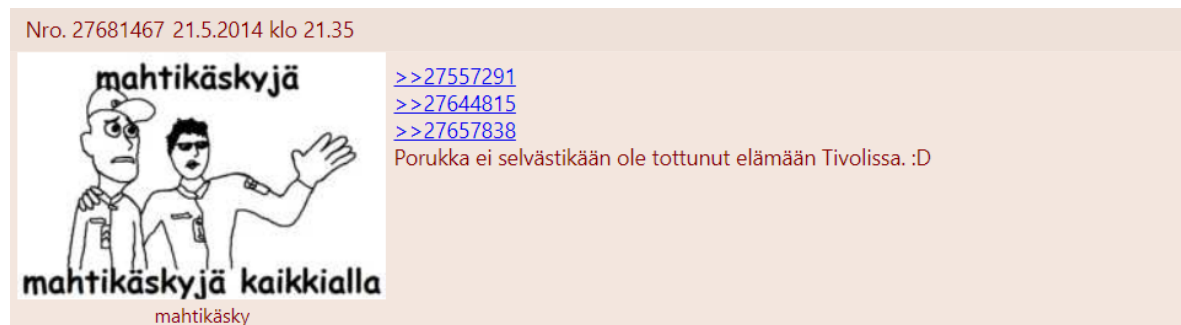
”Omana intti aikana: Tupakaveri menee veksiin koska jalka paskana Tupakaveri tulee takaisin Kysyn mitäs vapautuksia sait Kertoi että ei mitään, olivat antaneet silmätippoja WUT”

Teeman vastauksia yhdisti niiden negatiivinen sävy sekä rivien välistä tihkuva katkeruus. Silti vastauksista huokui ryhmäidentiteetti, sillä tähän teemaan kuuluvat vastaukset olivat kaikki postajilta, jotka identifioituvat varusmiespalveluksen suorittaneisiin aikuisiin. He halusivat vastauksillaan osoittaa ymmärtävänsä inttihuumoria. Toisaalta ehkä vielä pontevammin teeman vastauksissa korostui postajan halu näyttää tietävänsä enemmän inttistä, kuin heidän mielestään typeryyksiä ja/tai vääriä vastauksia laukovat muut:

”Luuletko toope, että esim. kiväärimiehet saisivat valita hiihtäkö kypärä päässä vai ei? Nyt takaisin tupaan korjaamaan järjenjuoksu. Itse käytin kypärän kanssa vain naita "multifunction" huiveja kesät talvet.”

Aika kultaa inttimuistot. Omakohtaisen ja positiivissävytteisen inttikokemuksen jakaminen korostui selkeiten tämän teeman vastauksissa. Inttiaikaa muisteltiin huumorin kautta (ks. esim. kuvio 3 ja kuvio 17 seuraavalla sivulla) sekä lämmöllä ja haikaillen:

”Vielä pahempaa oli kun ennen leiriä oli aamuvastaanotto yksikössä ja varmaan 30 miehen jono jatkuu portaisiin asti. Hävetti ihan vitusti seistä siinä jonossa aina kun joku kapiainen käveli ohi :DD Loppujen lopuksi kun tulin veksistä takaisin niin vapautuksen oli saanut ehkä 5 tyyppiä minun lisäksi :D”.



KUVIO 17 Keskustelulankaan jaettu inttimeemi ”mahtikäsky” kommentoi saatesanoillaan TJ1-videota: ”Tirehtööri Tervon tivoli pyörii”. (Ylilauta 2014.)

Tämän teeman vastaukset sisälsivät postaajan itsensä tekemiä meemejä tai meemejä, joihin postajat osoittivat saatesanoin voimakasta samaistumista tai omakohtaista sidettä (ks. esim. kuvio 17 edellisellä sivulla). Tekstimuotoisissa vastauksissa painottui lyhyet positiivissävytteiset reaktiot, joista välittyi useimmiten palveluspaikan, saapumiserän tai joukkueen maininnan kautta postaajan side varusmiespalvelukseen:

”Samaistuttu niin vitusti, paitsi että 1.JK”
 ”Tuli koti-ikävä t. 1/12”.

Tässäkin teemassa postajat identifioituivat palveluksensa suorittaneisiin aikuisiin, jotka osoittivat vastauksillaan ymmärtävänsä inttijuttuja ja -humoria.

Teema-analyysin tulokset osoittivat, että myös varusmiespalvelukseen liittyvien teemojen yksi, kaksi ja kuusi (ks. taulukko 1) vastaukset osallistuivat tahoillaan keskustelulangan yhteisöllisyyden rakentamiseen ja vahvistamiseen. Vastauksilla, niissä olevine meemeineen, kommentoitiin ja ilmennettiin omia palveluskokemuksia sekä viestittiin muille: ”minä olen varusmiespalvelukseni suorittanut”. Viimeksi mainittua oletusta kyseenalaistettiin kuitenkin läpi keskustelun muiden postajien toimesta, etenkin jos jaettu inttimeemi tai kertomus on ollut muiden mielestä epähauska, huonosti tehty tai sisältänyt jollain tapaa todistettavia asiavirheitä.

Yhteenvedon todettakoon, että kaikkien teemojen vastauksissa postajaajineen oli niitä, jotka tunsivat voimakkaasti kuuluvansa samaan ryhmään. Ryhmiä oli tulosten perusteella olemassa kaksi: Ylilaudan natiivit sekä intin käyneet aikuiset postajaajat. Lisäksi osa koki kuuluvansa varmasti molempiin ryhmiin ja sitten oli niitä, jotka eivät ryhmäytyneet, vaan postasivat lankaan vain jonkun neutraalin kommentin tai reaktion kuuluen teemaan kolme. Yhteistä kaikille ryhmäytyneille oli, se että ryhmäkäytökseen ja -kiinteyteen kuului muiden jäsenyyden jatkuva kyseenalaistaminen. Jonne ja uushomo leimoja jaettiin herkästi provokaationa eli oletuksella, että leimattu puolustautuu ja todistaa kuuluvansa todella ryhmään.

6.3 Hillitön perseily ja tornarit - inttihuumorin rakennuspalikat

Viimeinen tutkimustuloksia käsittelevä luku käy läpi havainnointini aikaansaannoksia. Toki netnografinen havainnointi on ollut tiiviisti mukana tutkimusprosessin läpi, joten on turvallista sanoa tutkielmani lähestymistavan olleen alinomaa omakohtainen ja näin ollen netnografinen. Omat kokemukset ovat eittämättä myös johdatelleet ajatuksiani ja ideointiprosessejani niin aineiston analyysivaiheessa kuin aiempia tuloksia esitellessäni. Kuitenkin aikomukseni on käsitellä vielä tähän loppuun havainnoinnin perusteella tekemäni tulkinnat tutkittavasta aiheesta, jotta nimenomaan varusmieshuumoriin liittyvät tutkimuskysymykset saisivat vastauksen. Kerron siis Inttimeemit yms -keskustelulangan inttihuumorin elementeistä ja siitä välittykö niistä sotilashuumorin perinne. Tuon esiin myös aineiston lähiluvun kautta selvinneen naurun suunnan keskustelulangassa ja tutustutan varusmieshuumorin eri esiintymismuotoihin kokoamalla yhteen myös aiempia havainnointituloksiani.

Kuten luvussa 6.2.1 kerroin, tutkielmani aineiston kontekstina toimi Inttimeemit yms -keskustelulanka, joka perustui toimintakehotteeseen jakaa spurdoimpia ja huvittavimpia inttimeemejä (ks. myös luku 4.2). Se oli yksinkertaisuudessaan keskustelulangan aloittajan pyyntö. Peilasin kaikkia langan vastauksia suhteessa tähän kehotukseen, joka sisälsi kolme kriteeriä: jaettavaksi pyydettiin inttimeemejä, jotka ovat spurdoja ja/tai huvittavia. Varusmieshuumorin perinteiden ilmentymistä varten oli erityisen tärkeää havainnoida, mitkä meemit ja niihin liittyvä keskustelu todella liittyi inttiin ja varusmiespalvelukseen. Huomasin, että aineiston 142 vastauksesta meemejä sisälsi 45 (ks. liite 3). Jaetuista meemeistä aiemman luvussa 3.1.1 esittämäni määritelmän perusteella inttimeemejä oli ainoastaan 26, kun taas loput 19 meemiä käsitteli muita aiheita. Vaikka muillakin meemeillä usein kom-

mentoitiinkin varusmiespalvelukseen liittyvää aiempaa vastausta, eivät ne itsessään sisältäneet tarvittavia inttimeemin elementtejä. Toki jokaista jaettua meemikuvaa voi joku pitää spurdon ja/tai huvittavana, joten ainakin osa AP:n kriteereistä täyttyy kaikissa 45 meemissä.

Pidän omien kokemusteni ja aineistosta tekemiäni havaintojen perusteella tiettyä liioiteltua, epämääräistä tai hölmöä toimintaa spurdon, joten adjektiivina spurdo olisi esimerkiksi yhtä kuin hullunkurinen tai sekopäinen. Kuitenkin muun muassa netistä löytyvä meemikulttuuria selittävä Meemi.info (2018a) liittää spurdoiluun aina myös varsinaisen spurdohahmojen käytön sekä spurdokielen. Olen listannut kaikki aineistosta löytämäni spurdohahmoja sisältävät meemit liitteeseen 5. Meemien havainnoinnin perusteella tekemiäni luokittelu osoitti, että tässä keskustelulangassa vastaajien tulkinta spurdosta oli yhtä aikaa sekä ehdoton että joustava: kaikista ketjuun jaetuista meemeistä 19 sisälsi spurdohahmon ja niistä sekä spurdohahmon että -kieltä sisälsi 16.

Nämä 16 meemiä olivat kaikki tutkimuksen alaluvussa 3.1.1 esitetyn määritelmän mukaisesti inttimeemejä. Spurdohahmoja sisältävistä meemeistä kolmessa on pelkästään alaluvussa 3.1.2 kuvatun mukainen spurdohahmo ilman tekstiä eli ne ovat loogisesti siksi myös ilman spurdokieltä. Korostin ne liitteessä 5 keltaisella taustavärillä. Keltaisilla merkityistä vain yksi on inttimeemi, sillä siinä esiintyi tunnistettavasti Aligersantti Spurdo. Kaksi muuta meemiä puolestaan sisälsivät spurdohahmon, vaikka ne käsittelivät ihan muita aiheita kuin inttiä kuten Speden läimäyttämistä (ks. myös kuvio 15). Lisäksi kymmenen inttimeemiä ja 17 muuta meemiä oli jaettu ketjuun, vaikka ne eivät sisältäneet lainkaan spurdohahmoja tai spurdokieltä. Tästä voi päätellä, että joko spurdo ymmärretään adjektiivina laajemmin, mitä Meemi.info antaa ymmärtää tai sitten osa vastaajista halusi tieteen tahtoon kapinoida AP:n toimintakehotteen kriteerejä vastaan.

Koska mielsin spurdo-adjektiivin määritelmän monisävyisemmäksi kuin Meemi.info, tulkitsen vastaajien mieltäneen jaetut meemit spurdoiksi juuri niiden koomisten ja karnevalististen [härö] elementtien takia. Kaikista vaikeaselkoisinta oli havainnoida aineiston huumoria, sillä koin huvittavan määritelmän häilyväisimmäksi. Mitä AP mahtoi tarkoittaa huvittavimmilla inttimeemeillä? Jos huvittavuutta tarkastelee aineistosta käsin, niin huvittavuuden rakennuspalikat löytyvät meemien yleispiirteiden listalta luvusta 5.3. Meemit naurattavat liioittelulla, stereotyyppioilla ja samaistuttavilla aiheilla. Pilkan kohteena ovat yhtäältä vallanpitäjät, joita varusmiesmaailmassa ovat käytännössä skapparit sekä varusmiesjohtajat. Toisaalta yhtä usein naureskellaan myös hierarkian alapäässä oleville alokkaille. Inttimeemeissä naurattaa aiemmin varusmieshuumorin määritelmässä esiin nostetut asiat:

palvelusajan tahaton komiikka ja tilannekomiikka (ks. luku 3.4). Lisäksi huvittavuutta lisää, jos inttimeemi on samaistuttava: yksinkertaiset ja riittävän yleistasolla kerrotut tilanteet sekä varusmiespalvelukseen liitetyt urbaanilegendat, eli tornarit, toimivat parhaiten. Saman yleismaailmallisen kriteerin esitti myös Pylkkänen (1987, 5) todetessaan koomisen tilanteen päätyvän vitsiksi asti vain, jos se omaa jotain sellaista, jonka sen kuulijat tietävät.

Näkemykseni mukaan myös aiemmin esittämistäni Bergsonin (2000) naurun periaatteista voidaan inttimeemien kohdalla todentaa paikkaansa pitäviksi kaikki kolme. Inttimeemin komiikka toimii yleisellä tasolla ja naurattaa, koska se liittyy inhimilliseen toimintaan. Lisäksi varusmiespalveluksessa naurun suunta on useimmiten ylhäältä alaspäin, eli naurun kohteena oleva on sotilashierarkiassa alemmalla tasolla, nuorempaa saapumiserää tai muulla tavoin toiminnassaan keltanokka. Tällöin naurun kohteeseen suhtaudutaan hetkellisesti normaalia tunteettomammin eli häntä ei sympatisoida, jolloin täytyy toinen periaate. Naurun aikana ulkoistetaan ajatuksen tasolla se, että itsekin ollaan oltu samassa tilanteessa. Toisaalta inttimeemien kautta myös muistetaan omat kokemukset ja hauskuus koetaan kollektiivisesti, vaikka omasta inttiajasta olisikin kulunut jo tovi. Nauru synnyttää Bergsonin (2000) kolmannen periaatteen mukaisesti naurua, ja vaikka ollaan fyysisesti erossa muista, niin yhteys saman henkisiin ihmisiin vahvistuu digitaalisen kulttuuriympäristön kautta.

Ymmärtääkseni inttimeemien huumoria paremmin, tein tutkimuksen aikana koostamistani muistiinpanoista sanapilven (kuvio 18 seuraavalla sivulla), josta kävi ilmi meemeissä esiintyvät aiheet painotuksineen. Olin kirjannut muistiinpanoihini ylös yksittäiset havainnot ja miellelyhtymät jokaisesta meemikuvasta. Kirjoitin ylös, mitä näin ja mihin tulkitsin meemikuvan liittyvän. Eniten esiintyvät termit, kuten lämärit, skapparit ja spollet liittyivät voimakkaasti varusmiespalvelukseen, joten niitä voi pitää myös meemien koomisuuden ainesosina ja kohdeyleisölleen universaaleina. Edellä mainituista päättelin, että inttimeemin todella ymmärtää vain intin käynyt tai kiinteästi varusmiesten parissa työskentelevä, sillä se tulkitsee varusmiehen ajatuksia rakentaen huumorinsa vahvasti palvelusarjen, sotilasslangin ja sotilaisiin liittyvien yleistysten varaan. Loogisesti muiden ketjuun jaettujen meemien huumoria puolestaan ymmärtää, jos tuntee meemikulttuuria sekä [Ylilaudan] verkkokulttuurin, kuten sanapilvessäkin esiin nousevat jonnet, kuvalaudan ja spurdon, (ks. esim. luku 3).

Meemin ymmärtämiseen liittyy kuitenkin aina kontekstin ymmärtäminen, se muuttaa samalla myös naurun syytä. Seuraavaksi hieman analyysiä siihen liittyen. Kun yhdistää varusmiespalveluksen aikaiset kokemukseni inttimeemien parissa ja nyt tätä tutkielmaa varten tekemiäni havaintoja, on todettava, että keskiössä ovat todellakin ymmärtäminen ja



KUVIO 19 Ajankohtaisella aiheella leikittelevä metamorfinen meemi.

törmäsin inttimeemiin, oli Ilmasotakoulun kirjasto, jonne palautetun oppikirjan välistä tippui post-it lapulle rustattu meemi (kuvio 19). Myös itse kuva oli oivaltava ja metamorfinen, sillä siinä yhdistyivät spurdohahmokäsittelyn saanut tuttu ”Torilla tavataan” -internetmeemikuva (ks. Leinonen 2016) ja varusmieshuumori. Sitä ei äkkiseltään edes tunnista inttimeemiksi, jollei tietäisi ”lomille lompsis” -sanonnan juontavan juurensa armeijan käskyihin (ks. esim. Sippola 2014). Huumoria lisää aiheen ajankohtaisuus: jääkiekon tuore MM-kulta 2019 sekä meemin ironinen sävy: sunnuntai-iltana pelatun finaalipelin jälkeen moni varusmies joutui torille menon sijasta palaamaan kasarmille. Löytö saa miettimään, mikä kultakaivos olisikaan päästä etsimään meemejä esimerkiksi kasarmien punkkien pohjista.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tehtäväni on ollut selvittää, miten varusmieshuumori ilmenee inttimeemejä käsittelevässä langassa Ylilauta.org -keskustelufoorumilla. Tutkielman alussa asetin tavoitteekseni tarkastella inttimeemejä Ylilaudan kaltaisessa digitaalisessa kulttuuriympäristössä neljän alakysymyksen kautta. Tarkentavat tutkimuskysymykseni käsittelevät huumorin rakentumista, meemien tarkoitusperiä, nettikeskustelua ryhmäytymisen välineenä sekä varusmieshuumoriperinteen välittymistä meemeistä. Kartoitin syitä jakaa meemejä keskustelulankaan ja selvensin meemien tulkitsemista varusmieshuumoria ilmentäviksi inttimeemeiksi. Tulkinassa käytin hyväksi omaa kokemustani varusmiespalveluksesta vuodelta 2014 ja Puolustusvoimilla työskentelystä saamaani näkökulmaa, mutta ennen kaikkea hyödynsin Ylilaudan inttimeemejä käsittelevään Inttimeemit yms -keskustelulankaan postattuja vastauksia. On totta, ettei kaikilla ole mahdollisuutta tai halua oppia inttiin liittyvää kulttuuria ja sen käyttökieltä luonnollisen immersion kautta [varusmiespalvelus suorittamalla]. Kuitenkin eritoten ryhmäytymisen havainnointi aineistosta olisi ollut vaikeaa ilman niiden tuntemista. Haluaisin tarjota ennen tarkempia johtopäätöksiä mahdollisuuden päästä sisälle inttikulttuuriin viimeistään tässä vaiheessa, joten käsitteisiin tutustuminen onnistuu luvun 3 kautta sekä hyödyntämällä Puolustusvoimien (2019) nettisivullaan tarjoamaa intti-suomi-intti -sanakirjaa.

Huomasin koko Inttimeemit yms -keskustelulangan sisältävän lähes 270 vastausta, joten ymmärsin, ettei minulla olisi aikaa sen kokonaisvaltaiseen analyysiin. Valitsin kuitenkin aineistosta omakohtaisimman sekä samalla monipuolisimman otannan ja rajasin tutkielman aineistoksi vuoden 2014 vastaukset. Käsittelin näitä 142 vastausta tarkemmin havainnoimalla niitä kokonaisvaltaisesti ja netnografisesti sekä muun muassa etsimällä niistä yhteisiä piirteitä ja erottavia tekijöitä. Analyysiluvussa selvensin aineiston 45 meemin tulkintaa omana osiona niiden yleispiirteiden kautta ja hain koko aineiston teemoittelun kautta yhteisiä nimittäjiä integroimalla siihen aiempaa meemi- ja huumoritutkimusta. Analyysin ja sen tulosten kautta pystyin erottamaan meemien pelkistettyjä ominaisuuksia ja kuvailemaan esimerkein, miten huumori toimii aineistossani. Hain tukea myös määrällisen analyysin menetelmistä yhteismitallistamalla aineistoni ja luokittelemalla sitä. Tiedostan, että aineistostani puuttuu kokonaan haastattelujen tai kyselyiden kautta hankittu materiaali, jonka avulla Ylilaudan käyttäjien todellisista motiiveista ja inttimeemien kontekstista olisi saanut enemmän tietoa. Tein kuitenkin tietoisesti päätöksen rajata tutkielmani kattamaan

vain olemassa olevia dokumentteja, joita täydensin omalla havainnoinnillani. Ajankäytöllisesti se oli paras ratkaisu.

Olen monimenetelmällisellä tutkimusotteellani pyrkinyt tavoittamaan niitä tulkintaan vaikuttavia tekijöitä, jotka ovat sekä netnografian että perinteisen laadullisen tutkimustyön kannalta hedelmällisimpiä. Onnistuinkin mielestäni, sillä laajensin meemin käsitettä moniyseisenä ilmiönä, jonka tulkinnalle on luontaista monitahoisuus ja omakohtaisuus. Lisäksi tutkielmani avasi inttimeemin ja digitaalisen kulttuuriympäristön käsitteitä osoittaen niille paikan tieteellisessä kontekstissa osana meemitutkimusta ja verkkokulttuuria. Omakohtaisilta vaikuttavien meemien ja kaskumateriaalin esiintyminen keskustelulangan vastauksissa sekä komiikan rakentuminen niiden avulla avasi varusmieshumoria laajemmin näyttäen sen tulkinnanvaraisuuden. Aineistoni vahvistaa huumorin rakentuvan meemeissä ja niitä kommentoivassa keskustelussa yleisimmin parodian kautta. Meemit liioittelevat mutta tämä yliampuminen toi esiin myös meemien muut yleispiirteet ja lisäsi koomisuutta. Toinen huvittavuutta lisäävä tekijä oli satunnaisuus, jota korostettiin spurdohahmoilla ja joka yhdistettynä armeijan tiukkoihin normeihin teki arkisistakin tilanteista hauskoja.

Yksi tutkielmani pääkohteista oli varusmieshuumorin ilmentyminen ja käsittely Ylilaudan keskustelulangassa. Aineisto sisälsi runsaasti eri syistä jaettua meemimateriaalia, joista valtaosa oli kuvallisia esityksiä varusmieshumorista tai erilaisista verkko- ja popkulttuurin ilmiöistä. Huumoria ei kuitenkaan luotu pelkästään kuvin, sillä täysin ilman tekstiä tai dialogia oli vain muutama meemi. Jotta tulkitsija voi ymmärtää meemin ja sen huumoria, hänen tulee tietää meemissä esiin nostetut teemat, sen taustalla vaikuttavat tekstit ja konteksti. Lisäksi tässä aineistossa hyviksi ja toimiviksi tulkituissa meemeissä tarinaa kertoi sekä kuva että teksti. Viitteitä kielen merkityksestä meemien komiikan peruspilarina tarjosivat toki myös aiempien tutkimusten (esim. Leppiniemi 2016 ja Wessman 2017) tulokset ja huumoriteoria, joten havaintoihini ja netnografiseen päättelyyn pohjautuvat tuloksetni aineistosta ovat linjassa aiempaan.

Ylilaudan kaltainen digitaalinen kulttuuriympäristö muotoutuu meemien kautta. Aineistosta kumpuavaa huumoria tutkiessa törmäsi väistämättä myös verkkokulttuurin moninaisiin sävyihin. Huomattavin piirre oli Ylilaudan natiivikäyttäjien ja ulkopuolisiksi leimattujen keskinäinen kanssakäynti, joka johti meemien tahallisiin väärinymmärryksiin ja vei keskustelua kauemmaksi langan alkuperäisestä aiheesta. Samalla huumorin ja omien kokemusten jakamisen rinnalle nousi verkkokulttuurin lieveilmiö: verkkohäiriköinti. Käytännössä keskustelulangassa häiriköinti ilmeni lapselliselta vaikuttavana hupailuna ja tois-

ten tahallisenä ärsyttämisenä [trollaus]. Häiriköinti oli kuitenkin ohimenevää ja voimakkaampiin ylilyönteihin, kuten ”inttityt” kuvan julkaisuun, puututtiin sekä muiden käyttäjien että ylläpidon toimesta.

Jokainen meemejä Ylilautaan jakanut otti tietoisien riskin, sillä meemit ovat tulkinvaraisia ja niitä on varsin helppo ymmärtää tai ajoittaa väärin, eli julkaista virheellisessä kontekstissa tai epäsopivana hetkenä. Useimmin meemejä jaettiin keskusteluun kommentteiksi tai reaktioiksi. Yksinkertaisimmillaan niillä tarjottiin naurut, mutta meemeillä osoitettiin yhteisölle myös intin, verkkokulttuurin ja ajankohtaisten teemojen tuntemista. Kimmokkeena meemin jakoon tässä keskustelulangassa toimi joko siihen samaistuminen tai voimakas tunnereaktio, kuten ilo/nauru esimerkiksi ”Skeletorin spasमित tanssiliikkeet” -meemissä (ks. kuvio 11) tai vihan/surun konkretisoiminen niin kuin esimerkiksi ”spurdo slap” -meemissä (ks. kuvio 15). Luonnollisesti inttimeemeissä tunneside muodostui omien palveluskokemusten kautta ja niillä kerrottiin usein persoonallisia tapahtumia varusmiespalveluksesta. Samalla anonyymit häiriköt saivat helppoja maaleja, joihin kohdistaa ivaa, sillä postaja altisti itsensä entistä enemmän ilkeille kommentteille ja naurun-alaiseksi paljastaessaan itseään.

Valtaosa keskustelun internetmeemeistä, kuten muutama inttimeemikin, oli vain kopia aiemmin julkaistusta kuvasta, joka jaettiin joko postajan omiin tarkoituksiin muunneltuna tai suorana replikaattorina. Toisin kuin muut internetmeemit, inttimeemit olivat useammin tarinallisia, kuten sarjakuvaformaattissa esitettyjä kohtauksia omista inttikokeuksista (ks. esim. kuvio 3, kuvio 14 ja kuvio 16), sekä mimeettisiä tai metamorfisia. Niihin liittyi myös vahvasti kulttuurillisia elementtejä, joita olivat sotilaallinen vaatetus, kieli sekä käyttäytymismallit. Nämä niin sanotut sotilaskulttuuriset ainekset olivat myös inttimeemien huumorin lähtökohtana. Aiemmin vastaavista aineksista on koottu sotilaskaskuja ja tarinoita, joita on aikojen saatossa jaettu niin suullisesti kuin erilaisten vitsikirjojen ja pilapiirroslehtisten kautta. Ylilautaa voi siis pitää yksinkertaisimmillaan luontevana jatkumona ja uudempana foorumina kollektiivisen inttitarinan sekä vanhojen vitsien jakamiselle. Nykypäivänä meemiäkin voi pitää vain tavallista kieltä hauskempana arjen kommunikaatiovälineenä.

Tutkielmani osoitti, että nykymuotoiset sotilasvitsit ja -humori kiteytyvät inttimeemeihin. Yksi syy suosia internetmeemiä mediamuotona on sen mutkattomuus, sillä meemikuvia ja -videoita on digiaikana helpompaa jakaa kuin kirjoitettua tekstiä. Lisäksi Ylilauta on alustana aiempia varusmieshuumorin levityskanavia monipuolisempi, sillä internetissä meemien kierrättäminen on nopeampaa ja tehokkaampaa. Anonymiteetti lisää varmuutta

testata omaa huumorintajua ja jakaa omatekoisia meemejä, sillä meemin tekijä ja postaaja ovat tavallaan turvassa henkilökohtaiselta kritiikiltä, kun taas onnistuessaan suosio voi taata meemille valtavaa kiertoa. Ylilauta mielletään erityisesti nuorten miesten kokoontumispaikaksi, mutta sen ollessa kaikille avoin foorumi, inttimeemit ja sitä kautta varusmies-huumori saavuttavat potentiaalisesti myös aina laajenevan yleisön. Huomasin, että meemit myös vuotavat Ylilaudalta muualle. Tämä kävi selkeästi ilmi tutkielmani aineistosta: Inttimeemit yms -keskustelulanka on hiljentynyt, mutta inttimeemejä tuli ja tulee yhä vastaan verkossa sekä sen ulkopuolella.

Jos tutkimustuloksista tiivistäisi muutamaan lauseeseen sen, mitä tämän aineiston meemeillä oikein kommentoitiin, niin vastaus olisi tunnetiloja, muistoja ja ryhmään kuulumista. Tulosten perusteella inttimeemit välittivät varusmiespalvelukseen liittyviä tunteita ja/tai muistoja. Keskusteluun julkaistut muut meemit toivat puolestaan ilmi tunteita, joita aiempi keskustelu meemeineen herätti. Näkisin meemit tässä kontekstissa myös ryhmäytymistä tukevinä symboleina, jolla sen jakaja ilmaisi muille kuuluvansa tiettyyn ryhmään. Esimerkiksi Inttimeemit yms -keskustelulankaan inttimeemin julkaissutta voi pitää varusmiespalveluksen suorittaneena tai muuten inttikulttuurin eksperttinä (ks. esim. kuvio 14 ja kuvio 16), kun taas ”spurdo slap” -meemin (kuvio 15) julkaissut on spurdoilevaa meemikulttuuria tunteva. Tulkintani mukaan inttimeemillä kommentoitiin usein muille sitä, että olen suorittanut varusmiespalveluksen ja ymmärrän kollektiivista inttitarinaa.

Ryhmäytymistä vahvistetaan samanhenkisen seuran parissa myös verkossa. Ylilaudan Inttimeemit yms -keskustelulanka pyrki kokoamaan yhteen sota ja armeija teemoista kiinnostuneet, joita keskustelun aloittaja kannusti postaamaan inttimeemejä. Koko vuoden 2014 vastaukset koluttuani voin vahvistaa ryhmäytymisen tapahtuneen nimenomaan varusmiespalvelusta koskevien omakohtaisten kokemusten jakamisen sekä inttimeemeihin samaistumisen kautta. Vaikken itse ottanut osaa keskusteluun, havaitsin samaistuvani lähes jokaiseen inttimeemiin pelkästään oman palveluskokemukseni takia. Toimivimpiin tai hauskimpiin inttimeemeihin julkaistiin tasaisesti koko vuoden 2014 aikana ryhmäytymistä tukevia lyhyitä ja kannustavia vastauksia, jotka näyttivät vahvistavan muidenkin samaistuneen niihin.

Vastavoimana intin käyneille lankaan muodostui huhtikuun 2014 aikana ryhmä, joka vaikutti koostuvan Ylilaudan vanhoista käyttäjistä ja/tai trolleista. Heidän toimintansa oli muita kritisovaa ja pilkkaavaa. Tätä keskusteludynamiikkaa sivusin jo alaluvussa 6.2.2, kun nostin esiin eroja langan negatiivisen ja positiivisen yhteisöllisyyden välillä (ks. tau-

lukko 1 teemat 4 ja 5). Havaitsin, että tämän niin kutsutun sisäpiirin tai vastaryhmän tavoitteena tuntui olevan perinteinen suljetun piirin ylläpito, eli langan vartiointi ja keskustelun pitäminen vain vakiintuneiden käyttäjien omana (ks. Vainikka 2016, 73). Samalla pyrittiin karsimaan meemien monimuotoisuutta, sillä vastaryhmällä oli oma selkeä käsityksensä oikeista inttimeemeistä ja varusmieshuumorista. Tätä mielipidettä tuotiin yhä voimakkaammin esiin 16.4.2014 julkaistun ”leiriruokaa” -meemikuvan jälkeen:

”Ei vittu helvetti nämä uudet tekeleet. Spurdokulttuuri oli alunperin uushomojen juttuja, mutta nykypäivän uushomot eivät osaa edes spurdokuvia tehdä.”

”Tiedän mitä meinaat. En ole lukenut kuin pari tollasta ”huolitelu” inttispurdokuvaa. Täyttää paskaa. Kuvassa oikealla spurdomeiningillä tehty inttispurdo”. [viittaus kuvion 4 Aligersantti Spurdoon]

”Tämä. Pelkkää paskaa kaikki noista.”

Jostain syystä sisäpiiri kuitenkin passivoitui 21.4.2014, jonka jälkeen ryhmäytyminen intin käyneiden kesken voimistui. Lisäksi keskustelun fokus palasi varusmiespalvelukseen eikä muiden postaajien toimintaa kritisoivia kommentteja enää noussut.

Koska tutkimus käynnistyi sekä teoriasta että käytännön kokemusten muokkaamista induktioista, käyn seuraavaksi läpi, miten tutkimustulokset konkreettisesti asettuivat suhteessa niihin. Kolme induktiotani inttimeemeistä johtivat kolmeen yleistykseen, joten käsittelem ne yksi kerrallaan. Aluksi väitin, että kaikki inttimeemit sisältävät spurdohahmoja. Perehtyessäni aineistooni havaitsin varsin pian, että inttimeemi on ilmiönä spurdohahmoja monipuolisempi. Ylilaudan langassa inttimeeinä julkaistiin muun muassa videoita ja sarjakuvia, joissa ei ollut yhtäkään spurdohahmoa, vaikka ne liittyivät selvästi varusmiespalvelukseen ja sisälsivät sotilas- ja inttihuumoria. Yleistystä ei siis voi tehdä, mutta toki useimmat inttimeemit käyttävät spurdohahmoja niiden ollessa helppoja kopioida.

Toisena yleistyksenä esitin inttimeemien olevan nuorille suullisen inttihumorin korvaajia heille luontaisessa ympäristössään somessa. Tähän tutkielmani antaa vahvaa tukea, sillä Ylilautaa voi pitää sosiaalisen median kanavana, sen sisältäessään samoja elementtejä kuin Facebook tai Instagram. Ylilauta on suosituimpia keskustelufoorumeita, joten sen käyttöä voi pitää luontaisena nuorille. Inttimeemejä jaetaan Ylilaudan langoissa tiuhaa tahdilla ja aineistoni perusteella monet tekevät niitä itse omista hauskoista inttitarinoistaan, joten ne ovat korvanneet sanallista inttihuumoria. Tämän päivän teknologiakeskeiseen viestintään kuuluu kommunikointi kuva-, video- ja ääniviestein, joten inttimeemi on syrjäyttänyt kirjoitetun inttihumorin digitaalisessa maailmassa. Varusmiesten keskuudessa huumori kuitenkin elää käyttökielellä, joten sitä ei voi koskaan täysin korvata inttimeemeillä.

Viimeisimpänä kerroin inttimeemien jakamisesta. Väitin, että niitä jakaisivat pääasiassa varusmiespalvelustaan par aikaa suorittavat keskenään sekä julkisesti muille. Tuon

tutkimukseni vahvistaa vain osittain. Haluan heti täsmentää, että inttimeemien kommentointiin ja tulkintaan osallistuu aina muitakin henkilöitä, jotka yleensä ymmärtävät intti-huumorin ja haluavat joko osallistua keskusteluun tai vain pilailia palvelustaan suorittavien henkilöiden kustannuksella. Aineistoni kattoi koko vuoden 2014, eikä ainakaan aktiivisimmista keskustelukuukausista voi päätellä yhteyttä varusmiespalveluksen aloittamiseen, sillä aktiivisimmat kuukaudet olivat huhti-, touko- ja syyskuu (ks. kuvio 7). Päinvastoin useimmat inttimeemejä julkaisseet vihjasivat olevansa reserviläisiä ja käyttävänsä inttimeemiä palvelusaikansa muistelemiseen. Keskustelulangan vastauksista vain yksi oli sellainen, josta kävi suoraan ilmi, että henkilö ei ole vielä suorittanut palvelustaan. Vaikka oma varusmiespalveluksen aikainen kokemukseni puoltaa sitä, että inttimeemejä kierrätetään juurikin varusmiesten kesken, ei aineistoni antanut sille suoraan tukea. Koska en voi antaa aitoa ja yksiselitteistä tulosta puolesta tai vastaan, täytyy minun todeta tämäkin yleistys virheelliseksi.

Vielä näin lopuksi on muistettava, että Ylilaudan keskustelulangasta tekemäni johtopäätökset ja havainnot ilmiöistä nimeltä inttimeemi ja varusmieshuumori, ovat päteviä vain omassa kontekstissaan. Samojen ilmiöiden tutkiminen, vaikka jollain toisella digitaalisella alustalla syventäisi käsitystämme niistä, sillä Ylilaudan yhteisöllisyys luo omat sääntönsä, jotka eivät suoraan päde muualla. Ylilautaan jaettu meemi voi olla hauska, vain ollessaan jaettuna juuri Ylilaudan tietyssä langassa ja tiettyinä hetkenä. Ei voi kiistää, etteikö tutkielmani perusteella inttimeemin sisältämän sotilas- tai varusmieshuumorillisen kontekstin ymmärtäminen syvennä intin käyneiden keskinäistä ryhmäytymistä ja auta heitä nauramaan yhdessä. Tällöin tämä intin käyneiden ryhmä on saavuttanut sen luonnollisimman immersion, mistä puhuin jo luvussa 6.3. Kuitenkin inttimeemiä voi joku toinen pitää hauskana sen varsinaista varusmieshuumoritasoa ymmärtämättä. Se saattaa päätyä jakoon periaatteessa vain siksi, että siinä olevat hahmot ja kieli ovat jakajan mielestä huvittavia. Tällöinkin inttimeemi on tehnyt tehtävänsä toimivana meeminä, sillä meemi ei välitä, miten se ymmärretään, vaan se vain tahtoo tulla kopioiduksi ja jaetuksi.

Yhteenvedon totean, ettei edes tekemäni monimuototutkimus anna täysin kiistattomia, saati yksiselitteisiä tuloksia näin laajasta ilmiökokonaisuudesta. Inttimeemien ympärillä käyty yksittäinen keskustelu Ylilaudassa vaikutti vain pintaraapaisulta, joka ei suoraan anna vastausta sille, miten ja missä kaikkialla inttimeemejä käytetään. Hyvää netnografista tutkimusta voikin pitää kokonaisvaltaisena projektina, jonka pääasiallisena tavoitteena on saavuttaa ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä yksin sekä yhdessä suhteessa sen merkitykseen,

kontekstiin ja toimintatapoihin. Tutkielmani pyrki tähän ymmärrykseen, mutta jo pelkääntään inttimeemi tai sotilashuumori ovat käsitteinä hyvin vähän tutkittuja mutta niin laajoja, että niiden kokonaisvaltainen käsittely jäi väistämättä vaillinaiseksi. Löysin tutkimustani tukevaa teoriapohjaa niin meemi- ja huumoritutkimuksen saralta kuin useista verkkokulttuurista koskevista artikkeleista. Myös tutkimustulokseni vahvistavat tämän ilmiön olevan kaikkea huolimatta tutkittavissa monitieteellisesti.

Näkisin mielelläni lisää tutkimusta sotilashuumorista sekä sen ilmenemismuodoissa tapahtuneesta muutoksesta, sillä niitä on käsittäkseni tutkittu Suomessa hyvin vähän. Jatkotutkimuksen aiheeksi sopisi myös varusmieskulttuuriin vahvasti kuuluvaan inttikieleen ja -slangiin pureutuminen sekä kattavampi varusmiesten TJ1- ja TJ0-pilailukulttuuriin perehtyminen. Laajemman kulttuuritutkimuksen näkökulmasta kokisin mielenkiintoisena tutkimusaiheena myös naisten ja/tai muiden varusmiespalveluksen suorittamattomien aseman suhteessa inttiin nimenomaan initiaatoriittinä ja pääsynä yhä enemmistönä olevan reserviläisistä koostuvan (mies)yhteisön jäseneksi. Olisi mielenkiintoista tietää kuinka paljon he loppujen lopuksi kokevat ulkopuolisuuden tunnetta, koska kyseessä on kuitenkin kollektiivinen inttitarina ja -humori kulttuurimme sisällä.

7.1 Lopuksi

Havaintojeni perusteella varusmiespalveluksen alussa koetaan helposti kulttuurishokki, kun totuttelu uuteen ympäristöön ja sen erilaisiin sääntöihin alkaa. Intissä kaikki lähtevät samalta viivalta ja tätä joukon homogeenisyyttä korostetaan muun muassa yhtenevällä vaatetuksella ja käytöksellä. Nuoren aikuisen identiteetti pakotetaan taka-alalle, kun yhtäkkiä etusijalla onkin Puolustusvoimien tarve. Nykypäivän yksilökeskeisessä kulttuurissa kasvaneille tämä tasapäistämisen malli on jo itsessään haaste, joka vaatii sopeutumista. En millään muotoa vähättele palveluksen fyysistä rasitusta, mutta haluan nostaa esiin tämän mentaalisen ympäristön haastavuuden. Oman varusmiespalveluskokemukseni perusteella inttiarjessa pettää ennen fyysiikkaa useimmiten pää. Kokemusteni kautta huomasin, että tällaista henkistä rasitusta auttaa parhaiten kestämään monipuolinen sisäpiirin huumori, joka ilmenee toki vahvasti varusmiesten keskuudessa mutta tihkuu sieltä myös muualle siviili-maailmaan suullisesti ja tekniikan siivittämänä. Nimittäin nykypäivän varusmies pakenee useimmiten palvelusajan stressiä ja fyysistä ympäristöään digitaaliseen ympäristöön, paikkaan, missä huumori saa yleensä meemin muodon.

Esitin aiemmin yhteenvetona teorioistani, että Ylilaudassa käyty keskustelu inttimee-
meineen olisi jatkumo varusmieshuumoriperinteelle. Tämä vaikuttaa paikkansapitävältä,
sillä huumori rakentuu keskustelussa ja inttimeeimeissä samoista asioista, kuin vanhoissa
sotilasvitseissä ja -kaskuissa. Inttimeemikuvat puolestaan muistuttavat karikatyyrisine
spurdohahmoineen aiemmin nähtyjä sotaväen pilapiirroksia. Varusmieshuumori elää ja voi
hyvin niin digitaalisesti inttimeeineä Ylilaudalla kuin varusmiesten muille kertomissa ja
slangilla sävytetyissä inttijutuissakin. Inttimeemit ovat uuden diginatiivin sukupolven tuo-
tos, joka on Ylilaudalla yhtä aikaa näkyvillä ja piilossa, sillä sinne ei vanhempi reserviläis-
polvi kovin herkästi eksy. En liioin suosittele Ylilautaan tutustumista pelkästään inttihuu-
morin perässä, sillä meemeily on vain pintaraapaisu siellä vallitsevasta verkkokulttuurista,
josta valtaosa on negatiivisen sekoiluhumorin sävyttävää. Se ei ole paikka uushomoille
jonneille, mutta jos spurdoileva inttihuumori aidosti kiinnostaa, ja olet lievästi gonahtanut
lurkkeri, niin toivotan hyvää matkaa!

LÄHTEET

- Ahlgren, T. 2018. ”*Laittakaa siitä pätkä YouTubeen*” : *Suomenkieliset Hitler kuulee... - videot videomeeminä ja nykyperinteen ja kerronnan muotona*. Turun yliopisto, historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos. Maisterintutkielma.
- Annala, S. 2016. *Tämä ärsyttävä melodiapätkä soi nyt jokaisessa hittibiisissä – joko olet kuullut Millennial Whoopin?* Saatavana: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/09/01/tama-arsyttava-melodiapatka-soi-nyt-jokaisessa-hittibiisissa-joko-olet-kuullut> (viitattu 6.10.2019)
- Arpo, R. 2005. *Internetin keskustelukulttuurit: Tutkimus internet-keskusteluryhmien viesteissä rakentuvista puhetavoista, tulkinnosta ja tulkinnan kehyksistä kommunikaatioyhteiskunnassa*. Joensuu: Joensuun yliopisto.
- Atkinson, R. 1993. *Humour In Philosophy*. Teoksessa: K. Cameron (toim.) *Humour and History*. Oxford: Intellect. 10–20.
- Aunger, R. 2002. *The electric meme: A new theory of how we think*. Simon and Schuster.
- Bergson, H. 2000. *Nauru: Tutkimus komiikan merkityksestä*. Helsinki: Loki-kirjat.
- Blackmore, S. 2000. *Meemit – kulttuurigeenit*. Suom. O. Saarinen. Helsinki: Art House.
- Braun, V. & Clarke, V. 2006. *Using thematic analysis in psychology*. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. Saatavana: <http://dx.doi.org/10.1191/1478088706qp063oa> (viitattu 6.10.2019)
- Brodie, R. 2009. *Virus of the mind: The new science of the meme*. Hay House, Inc.
- Cova, B. & Pace, S. 2006. *Brand community of convenience products: New forms of customer empowerment – the case "my Nutella the community"*. *European Journal of Marketing*, 40 (9/10), 1 087–1 105. Saatavana: <https://doi.org/10.1108/03090560610681023> (viitattu 6.10.2019)
- Dawkins, R. 2014. *Memes*. Videoluento. Oxford Union. 26.2.2014. Saatavana: <https://www.youtube.com/watch?v=4BVpEoQ4T2M> (viitattu 6.10.2019)
- Dawkins, R. 1976. *The selfish gene*. Oxford: Oxford University Press.

- DNA Digitaalisen elämäntavan tutkimus. 2017. Helsinki: DNA Oy
- Euroopan komission edustusto Suomessa. 2019. *Tekijänoikeus uudistus ei kiellä meemejä*. Saatavana: https://ec.europa.eu/finland/news/meme_181130_fi (viitattu 6.10.2019)
- Haiko, K. 1987. *Aseena nauru: Huumori sodassa 1939-1944*. Helsinki: Tammi.
- Halmetoja, J. 2015. *Epäkorrektin kieli, suomalaiset meemit*. Verkko-Kieleke, Suomen kielen opiskelijoiden lehti. Saatavana: <http://kieleke.fi/2015/02/28/epakorrektin-kieli-%E2%88%92-suomalaiset-meemit/> (viitattu 6.10.2019)
- Heiskanen, P. 2018. *Viihteen virtuoosin mielestä inttihuumori on vaikea laji*. Ruotuväki, 56 (8), 16.
- Hietalahti, J. 2018. *Huumorin ja naurun filosofia*. Helsinki: Gaudeamus.
- Hietaneva, A. 2018. *Kerro vielä siitä koulutuslupauksesta setä jooko – huumorin kielelliset keinot taidemeemeissä*. Helsingin yliopisto, suomen kielen, suomalais-ugrialaisten ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos. Maisterintutkielma.
- Hoikkala, T., Salasuo, M. & Ojajärvi, A. 2009. *Tunnetut sotilaat: Varusmiehen kokemus ja terveystaju*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto: Nuorisotutkimusseura.
- Honkanen, J. 2019. *Jonne on tullut jäädäkseen*. Kirjoitus AntroBlogi-blogissa 12.2.2019. Saatavana: <https://antroblogi.fi/2019/02/jonne-on-tullut-jaadakseen/> (viitattu 6.10.2019)
- Hosiaislouma, Y. 2003. *Kirjallisuuden sanakirja*. Helsinki: WSOY.
- Hämeen liitto. 2018. *Kulttuuriympäristön käsitteitä*. Saatavana: <http://hameenliitto.fi/fi/kulttuuriympariston-kasitteita> (viitattu 6.10.2019)
- Hänninen, V. 2014. *Sarjatulta!: Sota-ajan suomalaiset pilapiirroukset ja sarjakuvat*. Helsinki: Jalava.
- Isomäki, H., Lappi, T. & Silvennoinen, J. 2013. *Verkon etnografinen tutkimus*. Teoksessa: S-M. Laaksonen, J. Matikainen & M. Tikka (toim.) Otteita verkosta: verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät. Tampere: Vastapaino, 150–169.
- Jyväskylän yliopisto. 2019. *KUOMA – Kulttuuriympäristön tutkimuksen maisterikoulutus*. Saatavana: <https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/mutku/oppiaineet/kuoma> (viitattu 6.10.2019)

- Järvelä, H., Keinänen, A., Nuutinen, P. & Savolainen, E. 2004. *Huumori opettajan työvälineenä*. Joensuun yliopisto, Savonlinnan opettajankoulutuslaitos.
- Jääprinsessa ja Jyrki-boy - poliitikkojen lempinimet. Toim. S. Ukkola. Ylen Aamu-tv, 12.6.2019. Saatavana: <https://areena.yle.fi/1-4573659> (viitattu 13.6.2019)
- Kamppinen, M. 2011. *Mielen virukset – meemiteoria ja pahuuden selittäminen*. Tieteessä tapahtuu, 29 (6), 32–36.
- Kananen, J. 2014. *Netnografia: Verkkoyhteisöjen tutkiminen opinnäytetyönä*. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Karjula, S. 2009. *Varuskuntien liikkuvat legendat ja kaskut kouluttajista puolustusvoimien organisaatiokulttuurin ja yhteiskuvan ilmentäjinä*. Maanpuolustuskorkeakoulu, huoltolinja. Kandidaatintutkielma.
- Kielitoimiston sanakirja. 2018a. *Hakusana: jonne*. Kotimaisten kielten keskus, Helsinki. Saatavana: <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi> (viitattu 6.10.2019)
- Kielitoimiston sanakirja. 2018b. *Hakusana: kulttuuri*. Kotimaisten kielten keskus, Helsinki. Saatavana: <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi> (viitattu 6.10.2019)
- Kielitoimiston sanakirja. 2018c. *Hakusana: meemi*. Kotimaisten kielten keskus, Helsinki. Saatavana: <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi> (viitattu 6.10.2019)
- Knobel, M. & Lankshear, C. 2007. *Online memes, affinities, and cultural production*. Teoksessa: M. Knobel & C. Lankshear (toim.) *A New Literacies Sampler*. New York: Peter Lang, 199–227.
- Know Your Meme. 2011. *Hakusana: Spurdo Spärde*. Saatavana: <https://knowyourmeme.com/memes/spurdo-sparde> (viitattu 6.10.2019)
- Knuttila, L. 2011. *User Unknown: 4chan, Anonymity and Contingency*. First Monday, 16 (10). Saatavana: <https://firstmonday.org/article/view/3665/3055> (viitattu 6.10.2019)
- Knuuttila, S. 1992. *Kansanhuumorin mieli: Kaskut maailmankuvan aineksena*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Kosonen, M. 2005. *Mikä on verkkoyhteisö*. Kirjoitus verkkoyhteisöt-blogissa 26.1.2005. Saatavana: <http://verkkoyhteisot.blogspot.com/2005/01/mik-on-verkkoyhteis.html> (viitattu 6.10.2019)

- Kozinets, R. 2002. *The field behind the screen: Using netnography for marketing research in online communities*. Journal of Marketing Research, 39 (1), 61–72.
- Kozinets, R. 2006a. *Click to connect: Netnography and tribal advertising*. Journal of Advertising Research, 46 (3), 279–288.
- Kozinets, R. 2006b. *Netnography 2.0*. Teoksessa: R. W. Belk (toim.) Handbook of Qualitative Research Methods in Marketing. Cheltenham: Edward Elgar. 129–142.
- Kozinets, R. 2010. *Netnography: Doing ethnographic research online*. London: Sage.
- Kozinets, R. 2011. *What is netnography?* Videotallenne. London: Sage. Saatavana: <https://methods.sagepub.com/video/what-is-netnography> (viitattu 6.10.2019)
- Kozinets, R., Dolbec, P-Y. & Earley, A. 2014. *Netnographic Analysis: Understanding Culture through Social Media Data*. Teoksessa: U. Flick (toim.) The SAGE Handbook of Qualitative Data Analysis. London: Sage. 262–275.
- Kylkirauta, 154 (2/1987), 3–25.
- Kähkönen, M. 1987. *Sotilashuumori tänään*. Kylkirauta 154 (2), 8–11.
- Leinonen, P. 2016. *IS löysi legendaarisen ”Torilla tavataan” -kuvan miehen – näin Krister muistelee vuoden 2011 kultajuhlia*. Ilta-Sanomat 22.5.2016. Saatavana: <https://www.is.fi/mmkiekko/art-2000001184576.html> (viitattu 6.10.2019)
- Leppiniemi, T. 2016. *PARODIA TOIMII KUHA LIIOITTELEE Meemi parodian tyyppillisenä mediamuotona 2010-luvulla*. Tampereen yliopisto, kielten laitos. Maisterintutkimus.
- Lähdesmäki, T., Hurme, P., Koskimaa, R., Mikkola, L. & Himberg, T. 2009. *Menetelmäpolkuja humanisteille*. Jyväskylän yliopisto, humanistinen tiedekunta. Saatavana: <http://www.jyu.fi/mehu> (viitattu 6.10.2019)
- Meemi.info. 2018a. *Aligersantti Spurdo*. Saatavana: https://meemi.info/w/Aligersantti_Spurdo (viitattu 6.10.2019)
- Meemi.info. 2018b. *Spurdo Spärde*. Saatavana: https://meemi.info/w/Spurdo_Spärde (viitattu 6.10.2019)

- Nordlund, I. 2016. *Partiolaisten ryhmäidentiteetin rakentuminen ScoutMeIn-meemisivulla*. Jyväskylän yliopisto, kielten laitos. Maisterintutkielma.
- Ojajarvi, A. & Laukkanen, T. 2015. *Varusmiespalvelus miesten omaelämäkertoissa*. *Kasvatus & Aika* 10 (2), 18–31.
- Pilke, H. 2011. *Julkaiseminen kielletty: Rintamakirjeenvaihtajat ja päämajan sensuuri 1941-1944*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Pilke, H. 2012. *Korsu-uutisia!: Rintamalehtien jatkosota*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Pilke, N. 2016. *Kuhan postasin. Internetmeemi kielipelinä*. Teoksessa: P. Hirvonen, D. Rellstab & N. Siponkoski (toim.) *Teksti ja tekstuaalisuus, Text och textualitet*. VAKKI symposiumi XXXVI 11.–12.2.2016. VAKKI Publications 7. Vaasa: Vaasan yliopisto, 296–308.
- Puolustusvoimat. 2017. *Varusmiespalveluksen alkaminen voi olla iso muutos nuoren elämässä*. Saatavana: http://varusmies.fi/artikkeli/-/asset_publisher/1950813/varusmiespalveluksen-alkaminen-voi-olla-iso-muutos-nuoren-elamassa (viitattu 6.10.2019)
- Puolustusvoimat. 2018a. *Inttiarkea suoraan varusmiehiltä Snapchatissa*. Saatavana: https://puolustusvoimat.fi/artikkeli/-/asset_publisher/inttiarkea-suoraan-varusmiehilta-snapchatissa (viitattu 6.10.2019)
- Puolustusvoimat. 2018b. *Varusmies 2019 – Opas varusmiespalvelukseen valmistautuvalle*. Punamusta
- Puolustusvoimat. 2019. *Inttislangi*. Saatavana: <https://varusmies.fi/inttislangi> (viitattu 6.10.2019)
- Pylkkänen, R. 1987. *Komiikantutkijan ajatuksia sotilashuumorista*. *Kylkirauta* 154 (2), 4–6.
- Recuero, R. 2007. *Memes and social dynamics in weblogs: How the spread of information improve social capital and interaction through social networks*. Teoksessa: T. N. Burg & J. Schmidt (toim.) *BlogTalks Reloaded: Social Software - Research & Cases*. Norderstedt: Books on Demand, 65–76.
- Riihinen, E. 2019. *Pauli Kopu kysyi maailman mediajättien edustajilta, mikä on television tulevaisuus: tämän takia Game of Thrones ja jääkiekon MM-kisat ovat meille niin*

- tärkeitä. Helsingin Sanomat 17.6.2019. Saatavana: <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000006142789.html> (viitattu 6.10.2019)
- Saarikoski, P. 2013. *2008 - Kaiken kansan Facebookista Obaman twiitteihin*. Teoksessa J. Suominen, S. Östman, P. Saarikoski & R. Turtiainen (toim.) *Sosiaalisen median lyhyt historia*. Helsinki: Gaudeamus, 146–170.
- Sarmela, M. 2013. *Postlokaalinen kulttuuri: Kehityksen finalisaatio ja tulevaisuus*. (2. p.) Helsinki: Matti Sarmela. Saatavana: <https://www.sarmela.net/postlokaalinen-kulttuuri/> (viitattu 6.10.2019)
- Shifman, L. 2014. *Memes in digital culture*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- Siekkinen, P. 1997. Käsitekartan tekemisestä ja sen tietokonesovelluksista. Jyväskylän yliopisto, tietotekniikan tutkimusinstituutti. Saatavana: http://matriisi.ee.tut.fi/kamu/julkaisut/raportit/pertti_co/kasiteweb.html (viitattu 6.10.2019)
- Sinerma, M. 1987. *Sotilashuumori*. *Kylkirauta* 154 (2), pääkirjoitus.
- Sippola, J. 2014. *Miksi sanotaan "lomalle lomps"? Alkuperä yllätti kielitieteilijän*. Helsingin Sanomat 19.6.2014. Saatavana: <https://www.hs.fi/elama/art-2000002740339.html> (viitattu 6.10.2019)
- Siukonen, T. 1998. *Viestimiehet tallettivat sotilashuumoria rompulle*. Helsingin Sanomat 24.3.1998. Saatavana: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000003704860.html> (viitattu 6.10.2019)
- Suomen mielenterveysseura. 2017. *Huumori vahvistaa*. Saatavana: <https://mieli.fi/fi/mielenterveys/hyvinvointi/huumori-vahvistaa> (viitattu 6.10.2019)
- Suomen perustuslaki 1999/731. Annettu Helsingissä 11.6.1999. Saatavana: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731> (viitattu 6.10.2019)
- Tieteen termipankki 2019a. *Folkloristiikka:vitsi*. Saatavana: <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Folkloristiikka:vitsi> (viitattu 6.10.2019)
- Tieteen termipankki 2019b. *Kirjallisuudentutkimus:huumori*. Saatavana: <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kirjallisuudentutkimus:huumori> (viitattu 6.10.2019)

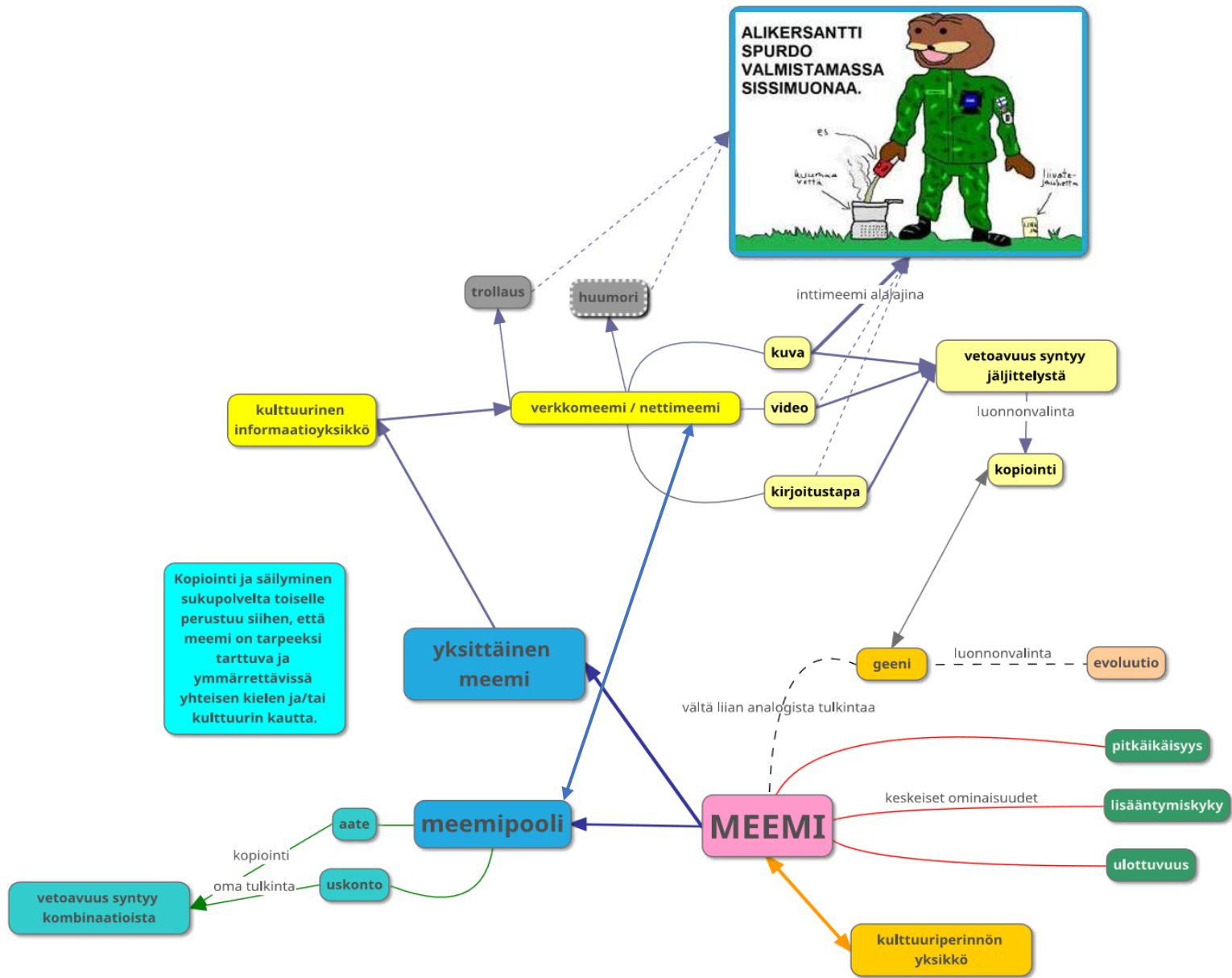
- Tilastokeskus 2016. *Kulttuoriosallistuminen tietoverkoissa*. Saatavana: <https://findikaattori.fi/fi/84> (viitattu 6.10.2019)
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Twitter. 2019. *Avainsana: #jääprinsessa*. Saatavana: <https://twitter.com/hashtag/jääprinsessa?src=hash> (viitattu 6.10.2019)
- Urbaani Sanakirja. 2010. *Hakusana: jonne*. Saatavana: <https://www.urbaanisanakirja.com/word/jonne/> (viitattu 6.10.2019)
- Urbaani Sanakirja. 2016. *Hakusana: spurdo*. Saatavana: <https://www.urbaanisanakirja.com/word/spurdo/> (viitattu 6.10.2019)
- Uotila, O. 2013. *Anonyymit anarkistit. Suomalainen anonyymi verkkokulttuuri Ylilauta-sivustolla*. Helsingin yliopisto, sosiaalitieteiden laitos. Maisterintutkielma.
- Vainikka, E. 2016. *Avaimia nettimeemien tulkintaan - Meemit transnationaalina mediailmiönä*. Lähikuva, 29 (3), 60–77.
- Varjus, S. 2019. *Kommentti: Loanheitto ja yhteenotot odottavat – vihreiden jääprinsessa Ohisalo ottaa ison riskin*. Ilta-Sanomat 8.6.2019. Saatavana: <https://www.is.fi/politiikka/art-2000006135837.html> (viitattu 6.10.2019)
- Varsinais-Suomen liitto. 2018. *Kulttuuriympäristö*. Saatavana: <http://www.varsinais-suomi.fi/fi/tehtaevaet-ja-toiminta/suunnittelu-ja-kaavoitus/kaavateemat/kulttuuriymparistoe> (viitattu 6.10.2019)
- Virolainen, J. 2015. *Kulttuoriosallistumisen muuttuvat merkitykset: Katsaus taiteeseen ja kulttuuriin osallistumiseen, osallisuuteen ja osallistumattomuuteen*. Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissätiö.
- Wessman, K. 2017. *Ne ei vaan tajuu. internetmeemit, kieli ja ryhmäidentiteetti*. Soveltavan kielentutkimuksen keskus, Jyväskylän yliopisto; Kielikoulutuspolitiikan verkosto.
- Welling, R. 2019. *Snapchat julkaisi uuden sukupuoli-filtterin, joka villitsi sosiaalisen median mutta sai kritiikkiä transyhteisöiltä*. Helsingin Sanomat 19.5.2019. Saatavana: <https://www.hs.fi/nyt/art-2000006111115.html> (viitattu 6.10.2019)

Ylilauta. 2018. *Inttimeemit yms - Sota ja armeija*. Keskustelulanka 16.10.2013–22.5.2018, Ylilauta.org -keskustelufoorumi. Saatavana: <https://ylilauta.org/sota/22719062> (viitattu 6.10.2019)

Ylilauta. 2019. Ylilauta.org -keskustelufoorumi. Saatavana: <https://ylilauta.org/> (viitattu 6.10.2019)

LIITTEET

Liite 1: Meemi - miellekartta



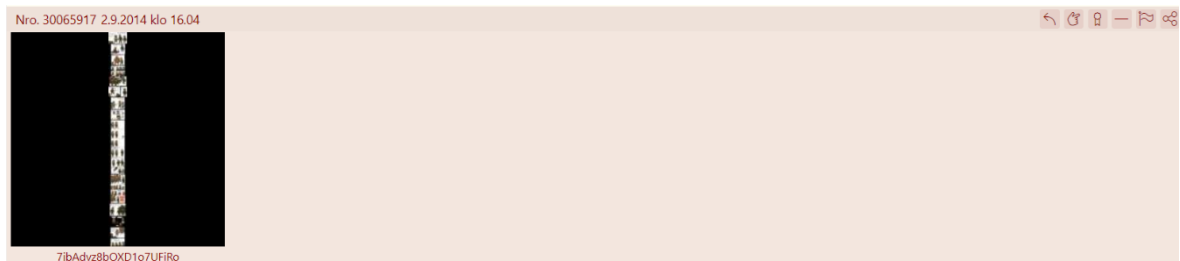
Liite 2: Aineiston yhteismitallistamisen prosessi

Vaihe 1: Aineiston kopiointi alkuperäisestä ympäristöstäs ts. kuvakaappaus

Esimerkki 1



Esimerkki 2



Vaihe 2: Aineiston liittäminen tekstinkäsittelyohjelmaan "Säilytä vain teksti (T)" -toiminnolla

Esimerkki 1

Nro. 30065536
2.9.2014 klo 15.46
rajasissit%20ja%20sbollet
Vastaukset: >>61277607

Esimerkki 2

Nro. 30065917
2.9.2014 klo 16.04
7jbAdvz8bOXD1o7UFiRo

Vaihe 3: Tekstin editointi ja siirto taulukkomuotoon

Esimerkki 1

rajasissit ja sbollet ¶

tutkija käyttää kuvan alkuperäistä nimeä

Esimerkki 2

pitkäspurdo ¶

tutkija nimeää kuvan itse

Vaihe 4: Koodausvaihe

Nro	Vastaus	Sisältötyyppi	Sisällön luokittelu	Sisällön sävy	Toiminta	Teema
128.	rajasissit ja sbollet	Kuva	Kommentointi	Neutraali	Inttiajan muistelu	6
129.	Ei saatana.	Kuva+teksti	Reaktio	Negatiivinen	Inttiajan muistelu	2
130.	pitkäspurdo	Kuva	Kommentointi	Neutraali	Inttiajan muistelu	6
131.	Tätä tapahtuu myös niinialossa AUKissa perjantaisin	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	3

Liite 3: Aineiston meemit listattuna 12 meemin yleispiirteen perusteella (mukaillen Leppiniemi 2010, 60).

Harmaalla pohjalla inttimeemit 26 kpl ja valkoisella muita aiheita käsittelevät meemit 19 kpl.

	Ajankohtaisuus	Epärealistisuus	Liioittelu	Puhekielisyys	Samastuminen	Stereotypia	Tunnetta kuvaava ilme tai asenne	Tunnettu henkilö	Viittaus Suomeen...	Viittaus tunnettuun sanontaan tai tuotteeseen	Yhdistää kuvaa ja tekstiä	Yhdistää toisiinsa liittymättömät asiat
PsjK_Comic_24			x	x	x	x	x				x	
TJ- ja VPtri II_08 - The Inttianaatio		x	x	x	x	x	x			x		
kenr_aravirta			x			x	x	x				x
PsjK_Comic_22			x		x	x	x				x	
mahtikäsky				x		x	x			x	x	
hqdefault			x		x		x					
psjk_comic_27			x		x	x	x				x	
kessirasti			x	x	x	x	x				x	
ATT			x	x	x	x	x				x	
spurdotalvi			x	x	x	x	x				x	
soggairti			x	x	x	x	x				x	
kypärännaamiointi			x	x	x	x	x				x	
suojeluhälytys			x	x	x	x	x				x	
leiriruokaa			x	x	x	x	x			x	x	
rajasissit ja sbollet			x	x	x	x	x				x	
varustehuoltoa piilossa			x	x	x	x					x	
banogset			x	x	x	x	x				x	
inttispuurdot_m36			x	x	x	x	x			x	x	
pitkäspurdo			x	x	x	x	x				x	
BERKELS			x	x	x	x	x				x	
osuhncpp			x	x	x	x	x				x	
multsarin arki			x	x	x	x	x			x	x	
Tirehtööri Tervon tivoli pyörii				x		x						
rannikkolaivasto			x			x	x				x	
sarjakuva			x	x			x		x	x	x	
AligersanttiSpurdo						x				x		
seis		x					x				x	x
vittu voitko kertoa mistä puhut			x	x			x				x	
mmmmmmmm			x	x			x				x	
piirros_meh							x					
giddings			x				x					
ahahaha			x				x				x	
kurkistus_lol							x					
Nn-logo							x			x		
metalgearsolid							x			x		
eipaha							x	x				
nuuskamuikkunen							x			x		
breivik	x						x	x				
ei_helvetti							x	x			x	
Skeletorin spasmit tanssiliikkeet			x				x			x		
spede							x	x			x	
hauskaa_hehe							x	x			x	
spurdo slap		x					x	x			x	
tqun7sn7							x				x	
dons sedel							x			x		
Yhteensä	1	3	28	22	20	24	42	7	1	12	30	2

Liite 4: Aineiston 142 vastausta taulukoituna ja viidellä filterillä jaoteltuna

Nro	Vastaus	Sisältötyyppi	Sisällön luokittelu	Sisällön sävy	Toiminta	Teema
1.	aika osuva	Kuva+teksti	Kommentointi	Neutraali	Inttiajan muistelu	2
2.	Samaistuttu niin vitusti, paitsi että 1.JK	Teksti	Kommentointi	Positiivinen	IM+vastaus edelliselle	2
3.	Tämä niin vidusti :--DD	Teksti	Reaktio	Positiivinen	Vastaus edelliselle	2
4.	2010-luku hiihtää kypärä päässä. Ei vittu saatana. Kuinka vaikeaa on tajuta	Teksti	Kommentointi	Negatiivinen	IM+vastaus edelliselle	1
5.	KaUP never forget	Teksti	Reaktio	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	2
6.	joo mene ny vittuun kahden päivän yhtämittaisen, eepisen -34C lämpötilassa.	Teksti	Kommentointi	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	4
7.	Ilmeesi kymmenen minuutin marsitauolla tuossa pakkasessa?	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	4
8.	Innostuin taas viettämään yli 90 tuntia paintissa. Toivottavasti kukaan ei suutu.	Kuva+teksti	Kommentointi	Positiivinen	Inttiajan muistelu	2
9.	Ei ilmettä koska tauolla lisätään vaatetta. T. Eri	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	3
10.	etäisyys 600 metrilakua	Kuva+teksti	Reaktio	Positiivinen	Vastaus edelliselle	3
11.	Ihan ku jotkut mosat sais itse päättää hiihtovarustuksen tai ainakaa.	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	1
12.	mitäs nää jumalaiset "lumipuku" ja sissipipo mahtaa olla?	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	3
13.	LISÄÄÄÄ yksityiskohdat aivan mahtavia	Teksti	Kommentointi	Positiivinen	Vastaus edelliselle	3
14.	meni jo cant breath ia todellakin lisää :DD	Teksti	Reaktio	Positiivinen	Vastaus edelliselle	3
15.	Sitä saa ikinä tilata -D Tässä viimeisimmän päinmäärän tuokailtaan paikat	Kuva+teksti	Kommentointi	Positiivinen	Inttiajan muistelu	2
16.	varustehuoltoa piilossa	Kuva	Kommentointi	Positiivinen	Inttiajan muistelu	6
17.	Niinisaon varuskuntasairaala edustaa ITEL osittain samat, viikon eristyksissä ja	Teksti	Kommentointi	Negatiivinen	IM+vastaus edelliselle	1
18.	...ja inttipurdot kokisivat rage comics tyylisen inflaation kun naurunabbulaan.	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	4
19.	Nyt vittu, Taavi!	Teksti	Reaktio	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	3
20.	Vielä pahempaa oli kun ennen leiriä oli aamuvastaanotto yksikössä ja	Teksti	Kommentointi	Positiivinen	IM+vastaus edelliselle	2
21.	inttisydameni sykkii :DD	Teksti	Reaktio	Positiivinen	Vastaus edelliselle	2
22.	No, tuli taas yks väkererettyä :-D Kiitos ja anteeksi.	Kuva+teksti	Kommentointi	Positiivinen	IM+vastaus edelliselle	2
23.	Vittu et kuolin pahasti	Kuva+teksti	Reaktio	Positiivinen	Vastaus edelliselle	3
24.	Tuollahan on mustikoita, iski kauhia makianhimo	Kuva+teksti	Kommentointi	Positiivinen	Vastaus edelliselle	3
25.	Tulee muistoja mieleen. Kesä on kyllä ihanaa aikaa intissä tykkimies.	Teksti	Kommentointi	Positiivinen	IM+vastaus edelliselle	2
26.	On luotava myös paskaa jotta saadaan aikaan jotain kaunista.	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	4
27.	Tällasta sattuu parhaimmillaan päivittäin	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	3
28.	Alokas nyymi, miksi helvetissä suunnen on aivan sininen? Herra alikersantti	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	2
29.	nyt on niin saatana autistista settiä että oikein myötähävetää	Teksti	Kommentointi	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	4
30.	Piti siis mainita, että "viheltää" harjoittelua ensimmäisen metsäyön.	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	2
31.	Ilmeesi kun sana "Assburger" sekä "Autisti" on menettänyt laudalla kokonaan.	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	4
32.	Ilmeesi kun sana "ilmeesi" on menettänyt laudalla kokonaan merkityksensä...	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	4
33.	Kyse olikin sinun ilmeestäsi.	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	4
34.	Ihan liikaa tekstiä	Teksti	Kommentointi	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	4
35.	onpas huono	Teksti	Kommentointi	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	4
36.	Kuvita seuraavaksi tilanne jossa teltassa oleva kipinämikko lisää puita	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	2
37.	ja seuraavaksi kun kipinä nukahtanut, porukka herää kylmyyteen ja teltta	Teksti	Kommentointi	Positiivinen	IM+vastaus edelliselle	2
38.	Tuohon jo yksi laitto vaihtoehdoisen lopun, mutta tässä olisi toinenkin:	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	2
39.	vähäx ebin seikkailut ku skapparit vihassii :-DDD	Teksti	Kommentointi	Positiivinen	Inttiajan muistelu	3
40.	Pahoittelun nopeaa sutaisua, tein vain kuvan ensimmäisestä ATT:stani kun olin.	Kuva+teksti	Kommentointi	Neutraali	Inttiajan muistelu	2
41.	Ja sehän oli tietty puristava laukaisu mutta eniveis	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	3
42.	0/5 vritit liikaa.	Teksti	Kommentointi	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	4
43.	Ei vittu helvetti nämä uudet tekeleet. Spurdokulttuuri oli alunperin.	Video+teksti	Kommentointi	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	4
44.	nuo ovatkin jonku yksittäisen autistin tekeleitä, alkuperäiset.	Kuva+teksti	Kommentointi	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	4
45.	muh paskakulttuuri is ruined	Kuva+teksti	Kommentointi	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	4
46.	hauskaa hehe	Kuva	Reaktio	Positiivinen	Vastaus edelliselle	3
47.	Tiedän mitä meinaat. En ole lukenut kuin pari tollasta "huoliteltu".	Kuva+teksti	Kommentointi	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	4
48.	Eihän tuossa edes ole mitään hauskaa? Itsellä kävi useasti samat.	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	2
49.	niin se pointti tuossa olikin että kyseisessä spurdomeemissä ei ole mitään.	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	3
50.	Sopii silti teemaltaan lankaan.	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	3
51.	Mä lisää... Edelleen kiitokset Mistin noita telttaohjauksia, mitä on ainakaan vielä.	Kuva+teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	2
52.	Ei huom.	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	3
53.	ja vieläpä Naurunappulan signeerauksella!	Kuva+teksti	Reaktio	Positiivinen	Vastaus edelliselle	4
54.	Tämä. Pelkkää paskaa kaikki noista.	Teksti	Kommentointi	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	4
55.	muh spurdokulttuuri ei tiedä että uusi spurdo on paska väänös kuvalaudan.	Video+teksti	Reaktio	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	4
56.	Ihan ku naisen käsikirjoittama (vrt. kirjoilla siili)	Teksti	Kommentointi	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	4
57.	Ei viddu viljami :-DD Et saanu kuntsaria, tossahan on 10 taulussa. Sitä paitsi.	Teksti	Kommentointi	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	4
58.	Groom bonjuurini :D	Teksti	Reaktio	Positiivinen	Vastaus edelliselle	3
59.	mitä vittua tämä on minä en edes	Teksti	Reaktio	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	4
60.	On muuten aika hazardi meno jos kesällä tapahtuvan harjoituksen neljäntenä.	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	3
61.	Ei helvetti leirin neljäs päivä lounas tauko oppilas nönnönnöö kaivaa	Teksti	Reaktio	Positiivinen	IM+vastaus edelliselle	2
62.	Niin taidan olla minäkin, nauroin nimittäin melko luja äsken.	Teksti	Kommentointi	Positiivinen	Vastaus edelliselle	3
63.	Parantumisen ABC juo vettä juo vettä juo vettä	Kuva+teksti	Kommentointi	Neutraali	Inttiajan muistelu	2
64.	Ei saatana, nyt repesin :D	Teksti	Reaktio	Positiivinen	Vastaus edelliselle	3
65.	Kysy jotain Kalliolta Luvassa litania vittuilua tai käsittämättömiä ohjeita, joista.	Teksti	Kommentointi	Positiivinen	IM+vastaus edelliselle	2
66.	Oliko se 2/11?	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	3
67.	Miten niin en tietäisi tuota? T: 67	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	4
68.	koska olet uushomo assburger t:erihomo	Kuva+teksti	Kommentointi	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	4
69.	vittu voitko kertoa mistä puhut	Kuva	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	4
70.	mitä vittua? tästähän saisi jo paska myrskyn vinkkaamalla iltapaskalle	Kuva+teksti	Kommentointi	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	4

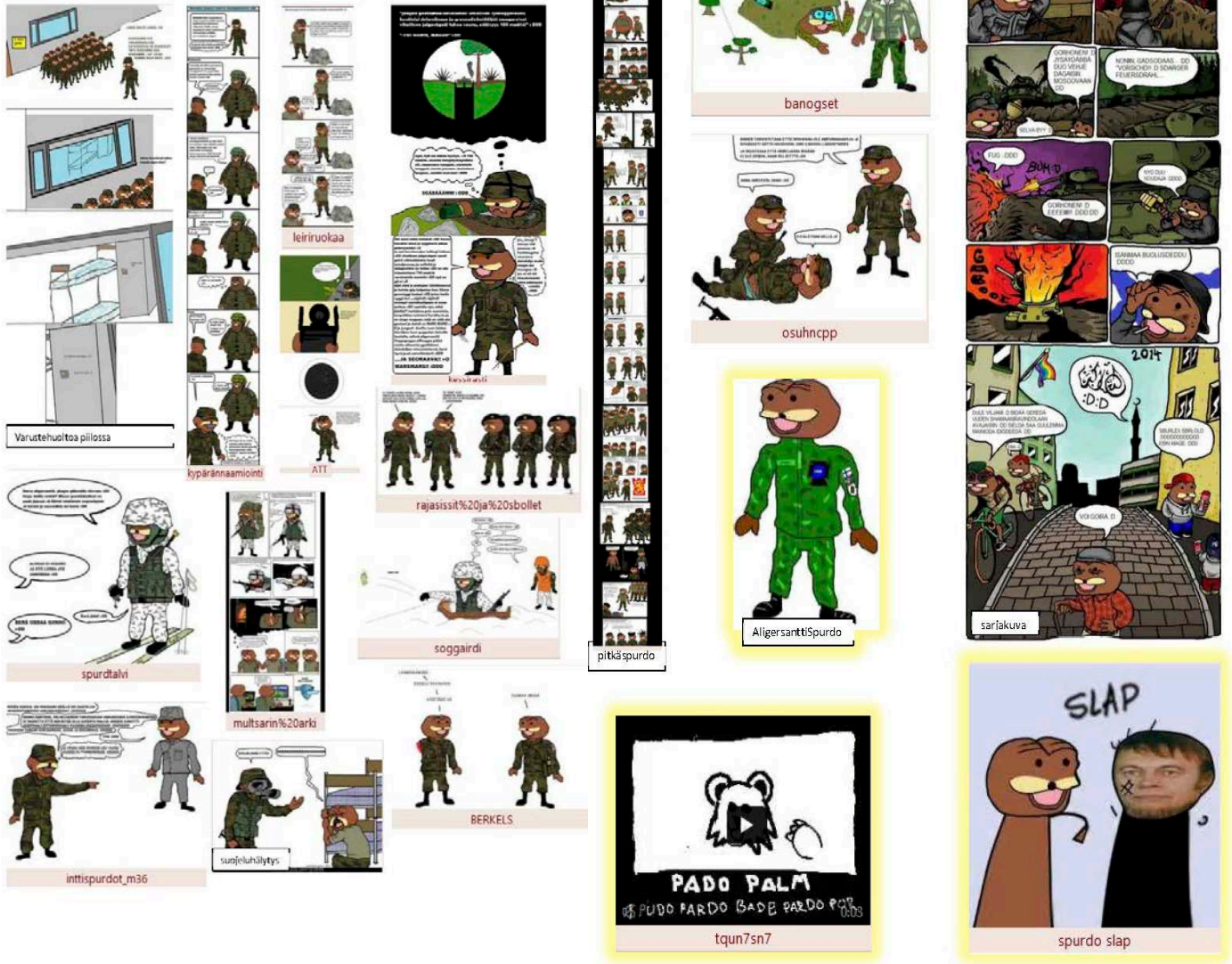
(jatkuu)

(jatkoa)

Nro	Vastaus	Sisältötyyppi	Sisällön luokittelu	Sisällön sävy	Toiminta	Teema
71.	Tämä. Pojathan vain poistavat ylimääräiset pölyt petivaatteistaan. Mukavampi	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	4
72.	Tuossa ei ole yhtikäs mitään, mikä nostaisi paskamyrskyn tai olisi.	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	4
73.	Taitaa vain olla kyse siitä, että KERRANKIN firmassa joku käyttää ihmisen järkeä	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	4
74.	Runkkaa YIPalvo:lle "Meno ihan vitun diipin" määritelmä	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	4
75.	Voi vitun tohelo ja torvelo, taulussa 10 osumaa, millä vitun logiikalla tuossa on.	Teksti	Kommentointi	Negatiivinen	Inttiajan muistelu	4
76.	Tää ois voinu olla ihan bueno jos tää olis loppunu tohon tokaan ruutuun	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	3
77.	0/5	Teksti	Reaktio	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	4
78.	masturboi spurdoille	Teksti	Reaktio	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	4
79.	-2/5	Teksti	Reaktio	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	4
80.	ylliuti veti pitemmän korren :DDD	Teksti	Reaktio	Positiivinen	Vastaus edelliselle	3
81.	sarjakuva	Kuva	Kommentointi	Neutraali	Yleiskommentti	6
82.	Loistavaa työtä. Arvostan teitä kaikkia c' :	Teksti	Kommentointi	Positiivinen	Yleiskommentti	5
83.	Ei saatana, samaistuttu t. 2/12 NLAW-alik 2.ik	Teksti	Kommentointi	Positiivinen	IM+vastaus edelliselle	2
84.	Yllätyn ettei tuossa käytetty sitä vitsiä että äijiä ampuu laakin omien suuntaan.	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	3
85.	Eräs P-kauden ei-edes-kovin-vähän-näsävaias tupakaveri mainitsi joskus	Kuva+teksti	Kommentointi	Neutraali	Inttiajan muistelu	2
86.	Luuletko toope, että esim. kiväärimiehet saisivat valita hihtääkö kypärä.	Teksti	Kommentointi	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	1
87.	varmaan ku kys kuva on nn oc:ta	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	3
88.	Ei jumalauta tee lisää näitä ja vitusti! Vitun hyviä kaikkii :D t. 2/14, odotan jo	Teksti	Kommentointi	Positiivinen	Vastaus edelliselle	5
89.	Olet hieno mies.	Kuva+teksti	Reaktio	Positiivinen	Vastaus edelliselle	5
90.	Jos koko palvelus olisi muistilla, kuin joku elokuva.. Tällaisia kuvia saisi tehtyä	Teksti	Kommentointi	Positiivinen	IM+vastaus edelliselle	5
91.	mies ja hitsauslasit	Kuva+teksti	Reaktio	Neutraali	Vastaus edelliselle	3
92.	Haluaisitko olla ystävällinen ja laittaa jokaisen tekemäsi spurdo soturin	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	5
93.	ja puoli lankaa omistettu tervolle:	Video+teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	2
94.	Hillitöntä perseilyä. Ei millään pahalla, huvittavaahan tuo on.	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	3
95.	vinkattu kainuun prikaatin esikuntaan. tollasta härväystä ei pitäisi tapahtua	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	1
96.	Tahdoisin vain todistaa tätä :DD	Kuva+teksti	Reaktio	Positiivinen	Vastaus edelliselle	3
97.	2/12 3.JK santahamina? Tätä kaveria tulivat naapurikomppanian gonatkin	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	2
98.	Moo woi kareitäh tehä ämä silomällän ku soipies aiheita tekstii :D On vaan	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	5
99.	Mikä tässä videossa oikein nostaisi paskamyrskyn?	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	3
100.	En jostain syystä kyllä huomaa mitään syytä, mistä paskamyrskyä tulisi.	Kuva+teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	3
101.	Käsi lippaan STERKKA_PETEille	Kuva+teksti	Reaktio	Positiivinen	Vastaus edelliselle	5
102.	Älä välitä noista vlemmästä postajaista. Tämähän on vallan mainio.	Teksti	Kommentointi	Positiivinen	Vastaus edelliselle	5
103.	Samaa mieltä, hyvin kuvaa inttiarkea	Teksti	Kommentointi	Positiivinen	Vastaus edelliselle	5
104.	Ei se aktiveetti mitä tuossa tehdään ole se mikä paskamyrskyn aiheuttaisi.	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	1
105.	Ja samalla vaihtavat paskaiset ja homeiset patjat/tyyny/peitot pois. 5/5	Teksti	Kommentointi	Positiivinen	Vastaus edelliselle	3
106.	Tuohan on TJ1 video	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	3
107.	bumppaan inttisarjakuvalla...	Kuva+teksti	Kommentointi	Neutraali	Inttiajan muistelu	6
108.	Porukka ei selvästikään ole tottunut elämään Tivolissa. :D	Kuva+teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	2
109.	TJ- ja VPtri II_08 - The Inttianimaatio	Video	Kommentointi	Neutraali	Inttiajan muistelu	6
110.	Aih. Tätä on ollut ikävä. Se vain katosi Youtubesta yksi päivä.	Teksti	Kommentointi	Positiivinen	Vastaus edelliselle	3
111.	Nää sarjakuvat on ihan loistavia.	Kuva+teksti	Kommentointi	Positiivinen	IM+vastaus edelliselle	6
112.	Tuli koti-ikävä t. 1/12	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	2
113.	PsiK Comic 24 by patriatyrannus	Kuva	Kommentointi	Neutraali	Inttiajan muistelu	6
114.	Jaah kyllä meillä oli tapana spesifioida varustus M05 Palveluspuku	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	1
115.	Vanha tornari hieman muunneltuna 0/5	Teksti	Kommentointi	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	5
116.	Kyllä meillä valmistautumiset meni näin valmistautukaa ruokailuun siirtymistä	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	1
117.	Se palveluspuku 05 täsemntäminen johtuu ihan siitä syystä, että 91 jaettiin	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	1
118.	Ja Onttolassa ainakin oli 1/11 vielä M/62 käytössä	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	1
119.	Meillä oli about 50/50 jako välillä koko varustuslitanian ja ytimekkäämmän	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	3
120.	lisää vain hassunhauska teksti	Kuva+teksti	Reaktio	Neutraali	Yleiskommentti	6
121.	"Tää ei saatana TAASKAAN mennyt niin kuin piti"	Teksti	Reaktio	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	3
122.	Lämärit käskivät juomaan vettä, koska usein varsinkin päänsärky johtuu	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	1
123.	voi jumalauta helvetti joka kerta perse repeää tälle	Teksti	Reaktio	Positiivinen	Vastaus edelliselle	3
124.	Kuvassa virheellinen varustus, syy: Takissa Suomen lippu kiinni, ei kuulu	Teksti	Kommentointi	Neutraali	Vastaus edelliselle	3
125.	Omana inttiaikana: Tupakaveri menee veksiin koska jalka paskana Tupakaveri	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	1
126.	Vaihtelee varuskunnittain	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	3
127.	10/5	Teksti	Reaktio	Positiivinen	Vastaus edelliselle	5
128.	raiasisit ja sbollet	Kuva	Kommentointi	Neutraali	Inttiajan muistelu	6
129.	Ei saatana.	Kuva+teksti	Reaktio	Negatiivinen	Inttiajan muistelu	2
130.	pitkäspurdo	Kuva	Kommentointi	Neutraali	Inttiajan muistelu	6
131.	Tätä tapahtuu myös niinialossa AUKissa perjantaisin aamulla kun skapparit	Teksti	Kommentointi	Neutraali	IM+vastaus edelliselle	3
132.	rannikkolaivasto	Kuva	Kommentointi	Neutraali	Inttiajan muistelu	6
133.	banogset	Kuva	Kommentointi	Neutraali	Inttiajan muistelu	6
134.	multsarin arki	Kuva	Kommentointi	Neutraali	Inttiajan muistelu	6
135.	Täs pitää tietää että suurin osa vempoista liioittelee/kusettaa oireista että	Teksti	Kommentointi	Negatiivinen	IM+vastaus edelliselle	1
136.	osuhncpp	Kuva	Kommentointi	Neutraali	Inttiajan muistelu	6
137.	koulutettiin tämä yli 800 mosalle P-kauden ensiapurasteilla	Video+teksti	Kommentointi	Neutraali	Inttiajan muistelu	2
138.	Jumaliste 5/5	Kuva+teksti	Reaktio	Positiivinen	Vastaus edelliselle	5
139.	Kiitän sinua täydestä sydämestäni SpoI-kuvasta, kuin suoraan omasta	Teksti	Kommentointi	Positiivinen	IM+vastaus edelliselle	5
140.	Bendele :D Dännehän hyögädään :DD huutonaurua, 10/5	Teksti	Reaktio	Positiivinen	Vastaus edelliselle	5
141.	jupakaveri ei kukaan	Kuva	Reaktio	Negatiivinen	Vastaus edelliselle	2

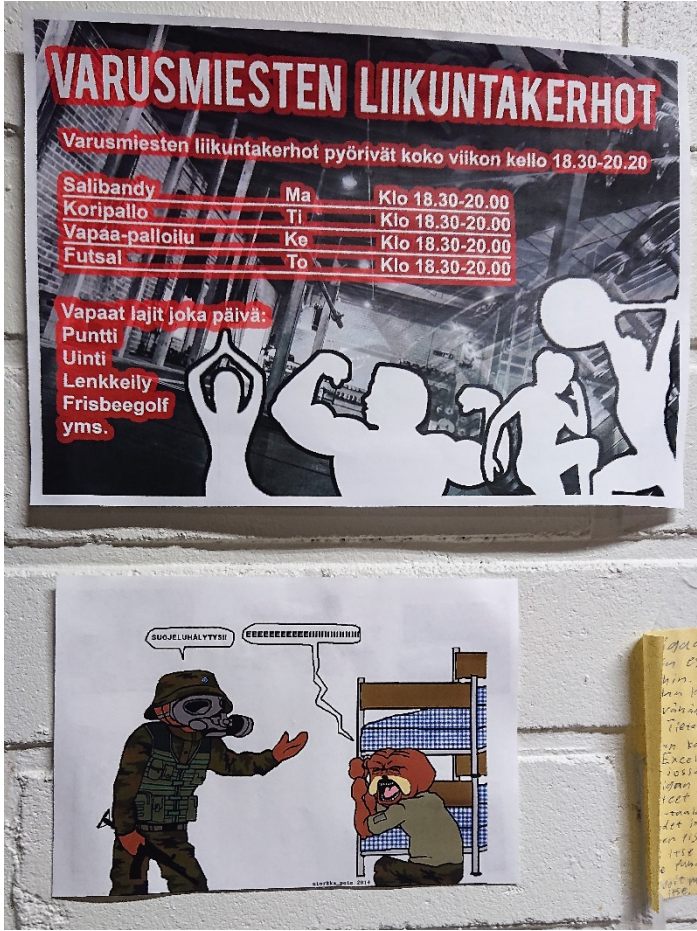
Liite 5: Inttimeemit yms -keskustelulangan kaikki spurdohahmoja sisältävät meemit vuodelta 2014.

Osa meemeistä alkuperäisellä nimellä, osan on nimennyt tutkija itse.



Liite 6: Inttimeemit Varusmiestoimikunnan toimistolta ja varusmiesten taukotilasta.

Varusmiestoimikunnan seinällä olevat meemit olivat netistä tulostettuja:



Varusmiesten taukotilasta löytyneet meemit olivat itse piirrettyjä kopioita tai muunnelmia netistä löytyvistä kuvista:

